

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01101	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento	1c	6
P02G050V01102	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte	1c	6
P02G050V01103	Educación: Pedagoxía da educación física e o deporte	1c	6
P02G050V01104	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I	1c	6
P02G050V01105	Xogo motor	1c	6
P02G050V01201	Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana	2c	6
P02G050V01202	Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01203	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01204	Fundamentos da motricidade	2c	6
P02G050V01205	Fundamentos das actividades de loita	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01301	Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física	1c	6
P02G050V01302	Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01303	Fundamentos dos deportes colectivos I	1c	9
P02G050V01304	Fundamentos dos deportes individuais	1c	9
P02G050V01401	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II	1c	6
P02G050V01402	Expresión corporal e danza	2c	6

P02G050V01403	Fundamentos dos deportes colectivos II	2c	9
P02G050V01404	Fundamentos dos deportes ximnásticos	2c	9

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01501	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I	1c	6
P02G050V01502	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I	1c	6
P02G050V01503	Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde	1c	6
P02G050V01504	Xestión e organización dos sistemas deportivos I	1c	6
P02G050V01601	Actividade física e deporte adaptado	2c	6
P02G050V01602	Actividade física e deporte recreativo	2c	6
P02G050V01603	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II	2c	6
P02G050V01604	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01701	Lecer e turismo deportivo	1c	6
P02G050V01702	Xestión e organización dos sistemas deportivos II	1c	6
P02G050V01801	Actividades físicas e de aventura no medio natural	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01901	Actividades de fitness	1c	6
P02G050V01902	Xerontoloxía e actividade física	1c	6
P02G050V01903	Biomecánica da técnica deportiva	2c	6
P02G050V01904	Deportes náuticos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01906	Especialización en deportes colectivos	1c	6
P02G050V01907	Especialización en deportes individuais	1c	6
P02G050V01910	Programas de exercicio físico e benestar	1c	6
P02G050V01911	Psicoloxía do adestramento deportivo	1c	6

Curso 3			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01912	Socorrismo e a súa didáctica	1c	6

Curso 4			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01913	Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte	1c	6
P02G050V01914	Adestramento de readaptación para a actividade física e o deporte	1c	6
P02G050V01915	Novas tendencias de exercicio físico en adultos maiores con patoloxías	1c	6
P02G050V01916	Especialización en deportes individuais II	2c	6
P02G050V01981	Prácticas externas: Practicum	2c	18
P02G050V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento				
Materia	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento			
Código	P02G050V01101			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Diz Gómez, José Carlos			
Profesorado	Diz Gómez, José Carlos Padín Iruegas, María Elena			
Correo-e	jcdiz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.		CE1 CE2
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da anatomía para o movemento.	CG1 CG2	
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CG1 CG2	
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da anatomía.	CG2	
Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.		CE3 CE4
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG13	
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13	
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.		CE8 CE16
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.		CE16

Contidos
Tema

1. Terminoloxía anatómica 2. Estrutura xeral do corpo humano 3. Anatomía do aparato locomotor 4. Neuroanatomía e esplacnoloxía	Xeneralidades: citoloxía, histoloxía i embrioloxía humana. Aparato locomotor: testa, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos. Aparato dixestivo. Aparato respiratorio. Aparato xénito-urinario. Estesioloxía. Sistema Nervioso Periférico Craneal. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema Nervioso Central
Temario práctico	Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección i estudo dos distintos tecidos. Identificación de estructuras en modelos anatómicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	38	60.5
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Exame de preguntas obxectivas	1.5	28	29.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen en FAITIC das presentacións vistas na clase, así como material complementario, en versión dixital ou papel.
Prácticas de laboratorio	Con estas clases búscase que sirvan ó alumnos para una mellor comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos. Tutorización individual ou en grupos pequenos para dudas e consultas. Realización de actividades tuteladas, con técnicas grupais participativas. Exercicios prácticos no laboratorio de Ciencias Morfolóxicas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aclaración de dúbidas e exposición en grupos reducidos de aspectos específicos da materia. Manexo tutorizado de fontes de información.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	Prácticas: Puntuarase tanto a asistencia como a calidade das actividades realizadas nas prácticas. Valoraranse os exercicios realizados, tanto individuais como en grupo. A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota do exame final de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz): NF=NECx0.3+(10-NECx0.3)x(NEF/10)	30	CG1 CG2 CG13	CE1 CE2 CE3 CE4 CE8 CE16
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico: Preguntas de cinco opcións, resposta única, sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente. A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota do exame final de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz): NF=NECx0.3+(10-NECx0.3)x(NEF/10)	70	CG1 CG2 CG13	CE1 CE2 CE3 CE4 CE8 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota do exame final de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz): NF=NECx0.3+(10-NECx0.3)x(NEF/10)

Si non se superou a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na Convocatoria de Xullo.Manteranse os mesmos criterios en sucesivas convocatorias.As datas oficiais de exames poderanse consultar na web da Facultade: http://fcced.uvigo.es/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DRAKE RL. VOGL A., **Gray: Anatomía para estudiantes**, 3ª ed, Elsevier, 2015

GILROY AM., **Prometheus. Atlas de Anatomía**, 2ª ed, Panamericana, 2013

LIPPERT H, **Anatomía. Texto y atlas**, 4ª ed, Marban SL, 1999

MOORE KL, **Anatomía con orientación Clínica.**, 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013

NETTER FH, **Atlas de Anatomía Humana**, 6ª ed,, Masson S.A, 2015

OLSON TR, **A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana**, Masson-Williams & Wilkins, 1997
PAULSEN F. WASCHKE J., **Sobotta atlas de Anatomía Humana**, 23ª ed, Elsevier, 2012
WILLIAMS PL, **Gray Anatomía**, Elsevier, 1998
SCHÜNKE M, **Texto y Atlas de Anatomía**, 3ªed, Panamericana, 2015

Bibliografía Complementaria

FAWCETT DW, **Tratado de Histología**, 11ª ed, Interamericana McGraw Hill, 1989
WELSCH U, **Sobotta. Histologia**, Panamericana, 2014

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte				
Materia	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte			
Código	P02G050V01102			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Novo Carballal, Antonio Figueira Rodríguez, Alberto			
Profesorado	Figueira Rodríguez, Alberto Novo Carballal, Antonio			
Correo-e	anovo@uvigo.es AFIGUEIRA@UVIGO.ES			
Web				
Descrición xeral	A materia de Aprendizaxe e Control Motor na Educación Física y o Deporte analiza os procesos de aprendizaxe das condutas motoras, así como todos os aspectos relacionados cos procesos de recepción da información e o seu procesamento, os mecanismos de execución e decisión, e o programa motor.			

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e compresión dos fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Coñecemento e comprensión do a práctica motriz e dos mecanismos na aprendizaxe motora. Asi como o coñecemento e comprensión dos procesos de adquisición da habilidade motora.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Coñecemento e comprensión da avaliación da aprendizaxe motora e da estrutura do programa motor	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Contidos	
Tema	
1. Fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física	1.1. Comportamento motor: fundamentos, características, estrutura da aprendizaxe. 1.2. Evolución dos campos de estudo da aprendizaxe e control motor. 1.3. Perspectivas teóricas da aprendizaxe motora.
2. A práctica motriz como elemento de aprendizaxe na Educación Física.	2.1. Tipos de práctica. 2.2. Distribución da práctica. 2.3. Transferencia na práctica. 2.4. Variabilidade na práctica.
3. Control motor no ámbito da actividade física e o deporte.	3.1. Bases teóricas do control motor. 3.2. Fisioloxía do control motor. 3.3. Receptores e movemento.
4. Procesos de adquisición da habilidade motora.	4.1. Característica e estrutura da habilidade motriz. b. Dificultade e complexidade. 4.2. Etapas de adquisición da habilidade motriz. 4.3. Atención e aprendizaxe motora. 4.4. Memoria motriz, codificación e esquecemento. 4.5. Transferencia.
5. Mecanismos na aprendizaxe motora.	5.1. Modelos do comportamento motor. 5.2. A información na aprendizaxe motora (FB). 5.3. Percepción. 5.4. Decisión. 5.5. Execución.
6. Avaliación da aprendizaxe motora.	6.1. Avaliación da Aprendizaxe motora
7. O programa motor.	7.1. Estrutura da programación motora. 7.2. Programa motor e patrón neuromuscular. 7.3. A complexidade motora. 7.4. Tipos de programa motor.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Lección maxistral	30	60	90
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Realizaranse seminarios para profundar na análise dos mecanismos de feedback, tipos de práctica e o control motor. O alumnado terá que realizar traballos sobre os temas tratados.
Prácticas de laboratorio	Análise de vídeos. Prácticas onde se analizan os mecanismos de aprendizaxe. Prácticas sobre percepción e decisión.
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Seminario	Traballásense temas monográficos dos contidos, para aclarar e mellorar devanditos conceptos. A atención persoal ou tutoria realizásense nas horas establecidas no despacho 225 de maneira presencial e de forma telemática previa cita no despacho virtual 915, por correo electrónico ou calquera outro medio dispoñible e de común acordo

Prácticas de laboratorio	Traballásense de forma práctica os temas teóricos descritos nos contidos, para saber facer e comprender especificamente o temario proposto. A atención persoal ou tutoria realizásense nas horas establecidas no despacho 225 de maneira presencial e de forma telemática previa cita no despacho virtual 915, por correo electrónico ou calquera outro medio dispoñible e de común acordo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	15	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Prácticas de laboratorio	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	10	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Lección maxistral	Avaliarase cun exame tipo test e/ou pregunta curta. Para poder superar a materia o alumnado terá que acadar unha calificación mínima de 5 sobre 10 puntos neste apartado.	75	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Gardárase a cualificación de cada un dos apartados anteriores na convocatoria extraordinaria de xullo.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Latash, **Neurophysiological Basis of movement**, HK,

Schmidt & Lee, **Motor Control and Learning**, HK,

Magill, R.A. & Anderson, D.I., **Motor Learning and Control: Concepts and Aplications**, McGraw-Hill,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Pedagoxía da educación física e o deporte				
Materia	Educación: Pedagoxía da educación física e o deporte			
Código	P02G050V01103			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Ferreiro González, María Isabel			
Profesorado	Ferreiro González, María Isabel			
Correo-e	maferreiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade principal desta materia consiste en adquirir unha visión de conxunto sobre os principais fenómenos e problemas físico/educativos referidos ao seu quefacer profesional, para que o alumnado poida chegar a contemplar os procesos pedagóxicos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social: analizar, relacionar e sintetizar os distintos elementos que constitúen estes procesos. Así mesmo preténdese que os alumnos e as alumnas saiban interpretar, ao final de curso, a realidade da educación física e deportiva nas súas dimensións fundamentais: o desenvolvemento da razón e o sentido crítico ó estudar a actividade dos citados procesos e o saber intervir a nivel educativo sobre esa realidade, tendo claro o seu papel como profesionais.			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26

Contidos
Tema

1. Fundamentos pedagóxicos da Educación Física.	- Concepto de Educación Física. - Os fundamentos da Educación Física.
2. A Pedagoxía da Actividade Física e o Deporte. Concepto e relacións cos diferentes ámbitos.	- As Ciencias da Actividade Física e do Deporte como ámbito de coñecemento. - Pedagoxía da Educación Física e do Deporte.
3. A función docente na educación física.	- Competencias docentes en Educación Física. - Modelos de ensino-aprendizaxe.
4. O educando	- Elementos constituíntes da educación. Concepto, finalidades e características. - Dimensións e pilares da educación. - A educación formal, non formal e informal.
5. Teorías, paradigmas e correntes pedagóxicas en relación aos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- Paradigmas do movemento humano. - Correntes pedagóxicas.
6. Principios pedagóxicos nos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	-- Coñecementos nos que se apoia a docencia en Educación Física. - Ámbitos e contidos da Pedagoxía Deportiva.
7. Procesos pedagóxicos de interacción na actividade física e deportiva.	- Aspectos pedagóxicos da actividade física e deportiva.
8. Pedagoxía dos valores e a súa implicación na actividade física e deportiva.	- Os valores na educación. Marco conceptual e consideracións iniciais. - A Educación Física como contexto específico na pedagoxía dos valores. - Técnicas para educar en valores. A súa aplicación á Educación Física.
9. Os estudos do currículo e a súa relación coa actividade física e o deporte.	- O currículo da Educación Física. Marco lexislativo. - Competencias e taxonomías.
10. Deporte e educación.	- Bases pedagóxicas para unha Educación Deportiva. - Deporte e cambio social no século XXI.
11. Reflexión e innovación sobre o acto educativo a través da actividade física e o deporte na sociedade actual.	- Aplicacións socioeducativas da actividade física e do deporte: saúde, turismo e benestar, reinserción social, actividades de tempo libre e de lecer, discapacidade, etc. - NNTT na actividade física e o deporte.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Presentación	2	3	5
Traballo tutelado	15	26	41
Seminario	1	7	8
Resolución de problemas	6	10	16
Saídas de estudo	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaboradas e presentadas de forma expositiva ao grupo clase. A docente centrará a súa intervención, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada tema, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos outros temas da guía docente.
Presentación	A exposición por parte do alumnado consiste na presentación dun traballo incluido nos contidos. O recurso principal será a linguaxe oral, aínda que tamén pode estar acompañado de texto escrito. Esta presentación expositiva permitirá extraer os puntos máis importantes dunha ampla gama de información.
Traballo tutelado	Os traballos monográficos de aula terán como cometido a iniciación á investigación. Serán realizados de xeito individual ou en pequeno grupo, mediante o uso das TICs, documentos proporcionados pola docente, entrevistas ou reunións con profesionais ... A súa finalidade consiste na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia.
Seminario	Elaboración dun traballo, voluntario, relacionado coas actividades prácticas desta materia, en grupos e seguindo as directrices expostas na plataforma dixital Moovi.
Resolución de problemas	O citado traballo final da materia será especificado pola docente ao inicio do curso, unha vez feitas as propostas de varias temáticas relacionadas coa actividade física e deportiva e despois das oportunas orientacións, fontes documentais, bibliográficas e de webgrafía.
Saídas de estudo	Realizarase unha saída de estudos relacionada coa temática da materia, que clarificará aspectos teóricos tratados na aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Para a súa preparación, realizarase atención personalizada -previa demanda- nas horas de titoría.
Lección maxistral	O alumnado ten a posibilidade de presentar as súas dúbidas. A docente, atendendo ás dúbidas, repasará conceptos, proporá novos exemplos ... Así mesmo, o estudantado poderá revisar a cualificación obtida na proba final escrita e demáis traballos que deban presentar, comprobando que ésta se axusta aos criterios de avaliación establecidos na guía docente.
Resolución de problemas	Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada na aula e a demanda -se procede- nas horas de titoría.
Traballo tutelado	Nestas sesións, en grupos reducidos, realizarase un seguimento e resolveranse as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns ou ilustren un caso interesante, coa finalidade de que o alumnado acade os obxectivos marcados para esta materia.
Seminario	Para asesorar, orientar e informar sobre temáticas a desenvolver á hora de realizar os traballos prácticos. Realizarase apoio, seguimento e evolución dos grupos de traballo por parte da docente. Así mesmo, aproveitaranse as titorías individuais para resolver posibles dúbidas relacionadas con aspectos concretos da materia, tanto teóricos como prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba obxectiva que inclúe preguntas directas sobre algún aspecto concreto do temario. Deste 50% que lle correspondería á cualificación global da parte teórica da materia, un 40% pódese obter a través da proba escrita e o 10% restante podería gardar relación cos procesos de avaliación continua (traballos de aula; preguntas orais, comentarios e participación sobre as explicacións da clase; actividades alternativas ou traballos específicos que faciliten a avaliación ao longo de todo o período lectivo; saída de estudos).	50	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Presentación	Avaliarase a claridade, profundidade e capacidade expositiva oral coa que se presente o traballo, diante da clase, así como a participación e actitude.	5	CG2 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Traballo tutelado	Traballos monográficos a modo de iniciación á investigación, en grupos reducidos ou a nivel individual, que versarán sobre aspectos relevantes da Pedagoxía da Educación Física e do Deporte. Deberán ter requisitos de calidade académica e serán abordados ao inicio do cuadrimestre pola docente. Avaliarase o contido e a preparación dos materiais pertinentes que aporten calidade á materia, o formato axustado ós estándares científicos, a orixinalidade, a presentación ...	25	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
Seminario	Avaliarase a súa realización/participación/actitude en relación á elaboración do traballo voluntario, por grupos ou a nivel individual, así como a implicación dos distintos membros na realización das tarefas a desenvolver ao longo do curso.	10	CG11 CG13 CG16 CG25 CG26
Resolución de problemas	Traballos sobre contidos específicos que aporten actualidade e reflexión crítica ás temáticas traballadas na aula. Estes traballos deberán ter uns requisitos de calidade académica e serán abordados pola docente ao inicio do curso.	10	CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas, debendo ser superadas todas as partes (teoría e prácticas) para poder obter unha cualificación positiva.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria, mediante proba obxectiva e os traballos realizados ao longo do curso.

Tanto a cualificación da proba obxectiva coma a cualificación dos distintos traballos derivados da resolución de problemas, dos traballos de aula e das presentacións, feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

O alumnado non asistente deberá contactar ao inicio do curso coa docente, para coñecer os prazos de entrega das diferentes actividades e traballos solicitados (similares aos realizados polo alumnado asistente).

Todo o alumando, asistente ou non asistente, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame -proba escrita- e a entrega dos traballos prácticos obrigatorios).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na Web da Facultade, na seguinte ligazón: www.fcced.uvigo.es/gl

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias, J.L., **Manual de prácticas de fundamentos pedagógicos del deporte**, Guadalupe, 2013

Dosil Díaz, J. (ed.), **Ciencias de la actividad física y del deporte**, Síntexis, 2003

Foro Mundial de Educación, Cultura y Deporte, **El Deporte: diálogo universal**, Consejo Superior de Deportes, 2004

Gil Roales-Nieto, J. y Delgado Noguera. M. A. (comps.), **Psicología y Pedagogía de la Actividad Física y el Deporte**, Siglo XXI de España, 1994

Paredes Ortiz, J., **Teoría del deporte**, Editorial Wanceulen editorial deportiva, 2003

Piéron, M., **Pedagogía de la actividad física y el deporte**, Junta de Andalucía, 1988

Prat Grau, Mª., **Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte: reflexiones y propuestas didácticas**, INDE Publicaciones, 2003

Rodríguez López, J., **Deporte y Ciencia: teoría de la actividad física**, INDE Publicaciones, 1995

Vázquez, B. (coord..), **Bases Educativas de la Actividad Física y del Deporte**, Editorial Síntexis, 2001

Bibliografía Complementaria

Arnold, P. J., **Educación Física, movimiento y curriculum**, Morata, 1990

Brasileiro, M. D. S., **El Deporte y el turismo de litoral: entre los cambios sociales**, Universidad de Granada, 2007

Carranza, M. y Mora, J. M., **Educación física y valores: educando en un mundo complejo. 31 propuestas para los centros escolares**, Graó, 2003

Castillo Algarra, J., **Deporte y reinserción penitenciaria**, Consejo Superior de Deportes, 2005

Denis, D., **El cuerpo enseñado**, Editorial Paidós, 1980

Devís Devís, J., **Educación Física, deporte y curriculum: investigación y desarrollo curricular**, Visor, 1996

Devís Devís, J. (coord..), **La Educación Física, el Deporte y la Salud en el Siglo XXI**, Marfil, 2001

Devís Devís, J. y Peiró Valert, C., **Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados**, INDE Publicaciones, 1992

Giménez Fuentes-Guerra. F. J. et al., **Educación Física y diversidad**, Universidad, 2001

Gorostiaga Ayestarán, E. y Ibáñez Santos, J., **Deporte y Salud**, Gobierno de Navarra, 1996

Izquierdo Moreno, C., **El profesor y su mundo: guía para maestros y profesionales de la educación**, MAD, 2006

Latiesa Rodríguez, M. Martos Fernández, P. y Paniza Prados, J. L., **Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI**, Librerías Deportivas Esteban Sanz, 2001

Mandado Vázquez, A. y Díaz, P., **Deporte y Educación: pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas**, Revista de Educación Nº 335, 2004

McCourt, F., **El profesor**, Maeva, 2007

Olivera Beltrán, J., **Bases pedagógicas para una educación deportiva**, Apuntes Educación Física y Deportes Nº 66, 2001

Pierón, M., **Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas**, 2ª, INDE Publicaciones, 2005

Ruíz Omecaña, J. V., **Pedagogía de los valores en la Educación Física**, Editorial CCS, 2004

Sicilia Camacho, A. y Fernández Balboa, J. M., **La otra cara de la enseñanza: la educación física desde una perspectiva crítica**, INDE Publicaciones, 2005

Solar Cubillas, L. V., **Pierre de Coubertin : la dimensión pedagógica : la aportación del movimiento olímpico a las pedagogías corporales**, Gymnos, 2003

Torrebadella-Flix, X., **La educación física y la actividad gimnásticodeportiva de las mujeres a partir de la bibliografía especializada del siglo XIX**, ARENAL Nº 18, 2011

Trilla, J. (coord..), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001

Vázquez, B. y Álvarez Bueno, G., **Guía para una educación no sexista**, Ministerio de Educación y Ciencia, 1996

Vicente Pedraz, M., **Teoría Pedagógica de la Actividad física. Bases epistemológicas**, Gymnos, S. A., 1988

Zagalaz Sánchez, Mª L., **Corrientes y tendencias de la Educación Física**, INDE Publicaciones, 2001

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I				
Materia	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I			
Código	P02G050V01104			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde Didácticas especiais			
Coordinador/a	González Matías, Lucas Carmelo			
Profesorado	Conde Sieira, Marta González Matías, Lucas Carmelo Mallo Ferrer, Federico			
Correo-e	lucascgm@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende introducir ao alumno nos conceptos básicos da fisioloxía humana que son aplicables ao exercicio e ao deporte.			

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG1	
Capacidade de coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2	
Capacidade de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG3	
Capacidade de comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	CG5	
Capacidade de coñecer e comprender os fundamentos do deporte.	CG10	
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e o deporte.	CG16	
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, de comportamento e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	CG18	CE8 CE10 CE16
Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	CG19	CE8 CE10 CE16

Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG20	CE10 CE16

Contidos	
Tema	
1. Fisioloxía do sistema nervioso.	1) Introdución, historia e aspectos xerais. Significado da Fisioloxía. 2) Membrana plasmática. Características funcionais e transporte. Fenómenos eléctricos de membrana. 3) Fisioloxía da neurona. Organización funcional do sistema nervioso. Comunicación Neuronal: a sinapsis. Neurotransmisores e neurotransmisión 4) Control motor. Sistema nervioso autónomo ou vexetativo
2. Fisioloxía do músculo.	5) Estrutura e función do músculo estriado. 6) Mecánica da contracción muscular
3. Fisioloxía do sistema endocrino e metabolismo.	7) Sistema endocrino. Neuroendocrinoloxía. 8) Control endocrino do metabolismo
4. Sistemas enerxéticos e valoración fisiolóxica do exercicio.	9) Metabolismo enerxético 10) Valoración fisiolóxica do exercicio

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Resolución de problemas	0	18	18
Lección maxistral	19	48	67
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aplicación práctica dos temas estudados a nivel teórico. Realizaranse diversas prácticas en grupo, para unha maior fixación dos conceptos relacionados co sistema nervioso, a contracción muscular, as vías metabólicas e o control hormonal do exercicio, así como distintas probas de valoración do exercicio. As prácticas de simulación de procesos fisiolóxicos realizaranse na aula de informática. As prácticas e valoración Fisiolóxica do exercicio realízanse no laboratorio de fisioloxía do exercicio, nas pistas de atletismo ou noutras dependencias ou exteriores da Facultade.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado cos temas teóricos vistos na aula. E o seu seguimento poderá realizarse a través da plataforma de teledocencia da Universidade.MOOVI: https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa Por correo electrónico: Federico Mallo Ferrer: fmallo@uvigo.es Lucas C. González Matías: lucascgm@uvigo.es Por videoconferencia nos despachos virtuais: Sala 1494 - Prof. Federico Mallo Ferrer Sala 1183 - Prof. Lucas Carmelo González Matías ou través da plataforma de teledocencia MOOVI: https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/
Prácticas de laboratorio	Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento das prácticas da materia preferiblemente por medios telemáticos , a través da plataforma de teledocencia MOOVI: https://moovi.uvigo.gal/login/index.php/ ou baixo a modalidade de cita previa por correo electrónico: Marta Conde Sieira: mconde@uvigo.es Federico Mallo Ferrer: fmallo@uvigo.es Lucas C. González Matías: lucascgm@uvigo.es Por videoconferencia nos despachos virtuais: Sala 1494 - Prof. Federico Mallo Ferrer Sala 1183 - Prof. Lucas Carmelo González Matías

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas de laboratorio	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	20	CG5 CG10 CG16 CG18 CG19 CG20
Lección maxistral	Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	80	CG1 CG2 CG3 CG18 CG19 CG20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización das prácticas é **obrigatoria** e aprobalas é un requisito para aprobar a materia.
A avaliación da teoría será mediante un exame escrito, principalmente preguntas tipo test, aínda que tamén poderá conter preguntas de resposta curta ou preguntas de desenvolvemento dun tema. No caso de dividir a materia en parciais será necesario obter unha puntuación de 5 sobre 10, en cada un dos dous parciais da materia para poder aprobala.
Na segunda e seguintes convocatorias, se gardará a nota das prácticas, no caso de que estas estivesen aprobadas e, na parte teórica manteranse os mesmos criterios que na primeira convocatoria.
Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado, mediante un examen teórico-práctico nas datas oficiais de examen (http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berne, Robert M.; Koeppen, Bruce M.; Stanton, Bruce A.; Levy, Matthew N., **Berne y Levy, Fisiología**, 6ª ed, Elsevier, 2009

Boron,Walter F.; Boulpaep, Emile L., **FISIOLOGÍA MÉDICA**, 3ª ed., Elsevier, 2017

McArdle, William D.; Katch, Frank I.; Katch, Victor L., **Fisiología del ejercicio : nutrición, rendimiento y salud**, 8ª ed., LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. WOLTERS KLUWER H, 2015

Powers, Scott K.; Howley, Edward T., **FISIOLOGÍA DEL EJERCICIO. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento**, 1ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2014

Green, Howard J.; Wenger, Howard A; Mac Dougall, Duncan J., **EVALUACIÓN FISIOLÓGICA DEL DEPORTISTA**, 3ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2016

Hall, John E., **GUYTON Y HALL. TRATADO DE FISIOLOGÍA MÉDICA**, 13ª ed, Elsevier, 2016

Bernardot, D., **Nutrición deportiva avanzada**, 2ª ed, Tutor, 2013

Bibliografía Complementaria

Kenney, W. Larry; Wilmore , Jack H.; Costill, David L., **Fisiología del Deporte y el Ejercicio**, 5ª Ed, Panamericana, 2014

Lopez Chicharro J.; Fernández Vaquero, **FISIOLOGÍA DEL ENTRENAMIENTO AERÓBICO**, Panamericana, 2013

Wilmore, J. y Costill, D., **Fisiología del esfuerzo y del deporte**, 6ª. ed., Paidotribo, 2013

Calderon Montero J., **Fisiología Humana aplicada a la actividad física.**, Panamericana, 2012

López Chicharro, José, **Fisiología del ejercicio.**, 3ª. ed, Panamericana, 2006

Pocock, Gillian, **Fisiología humana : la base de la medicina**, 2ª ed, Masson, 2005

BEAR, MARK F., **Neurociencia : la exploración del cerebro**, 3ª ed, Lippincott Williams & Wilkins., 2008

KANDEL, ERIC R., **Principios de neurociencia:**, 4ª ed, McGraw-Hill Interamericana, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xogo motor				
Materia	Xogo motor			
Código	P02G050V01105			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria Romo Pérez, Vicente			
Correo-e	chema3@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/ - https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Saber aplicar os coñecementos teórico-prácticos do xogo a diferentes situacións.	CG4 CG6 CG10 CG13 CG26	CE1
Saber identificar e seleccionar xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións.	CG7 CG9 CG10 CG26	CE6
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	CG4 CG7 CG9 CG10 CG13 CG24	CE1 CE6

Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderado dun grupo de persoas.	CG4 CG6 CG13 CG24 CG25 CG26	
Adquirir actitudes de preparación, anticipación, observación, análise e toma de decisións para mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe en sesións de xogos motores.	CG7 CG9 CG10 CG13 CG24 CG25 CG26	CE1 CE4 CE6
Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.	CG4 CG9 CG10 CG26	CE1 CE2
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	CG4 CG7 CG9 CG10 CG12	CE1 CE2 CE6
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de liderado.	CG4 CG7 CG10 CG24 CG25	CE1 CE6
Ser capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais y sociolóxicos o xogo motor.	CG4 CG6 CG7 CG18 CG25	

Contidos

Tema	
1. Fundamentos teórico-prácticos do xogo motor.	- Historia - Definicións - Clasificacións - Teorías - Características
2. Aspectos didácticos do xogo motor.	- Tipoloxías de sesións lúdicas. - Aspectos básicos da comunicación. - Metodoloxía de presentación e condución de xogos. - Recursos en función dos contextos.
3. Xogos e educación en valores.	- A educación en valores a través do xogo. - Xogos e xoguetes non sexistas. - Xogos e xoguetes de educación para a paz e a diversidade cultural. - Xogos tradicionais.
4. Xogos motores no medio natural.	- Historia e características. - Tipoloxía de xogos.
5. Xogos tradicionais sen material e con material simple.	- Historia e evolución dos xoguetes e materiais lúdicos. - O xogo motor e a sustentabilidade. - Elaboración de xoguetes e materiais lúdicos con material de refugallo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	10	0	10
Prácticas de laboratorio	20	0	20
Aprendizaxe colaborativa	5	5	10
Resolución de problemas	0	15	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	3	5	8
Prácticas con apoio das TIC	0	8	8
Estudo de casos	0	5	5
Presentación	5	10	15

Traballo	5	34	39
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Autoavaliación	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades de introdución da materia e de diagnóstico inicial sobre os coñecementos do alumnado, así como presentar a materia.
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Traballo tutelado	O alumnado participará na aula mediante tarefas de resolución de problemas e propostas/análises/avaliación de actividades relacionadas coa materia.
Prácticas de laboratorio	Trátase de participar activamente nas propostas prácticas desenvolvidas nas instalacións deportivas.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos/as son responsables da súa aprendizaxe e do dos seus compañeiros/as nunha estratexia de corresponsabilidade para alcanzar metas e incentivos grupales.
Resolución de problemas	Resolución de problemas teórico-prácticos.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades.
Prácticas con apoio das TIC	Mediante o servizo de teledocencia MooVi, Faitic/Tema, o alumnado desenvolverá diferentes actividades concretas relacionadas coa materia obxecto de estudo (entrega de exercicios e traballos, etc.).
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado ante o docente e/ou grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Recoméndase ao alumnado que asista ao horário de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos.
Prácticas de laboratorio	Recoméndase ao alumnado que asista ao horário de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos.
Presentación	Recoméndase ao alumnado que asista ao horário de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballo	Presentacións/Esposiciones Proxectos Traballos de aula Resolución de problemas e/ou exercicios Prácticas de laboratorio	50	CG12 CG13 CG18 CG24 CG25 CG26	CE1 CE2 CE4 CE6
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase unha probo con diversas preguntas que o alumnado deberá responder	40	CG4 CG6 CG7 CG9 CG10 CG12 CG13 CG18 CG24 CG25 CG26	
Autoavaliación	Entregaraselle ao alumnado un cuestionario de autoevaluación para responder con preguntas abertas e pechadas	10	CG10 CG24	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado.

Para superar a materia será imprescindible ter aprobada todas as partes, teórica e práctica por separado, cun mínimo de 5 sobre 10.

1ª convocatoria:

Para os alumnos presenciais, aqueles que asistan a un mínimo de 80% de asistencias practicas B, o exame da parte teórica terá un valor de 50% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica (exposicións, probas ...) un 50%.

Para os alumnos non presenciais, aqueles que asistan a menos dun 80% de asistencias prácticas B, o exame da parte teórica tendra un valor de 50% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica un 50%.

2ª convocatoria:

Gardásese a cualificación das partes aprobadas da 1ª convocatoria.

Os requisitos seran os mesmos que na 1ª convocatoria.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enlace http://fcced.uvigo.es/é/docencia/examenes

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Camerino, O. y Castañer, M., **1001 Ejercicios y juegos de recreación**, Paidotribo, 1990

Palacios, J., **Jugar es un derecho. Fundamentos pedagógicos del juego**, Xaniño S.L., 1998

Palacios, J. y Del Castillo, M., **Juegos y recreación deportiva: Educación, Cultura y Derecho**, FUAC y GIAAS, 2010

Perez y Verdes, R. y Tabernero Balsa, A., **Xogos populares en Galicia**, Xunta de Galicia, 1986

Trigo Aza, E., **Juegos motores y creatividad**, Paidotribo, 1992

Trigo Aza, E., **Aplicación del juego tradicional en el currículo de educación física**, Paidotribo, 1994

Trigo Aza, E. (Coord.), **Fundamentos de la motricidad**, Gymnos, 2000

Bibliografía Complementaria

Museo virtual do xogo www.museodeljuego.org,

www.museomelga.com,

VV.AA., **Xogos Infantis**, EVEREST GALICIA, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Outros comentarios

É unha materia de primeiro ano

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana				
Materia	Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana			
Código	P02G050V01201			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Correo-e	jorgeviano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
O alumno debe ser capaz de coñecer a aplicación do exercicio coa finalidade de desenvolvemento das cualidades *psicofísicas.	CG11 CG13 CG14 CG18 CG20 CG23 CG26	CE3 CE4
O alumno debe ser capaz de comprender a dimensión mecánica e *fisiológica do movemento corporal analizándoo desde os puntos de vista articular e muscular.	CG3 CG7 CG8 CG18	CE3

Contidos
Tema

Conceptos, clasificacións e tendencias do exercicio físico	Tema 1. Fundamentos e mecánica da realización motriz. Tema 2. O movemento corporal. Descriptores e enfoques na aplicación do exercicio.
Cinesioloxía Ontoxénetica	Tema 3. Estrutura dos tecidos corporais (sistemas esquelético, articular, muscular, conxuntivo e nervioso) Tema 4. Función dos tecidos corporais (Anatomía funcional) no movemento e o exercicio físico.
Análise mecánica do exercicio físico.	Tema 5. Perspectivas analíticas tradicionais vs globais de o corpo e de o movemento e os seus implicaciones kinesiológicas (p. ex. cadeas musculares, vías anatómicas, etcétera) Tema 6. Análise de a postura e de os movementos aplicando as diferentes perspectivas de o corpo e movemento.
Cinesioloxía sistemática	Tema 7. As capacidades físicas básicas e as súas implicaciones kinesiológicas. Tema 8. As capacidades dependentes de os procesos de obtención e utilización de enerxía e as súas implicaciones kinesiológicas. Tema 9. As capacidades psicomotrocies e as súas implicaciones kinesiológicas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	28	4	32
Resolución de problemas	1	30	31
Presentación	1	1	2
Lección maxistral	16	18	34
Exame de preguntas obxectivas	0.5	30	30.5
Práctica de laboratorio	0.5	20	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Resolución de problemas	Os conceptos teóricos serán acompañados nas clases teóricas con exercicios e resolución de problemas.
Presentación	Se presentarán estudios de casos para que alumno pueda tener referencias
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	O alumno disporá dun horario de tutorias para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos impartidos en clase.
Prácticas de laboratorio	O alumno disporá dun horario de tutorias para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos prácticos impartidos en clase.
Resolución de problemas	O alumno disporá dun horario de tutorias para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas e exercicios prantexados en clase. Os despachos virtuais do profesorado son os seguintes (o horario de atención publicarase ao principio do cuatrimestre): Sala 2438 - Prof. Virginia Serrano Gómez (contraseña: Despacho214VSG) Sala 2699 - Prof. Jorge Juan Viaño Santasmarinas (contraseña: Tutoría2020)

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas de laboratorio	É obrigatorio asistir polo menos ao 80% das prácticas para poder obter unha avaliación positiva na materia. Si non se asistiu a algunha práctica, non se poderá entregar o exercicio ou "resolución de problemas" solicitado na mesma salvo que o profesorado autorice a entrega previamente á realizaciión dunha solicitude por escrito (por correo electrónico é válido), xustificando os motivos da súa ausencia e solicitando a aurtorización para a entrega do número da práctica correspondente. O profesorado debe resolver tamén por escrito negativa ou favorablemente. Se non se alcanza o 80% de asistencia o estudante perde totalmente a posiblidade de ser avaliado mediante metodoloxía / proba de "resolución de problemas" (seguinte apartado) e deberá realizar un exame práctico cuxo valor será o equivalente ao apartado de "resolución de problemas" (50%) e que avaliará as competencias vinculadas á práctica que non se adquiriron pola non asistencia. Devandito exame práctico debe superarse cun 5 sobre 10.	0	CG11 CG14 CG20 CG26	CE3
Resolución de problemas	É obrigatorio realizar e entregar en tempo e forma TODOS E CADA UN DOS EXERCICIOS / PROBLEMAS / PRÁCTICAS propostos nas clases teóricas e prácticas. Si non se asistiu a algunha práctica, non se poderá entregar o exercicio ou "resolución de problemas" solicitado na mesma salvo que o profesorado autorice a entrega previamente á realizaciión dunha solicitude por escrito (por correo electrónico é válido), xustificando os motivos da súa ausencia e solicitando a aurtorización para a entrega do número da práctica correspondente. O profesorado debe resolver tamén por escrito negativa ou favorablemente. O profesorado determinará os criterios de calidade e fará pública a nota mínima de cada exercicio para a súa superación e cómputo na nota final. A non entrega dun ou máis exercicios en tempo e forma, ou non alcanzar a nota mínima nun ou máis exercicios, suporá a non superación deste apartado que deberá recuperarse na seguinte edición.	50	CG13 CG14 CG18 CG23 CG26	CE4
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase un exame escrito mediante cuestionario. O tipo de preguntas e respostas, así como a cantidade e penalización por resposta errónea, serán anunciados polo profesorado con antelación. No exame deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10) para a súa superación.	50	CG3 CG7 CG8 CG20	CE3 CE4

Outros comentarios sobre a Avaliación

OUTROS COMENTARIOS:

1. Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou según estableza a guía docente).
2. As datas oficiais dos exámenes pódense consultar na web da facultade
3. De non ter superada a materia na primeira edición ou convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª edición ou convocatoria.

2* A 2ª EDICIÓN Ou CONVOCATORIA (XUÑO-XULLO)

1. Nesta convocatoria ou edición manteranse os mesmos criterios que na 1ª edición ou convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Muscolino, J.E., **Kinesiology: The Skeletal System and Muscle Function**, 9780323812764, 4, Elsevier - Health Sciences Division, 2022

Myers, T.W., **Vías anatómicas. Meridianos miofasciales para terapeutas manuales y profesionales del movimiento**, 9788491137252, 4ª, S.A. ELSEVIER ESPAÑA, 2021

Neumann, D. A., **Kinesiology of the Musculoskeletal System: Foundations for Rehabilitation**, 3, Mosby, 2016

Hamill, J., Knutzen, K. M., y Derriick, T., **Biomecánica. Bases del movimiento humano**, 978-8418563478, 5, LWW, 2022

Pérez Soriano, P.; Llana Belloch, S., **Biomecánica básica. Aplicada a la actividad física y el deporte.**, 978-8499101804, 1, Paidotribo, 2015

Mansfield, P.J.; Neumann, D.A., **Essentials of Kinesiology for the Physical Therapist Assistant**, 978-0323544986, 3, Mosby, 2019

Bibliografía Complementaria

McGinnis, P. M., **Biomechanics of Sport and Exercise**, 9781492571407, 4, Human Kinetics, 2020

Behm, David G., **The Science and Physiology of Flexibility and Stretching Implications and Applications in Sport Performance and Health**, 9781138086913, Routledge, 2018

Kerr, A. & Rowe, P., **An Introduction to Human Movement and Biomechanics**, 9780702062360, 7, Elsevier, 2019

Enoka, R., **Neuromechanics of Human Movement**, 5, Human Kinetics, 2015

Wirhed, R., **Athletic Ability and the Anatomy of Motion**, 3, Mosby, 2006

Luttgens, K.; Hamilton, N.; Weimar, W., **Kinesiology: Scientific Basis of Human Motion**, 12, McGraw-Hill Education, 2011

Oatis, C.A., **Kinesiology : the mechanics and pathomechanics of human movement**, 3, Wolters & Kluger, 2017

Ahonen, J., Lahtinen, T., Sandström, Pogliani, G. y Wirhed, R., **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, 2, Paidotribo, 2014

Trew, M., Everett, T, **Fundamentos del movimiento humano**, 5, Elsevier Masson, 2006

Luttgens, K and Wells, KF., **Kinesiology**, CBS College publishing, 1985

Alter, J.M., **Los estiramientos**, Paidotribo, 2004

Fucci, S. Benigni, M., y Fornarsari, V., **Biomecánica del aparato locomotor aplicado al acondicionamiento muscular**, Elsevier, 2003

Izquierdo, M., **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte.**, Médica-Panamericana, 2008

Lippert, L.S., **Anatamía y Cinesiología clinicas**, Paidotribo, 2013

Nacleiro, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones**, Médica-Panamericana, 2011

Nitsch, JR., Neumaier,a., Marées, H.& Mester, J., **Entrenamiento de la técnica. Contribuciones para un enfoque interdisciplinario**, Paidotribo, 2002

VVAA, **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, Paidotribo, 2001

Knudson, D.V., **Qualitative analysis of human movement**, 2, Human Kinetics, 2002

Zatsiorsky, V. M.; Kraemer, W. J., **Science and Practice of Strength Training**, 2, Human Kinetics, 2006

Busquet, L.; Busquet-Vanderheyden, M., **Las Cadenas fisiológicas**, Paidotribo, 2016

Kreighbaum, E.; Barthels, K., **Biomechanics. A Qualitative Approach for Studying Human Movemen**, 4, Allyn and Bacon, 1996

Loudon, Janice K., Manske, Robert, Reiman, Michael, **Clinical Mechanics and Kinesiology**, 4, Human Kinetics, 2013

Jenkins, D. B., **Hollinshead's Functional Anatomy of the Limbs and Back**, 9, Saunders Elsevier, 2009

Kapandji, Adalbert Ibrahim, **Fisiología articular V.1, 2 y 3**, V1: 978-8498354584 / V2: 978-8498354591 / V3: 978-8498354607, 3, Médica Panamericana, 2006-2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte				
Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01202			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca			
Correo-e	jdosil@uvigo.es francisca@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
Descrición xeral	Esta materia mostrará, de maneira moi xeral, que é a Psicoloxía e que lle pode achegar ao fisioterapeuta. Dedicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicosociais.			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
O estudante terá que coñecer os conceptos e teorías básicas da psicoloxía	CG4	CE1 CE8
O estudante terá que coñecer os aspectos psicolóxicos que incidan no comportamento deportivo, para manexalos e analizalos	CG2 CG6 CG7 CG8 CG17 CG25 CG26	CE9

Contidos	
Tema	
1. Psicoloxía aplicada á actividade física e o deporte: Conceptos xerais.	¿Que estuda a Psicoloxía? Conceptos xerais da psicoloxía Principais paradigmas da Psicoloxía.

2. Desenvolvemento humano. Desenvolvemento e control (Psicomotricidade).	Procesos psicolóxicos básicos: Sensación-Percepción Percepción da dor Atención. Memoria Linguaxe e comunicación interpersoal Aprendizaxe Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva.
3. Análisis comportamental do deporte.	Motivación-emoción, ansiedade e tensión Trastornos de conduta Violencia familiar e violencia de xénero, afectación na saúde Determinantes psicosociais no comportamento saúde/enfermidade Relación entre o profesional da saúde e o paciente A fisioterapia como intervención multidisciplinar

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	26	25	51
Presentación	2	25	27
Traballo tutelado	18	0	18
Cartafol/dossier	0	24	24
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Traballo	1	26	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	O profesorado fai unha introdución teórica ao tema a tratar na aula, de maneira expositiva, acompañándose de materiais e prácticas que faciliten a aprendizaxe e internalización dos contidos obxecto de estudo.
Presentación	Os estudantes terán que facer en grupo un traballo sobre algún tema da materia, que será establecido polo profesorado. Todos os estudantes deben facer unha exposición do seu traballo na aula.
Traballo tutelado	O profesorado explicará o obxectivo xeral do traballo, ademais revisará e supervisará de forma continua e progresiva nos seminarios o seu desenvolvemento
Cartafol/dossier	O profesorado explicará as características que debe conter o dossier que presente o alumnado, valorando que coide o formato e estrutura do traballo.
Actividades introdutorias	Exposición sobre o desenvolvemento da materia ao longo do cuadrimestre, así como os contidos desta.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistrais, para consultar ou achegar calquera información de interese co tema que se estea traballando.
Traballo tutelado	Tanto nos seminarios como na titoría grupal e os traballos tutelados, o alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter. Ademais, empregarase para levar os rexistros correspondentes do esforzo e dedicación que realice cada estudante, así como do coñecemento adquirido ao longo do proceso de ensino aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Levarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	80	
Traballo	O alumnado terá que entregar e expoñer un traballo, que fará en grupo	20	CG2

Outros comentarios sobre a Avaliación

As tarefas académicas que se realizan de forma continua para facilitar a aprendizaxe do/a alumno/a terán a súa

consideración na avaliación final.

Na convocatoria de xullo, os estudantes só terán que examinar o contido e as habilidades que non aprobaron na convocatoria de xuño, xa que se conserva a cualificación das competencias adquiridas.

A nota final será o resultado do nivel de competencia acadado, en relación cos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, **Introducción a la psicologia de la salud ocupacional positiva**, Psicothema, 24(1), 62-65,

Fariña, F. y Tortosa, F., **Introducción a la Psicología**, Promolibro,

Gerrig, R. y Zimbardo, P., **Psicología y Vida.**, Prentice Hall,

Morris, Ch., y Maisto, A., **Psicología**, Prentice-Hall,

Bibliografía Complementaria

Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., **Manual de Psicología de la Salud**, Pirámide,

Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), **Calidad de vida, bienestar y salud**, Psicoeduca,

Camacho-Cardenosa, A., Camacho-Cardenosa, M., Merellano_Navarro, E., Trapé, A. A., y Brazo-Sayavero,, **Influencia de la actividad física realizada durante el confinamiento en la pandemía del COVID-19 sobre el estado psicológico de adultos: un protocolo de estudio.**, Revista Española Salud Pública, 94(12), 1-9, 2020

Fernández-Brelón, E., y García-San Miguel, L., **COVID-19 y salud mental.**, Revista Española de Salud Pública, 1-5,

García-Caro, Mª, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., **Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal**, International Journal of Clinical and Health Psychology, 10(1), 57-73.,

Larsen, R., **Psicología de la Personalidad**, McGraw Hill,

Lenardt, M. H., Setlik, C. M., Pereira, A. P., Lourenço, T. M., Barbiero, M. M. A., Betiolli, S. E.,, **Velocidad de la marcha y cognición en adultos mayores en atención secundaria de salud.**, Avances en Enfermería, 39(1), 84-92., (2021

Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, **Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.**, México: MCGRAW HILL,

Otaegui, A. A., **Efectividad de un programa de fisioterapia multimodal en la capacidad funcional y emocional de adultos mayores con discapacidad intelectual severa.**, Revista de Investigación en Actividades Acuáticas, 2020

Palafox,J. (ed), **Los tiempos cambian.Historia de la economía**, Tirant Humanidades, 2013

Parrado_González, A., y León-Jariego, J. C., **COVID-19: Factores asociados al malestar emocional y morbilidad psíquica en Población Española.**, Revista Española Salud Pública, 94(8), 1-16,

Pillado, E. y Fariña, F., **Mediación Familiar. Una nueva visión de la gestión y resolución de conflictos familiares desde la justicia terapéutica**, Valencia: Tirant lo Blanch,

Piñeres Botero, C. G. D., Avendaño-Prieto, B. L., Mejía-Vélez, B. S., Morales-Quintero, L. A., Toro,, **Batería de Evaluación de Cognición Social en Psicología Forense: Adaptación y Validación.**, Avaliação Psicológica, 20(1), 89-99., 2021

Puente, A., **Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos**, Pirámide,

Santos, L., Queiros, S., Meneses, R.F., y Couto, G., **Competencias de comuniçao clinica do fisioterapeuta**, Revisao integrativa da literatura. 13 Congreso Nac, 2020

Vicente E. Caballo Manrique, V., **Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos**, Madrid: Siglo XXI.,

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

1.-Ler, con anterioridade a explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de selo caso anotando as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.

2.-Participar activamente nas clases maxistrais, plantexando cuestións sobre os temas tratados.

3.-Plantexarlle ao profesor tódalas preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, así como os procedementos implicados no desenrolo dos traballos asignados polo docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte				
Materia	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01203			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Pérez Freire, Silvia Velasco Martínez, Luis			
Profesorado	Pérez Freire, Silvia Velasco Martínez, Luis			
Correo-e	silviapf@uvigo.es luisvelascomtnz@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Desde o punto de vista da historia, os obxectivos xerais que se pretenden alcanzar nesta materia consisten en achegar ao alumno/á o coñecemento dos fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de traballo e ferramentas empregados pola ciencia histórica aplicados aos obxectos concretos que representan a actividade física e o deporte, de modo que sexan capaces de comprender que ambos constitúen unha forma específica de práctica que evoluciona ao longo do tempo e en relación coa sociedade concreta na que se desenvolve. A actividade física e o deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente o deporte constituye un "frito social total", caracterizado por unha complexa rede de relacións con outros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por iso o deporte non é só unha actividade física, senón que está determinado polos significados sociais que a sociedade lle atribúe a esas prácticas. A Socioloxía, como ciencia do social, ofrece unha serie de teorías e metodoloxías útiles para explicar as relacións entre prácticas físicas, deporte e contorna sociocultural.			

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias
Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principias conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas (significados, interacciones e instituciones).	CG1 CG2	
Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26	

Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26
Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26
Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26
Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva.	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26

Contidos

Tema	
Introdución teórica e metodolóxica	A actividade física e o deporte como obxectos de estudo da Historia e da Socioloxía. Tempo e tempo histórico. Perspectiva e metodoloxía sociolóxica.
A actividade física a través do tempo	Actividade física e cultura. Actividade física na Antigüidade Clásica. Das prácticas predeportivas ao deporte.
Xénese e desenvolvemento do deporte	Sociedade industrial e deporte. O modelo deportivo inglés. Difusión internacional do deporte.
O Movemento Olímpico	A época do positivismo. O fenómeno da mundialización e as asociacións internacionais. A obra do Barón de Coubertain. A configuración do Movemento Olímpico. Ideoloxía do movemento olímpico.
Sociedad, Cultura, Política y comunicación	Sociedade, cultura, normas e socialización. Significados socioculturais: corpo e xénero. Ideoloxías.
Institución, Estructura, Procesos e desviación	Interacción social e construcción social da realidade. Cambio social: modernidade, posmodernidade e globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas
Cambio Social e novos valores na sociedade postmoderna	Cambio social. Modernidade e posmodernidade. Globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas. Apertura social das actividades físico-deportivas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	15	45
Resolución de problemas	7	14	21
Seminario	15	22.5	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	8.5	8.5
Exame de preguntas obxectivas	1	18	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame en forma de ensaio sobre os contidos da materia. Resultados do Aprendizaxe: Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principias conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.	25	CG1 CG2 CG4 CG12 CG25 CG26
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informes, memorias ou exercicios realizados nas clases prácticas e seminarios. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva. Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	50	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26

Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test sobre os contidos da materia. Resultados do Aprendizaxe: Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principias conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.	25	CG1 CG2 CG4 CG12 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua a través do seguimiento do alumnado e da exposición de trabajos. Aviación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos.

Valorarase a calidade das actividades realizadas e o grao de participación e implicación. En concreto, a precisión conceptual, o nivel de elaboración de ideas, a crítica fundamentada, a organización persoal de ideas e contidos, a coherencia no discurso, a claridade expositiva, o coidado nos aspectos formais académicos e de presentación, o emprego de recursos metodolóxicos e materias.

No caso de alumnos non asistentes, deberán xustificar adecuadamente a causa ao comezo do cuadrimestre. Deberán realizar as mesmas probas, mais de maneira individual e non se terá en conta para a súa cualificación a presencialidade e participación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas será avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a materia deberá obterse como mínimo un 5 (aprobado) nas duas partes de que consta (Historia e Socioloxía). No caso de suspender unha parte na convocatoria de xullo no seguinte curso deberá cursarse de novo a totalidade da materia.

As datas oficiais de exam poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado "Organización Académica".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Ferrando, M.; Puig Barata, N.; Lagardera Otero, F. et al, **Sociología del deporte**, 4ª, Alianza, 2017

Mandell, R.D., **Historia cultural del deporte**, 1ª, Bellaterra, 2006

Salvador, J, **El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política**, 1ª, Cátedra, 2006

Coakley & Dunning, **Handbook of Sport Studies**, 1ª, Sage, 2016

Giulianotti, R., **Sport: A critical sociology**, 2ª, John Wiley & Sons, 2016

Bibliografía Complementaria

García Ferrando, M. y Llopis, R., **La popularización del deporte en España. Encuestas de hábitos deportivos 1980-2015**, 1ª, CSD y CIS, 2017

Elias, N. y Dunning, E., **Deporte y ocio en el proceso de civilización**, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 1991

Mason, T., **El deporte en Gran Bretaña**, 1ª, Aranzadi, 1994

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos da motricidade				
Materia	Fundamentos da motricidade			
Código	P02G050V01204			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Eiras, Ezequiel García Ordóñez, Enrique			
Profesorado	García Ordóñez, Enrique Novo Carballal, Antonio Rey Eiras, Ezequiel			
Correo-e	zequirey@uvigo.es kikewp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia Fundamentos da Motricidade analizaremos os aspectos máis relevantes da motricidade humana, tendo en conta o corpo en movemento que interacciona cos obxectos e suxeitos do espazo de acción; prestarase especial atención ás habilidades perpectivo-motrices e ás habilidades motrices básicas.			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Demostrar comprensión da literatura científica relacionada coas manifestacións da motricidade humana no ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG8
Ser capaz de deseñar, desenvolver e avaliar procesos de ensino aprendizaxe relativos aos fundamentos da motricidade con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26

Contidos	
Tema	
1.- Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade.	Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade
2.- Fundamentos, características e estrutura das capacidades perceptivo-motrices no ámbito da actividade física e o deporte: corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas.	Corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas
3.- Fundamentos, características e estrutura das habilidades motrices no ámbito da actividade física e o deporte.	Habilidades motrices básicas.

4.- Principios, tendencias e recursos prácticos en distintos ámbitos de aplicación das manifestacións da motricidade.	Manifestacións da motricidade.
5.- Deseño de propostas, intervención e análise en relación coas capacidades perceptivo-motrices e as habilidades motrices.	Capacidades perceptivo-motrices e habilidades motrices.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas	4	4	8
Traballo tutelado	6.6	26.4	33
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Actividades introdutorias	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...etc.
Resolución de problemas	O alumnado en base ás premisas expostas previamente pola docente, busca solucións, fai propostas ou resolve supostos prácticos.
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia. Poden ser individuais ou en grupo (innovación educativa, coreografía, etc.).
Prácticas de laboratorio	Sesións prácticas da materia que se realizan nunha instalación deportiva.
Actividades introdutorias	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Elaboración de supostos prácticos de carácter grupal.
Traballo tutelado	Elaboración e discusión de supostos teórico-prácticos de carácter individual

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	50	CG2 CG8
Resolución de problemas	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame valese un 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	0	CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Traballo tutelado	Avaliaranse os traballos realizados mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade de traballo, a progresión, etc.	40	CG2 CG8 CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control	10	CG2 CG8 CG11 CG13 CG15 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%)

tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50%) o día oficial do exame. É imprescindible aprobar ambas as partes, teórica e práctica, para superar a materia. En Resolución de problemas e/ou exercicios:

Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final.

Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, presentarase a unha avaliación consistente en:

a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos

b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos. É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Batalla, A., **Habilidades motrices**, INDE, 2000

Blández, J., **La asignatura de Educación Física de Base y una propuesta de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior**, INDE, 2005

Castañer, M. y Camerino, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, Edicions de la Universitat de Lleida, 2006

Da Fonseca, V., **Estudio y génesis de la psicomotricidad**, INDE, 2000

Gallahue, D.L. and Cleland-Donnelly, F., **Developmental physical education for all children**, Human Kinetics, 2007

Graham, G. and Parker, M., **Children moving**, McGraw-Hill, 2013

Le Boulch, J., **El movimiento en el desarrollo de la persona**, Paidotribo, 1997

Malina, R.M., Bouchard, C., and Bar-Or, O, **Growth, maturation, and physical activity**, Human Kinetics, 2004

Bibliografía Complementaria

AV Colvin, NJE Markos, PJ Walker, **Teaching fundamental motor skills**, Human Kinetics, 2022

SA Mitchell, JL Walton-Fisette, **The essentials of teaching physical education: Curriculum, instruction, and assessment**, Human Kinetics, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos das actividades de loita				
Materia	Fundamentos das actividades de loita			
Código	P02G050V01205			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Profesorado	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Correo-e	ivanprieto@uvigo.es ags@uvigo.es			
Web	http://faluvigo.blogspot.com/			
Descrición xeral	A materia «Fundamentos das actividades de loita» impártese no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Nesta materia dáse unha visión xeral dos deportes e actividades de loita. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito dos deportes de loita desde un punto de vista xeral, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través dos deportes de loita con agarre, facendo especial fincapé no judo. Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, posto que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito dos deportes de loita, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.			

Competencias	
Código	
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita.	CG7
2. Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita.	CG10

3. Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita.	CG12
4. Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CG26
5. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
6. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
7. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
8. Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG15
9. Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita.	CG16
10. Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao ámbito do judo e das actividades de loita.	CG18
11. Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada.	CG20
12. Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita.	CG23
13. Utilización da información científica básica aplicada ao ámbito do judo e das actividades de loita.	CG14

Contidos
Tema

BREVE DESCRICIÓN DOS CONTIDOS DA MEMORIA DE VERIFICACIÓN DO GRAO:

1. Fundamentación teórica das actividades de loita.

2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do judo e as actividades de loita.

3. Estrutura formal e funcional do judo e as actividades de loita.

4. O proceso de iniciación deportiva ao judo.

DESENVOLVEMENTO DOS CONTIDOS:
Son seis bloques temáticos (A, B ... F). En cada un dos seguintes bloques temáticos, ao final do mesmo e entre paréntese, sinalaremos mediante o correspondente número -1,2,3,4- a cal ou cales dos contidos da memoria de verificación fai especial referencia.

A) Evolución histórica dos deportes de loita (1).
Descrición: nesta área temática realízase un percorrido a través das diferentes etapas históricas que sufriu a loita, desde a época primitiva, pasando polas civilizacións arcaicas, o mundo clásico, a idade media, etc., ata chegar á actualidade.
Contidos:
- Breve aproximación á loita noutras civilizacións.
- A loita nas civilizacións arcaicas.
- A loita no mundo clásico I: a loita en Grecia.
- A loita no mundo clásico II: a loita en Roma.
- A loita na Idade Media e na Idade Moderna.

B) O proceso de institucionalización deportiva das actividades de loita e das artes marciais xaponesas (1-2-3-4).
Descrición: Explícase cal foi o proceso de deportivización que experimentaron as loitas ata chegar á súa plena institucionalización, realizando especial fincapé en disciplinas luctatorias como o judo. Resúmese a evolución sufrida polo judo desde a súa orixe ata a actualidade. Abórdanse os inicios do judo como unha forma de defensa persoal -ju jutsu-, efectuando unha aplicación práctica das técnicas máis relevantes do judo ás situacións máis cotiás de defensa persoal. Como colofón do devandito proceso de deportivización preséntase o regulamento arbitral do judo. Se conceptualizan e caracterizan as artes marciais xaponesas, analizando o cambio sufrido ata o seu deportivización, é dicir, a transformación do Bujutsu en Budo.
Contidos:
- A loita na Época Contemporánea.
- O judo. A súa evolución.
- Iniciación ao Ju Jutsu.
- Regulamento arbitral de judo.
- As artes marciais: concepto e caracterización. As artes marciais xaponesas como educación espiritual: o seu cambio en occidente -a deportivización-.
- Características principais dos outros deportes de loita olímpicos

C) Caracterización e concepto dos deportes de loita (1-3).
Descrición: este bloque temático está destinado a efectuar unha acotación conceptual da loita, aclarando termos que, a priori, poderían parecer idénticos para, posteriormente, establecer cales son as características comúns dos diferentes deportes de loita.
Contidos:
- Acotación conceptual da loita: aclaracións terminolóxicas.
- Características comúns dos deportes de loita.

D) Clasificación dos deportes de loita e das técnicas (1-2-3-4).
Descrición: nesta área temática abórdanse a diversidade de clasificacións dos deportes de loita en función das distintas correntes doctrinais máis relevantes. Efectúase unha revisión das clasificacións técnicas máis importantes para, finalmente, realizar unha comparación entre as técnicas utilizadas en distintos deportes de loita con agarre, desde as formas de proxectar ao adversario contra o chan ata as formas de control ao adversario.
Contidos:
- Clasificación dos deportes de loita.
- As clasificacións da técnica en judo. Comparativa técnica entre diferentes deportes de loita con agarre.

E) Deportes de loita. Xeneralidades (1-2-4).
Descrición: neste bloque temático abórdanse os aspectos máis relevantes sobre o cerimonial característico dos deportes de loita. Ademais, realizaremos un achegamento ás habilidades motrices luctatorias.
Contidos:
- Deportes de loita. O seu cerimonial.
- As habilidades motrices luctatorias.

F) Fundamentos (Kihon) (1-2-3-4).
Descrición: nesta área temática abordaremos fundamentos dos deportes de loita tan relevantes como o saúdo, a postura, o agarre, as caídas e as fases da técnica.
Contidos:
- O saúdo (Rei).
- A postura (Shisei).
- As caídas (Ukemi).
- O agarre (Kumikata) e as fases da técnica.

G) As actividades de loita na educación formal (1-2)
Descrición: nesta área temática abordaremos as actividades de loita no currículo e a programación das mesmas.
Contidos:
- As actividades de loita no currículo
- A programación das actividades das actividades de loita en contextos formais.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16.5	0	16.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	21	21
Traballo tutelado	6	12	18
Prácticas de laboratorio	30	0	30
Resolución de problemas de forma autónoma	0	21	21
Traballo tutelado	0	7	7
Aprendizaxe colaborativa	0	6	6
Exame de preguntas obxectivas	0.5	10	10.5
Exame de preguntas obxectivas	0.5	9	9.5
Exame oral	0.5	10	10.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades na que se formulan exercicios relacionados coa materia na súa PARTE TEÓRICA. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	Traballo relacionado coa didáctica das actividades de loita que se realiza na aula baixa a supervisión do profesor.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais co equipamento especializado (tatami).
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades na que se formulan exercicios relacionados coa materia na súa PARTE PRÁCTICA. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	Traballo relacionado co proceso de ensino aprendizaxe das caídas, que se realiza fose da aula baixo a supervisión do profesor.
Aprendizaxe colaborativa	Consultas que o estudantado mantén co profesorado da materia no tatami para o asesoramento/desenvolvemento das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Titorías prácticas que se desenvolven no tatami. Establécese unha aprendizaxe colaborativa porque os estudantes axúdanse uns a outros no proceso de aprendizaxe baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Traballo tutelado	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada do estudiantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.
Aprendizaxe colaborativa	A atención personalizada do estudantado nas TITORÍAS PRÁCTICAS grupais é especialmente práctica e desenvólvese a demanda do estudantado (de forma individualizada, por parellas, ou en pequenos grupos). Ademais de recibir a supervisión do profesor, o estudantado colabora na aprendizaxe dos seus compañeiros axudándose mutuamente. O obxectivo destas titorías é, ademais de contribuír a adquirir os resultados de aprendizaxe e as competencias desta materia, axudar a preparar o exame práctico.
Traballo tutelado	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	PARTE TEÓRICA. Durante algunhas clases teóricas, realizaranse exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación na devandita actividade. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 e 10.	8	CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG18 CG24 CG25 CG26
Resolución de problemas de forma autónoma	PARTE TEÓRICA. Haberá 14 cuestionarios interactivos en Moovi. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se hai 4 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) perderase a avaliación continua na PARTE TEÓRICA. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1 ,2, 4, 8, 10 e 13.	14	CG7 CG10 CG14 CG15 CG18 CG26
Traballo tutelado	PARTE TEÓRICA. Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa didáctica das actividades de loita. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 e 8.	5	CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG24 CG25 CG26
Prácticas de laboratorio	PARTE PRÁCTICA. Asistencia e realización das 14 clases prácticas da materia no tatami. O estudante que teña 4 faltas ou máis perderá a avaliación continua da parte práctica (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN NON CONTINUA). Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 e 12.	25	CG7 CG10 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG23 CG24 CG25 CG26
Resolución de problemas de forma autónoma	PARTE PRÁCTICA. Haberá 14 cuestionarios interactivos en Moovi. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se hai 4 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) a puntuación deste apartado será de 0 puntos. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 4, 8, 10, 11, 12 e 13.	10	CG7 CG10 CG14 CG15 CG18 CG20 CG23 CG26
Traballo tutelado	PARTE PRÁCTICA. Realización dun traballo individual relacionado co ensino das caídas. Este traballo terá a cualificación de APTO ou NON APTO. O estudante que obteña a cualificación de APTO seguirá no procedemento de avaliación continua. O estudante que obteña a cualificación de NON APTO automaticamente pasará ao procedemento de AVALIACIÓN NON CONTINUA. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 e 11.	0	CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG18 CG20 CG24 CG25 CG26
Exame de preguntas obxectivas	PARTE TEÓRICA. Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 4, 8, 10 e 13.	13	CG7 CG10 CG14 CG15 CG18 CG26

Exame de preguntas obxectivas	PARTE PRÁCTICA. Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12 e 13.	10	CG7 CG10 CG12 CG14 CG15 CG18 CG20 CG23 CG26
Exame oral	PARTE PRÁCTICA. Examen práctico, procedimental, sobre los contenidos de la asignatura en el tatami. Cada estudiante debe llevar un uke (compañero o compañera) al examen. El estudiante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que la puntuación del examen compute na calificación final. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10 y 11.	15	CG7 CG10 CG12 CG15 CG18 CG20 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

1º CONVOCATORIA (maio-xuño):

Estudantado de **AVALIACIÓN CONTINUA** (cualificacións e CRITERIOS DE AVALIACIÓN para cumprir a avaliación continua):

- **Parte TEÓRICA (40% da nota final)**.
  - Realización de ***exercicios interactivos en gran grupo*** durante algunhas clases teóricas a través da app Kahoot, onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación en devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 8%.
  - ***Cuestionarios interactivos en Moovi da PARTE TEÓRICA***. A cualificación dos cuestionarios supón un 14%. Haberá 14 cuestionarios. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 sobre 10 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se o estudante ten 4 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automáticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación NON continua.
  - ***Traballo tutelado sobre Unidade Didáctica***. A cualificación deste traballo supón un 5%. Consistirá en realizar un traballo en pequenos grupos relacionado coa didáctica das actividades de loita.
  - ***Exame de preguntas obxectivas***. A cualificación supón un 13%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da parte teórica da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Suspender este exame (con menos dun 4) non implica perder a avaliación continua.

- **Parte PRÁCTICA (60% da nota final):**
  - ***Asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas no tatami***. A cualificación das mesmas supón un 25%. O estudante que teña 4 faltas ou máis deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automáticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación NON continua. O estudante que asista á práctica, pero NON realice a práctica, non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero en dita sesión.
  - ***Cuestionarios interactivos en Moovi da PARTE PRÁCTICA.*** A cualificación dos cuestionarios supón un 10%. Haberá 14 cuestionarios. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 sobre 10 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se o estudante ten 4 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima), a puntuación deste apartado será de 0 puntos.
  - ***Traballo tutelado sobre as caídas*.** Consistirá en realizar un traballo individual sobre o proceso de ensino-aprendizaxe das caídas nas actividades de loita. A cualificación deste traballo será de APTO ou NON APTO. O estudante que obteña a cualificación de APTO seguirá no procedemento de avaliación continua. O estudante que obteña a cualificación de NON APTO automáticamente pasará ao procedemento de VALIACIÓN NON CONTINUA.
  - ***Exame de preguntas obxectivas***. A cualificación supón un 10%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da parte práctica da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Suspender este exame

(con menos dun 4) non implica perder a avaliación continua.

- **Exame oral.** A cualificación supón un 15%. Consiste nun exame sobre os aspectos procedimentais da materia que se desenvolverá no tatami. Cada estudante acudirá ao exame co judogi e cun uke (compañeiro ou compañeira). O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Suspender este exame non implica perder a avaliación continua.

- A **cualificación global** da materia obterase realizando a suma de ambas as partes (teórica e práctica). Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez.

  Se na primeira convocatoria (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua nunha das partes, deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación non continua nesa parte da materia.

Estudantado de **AVALIACIÓN NON CONTINUA** (para o estudantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Parte TEÓRICA**. A avaliación se realizarase mediante unha proba final correspondente aos temas impartidos durante o curso: exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudantado terá que obter un cinco sobre dez no exame. Esta cualificación supoñerá o 40% da cualificación global.

- **Parte PRÁCTICA**. A avaliación efectuarase mediante DÚAS probas prácticas finais. 1) exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre os contidos prácticos (supón o 30%). 2) exame teórico-práctico oral e no tatami cun compañeiro/a, correspondente aos temas impartidos durante o curso (supón o 30%). O estudantado terá que obter un cinco sobre dez en ambas probas. Cumprida esta condición, a cualificación global da parte práctica supoñerá o 60% da cualificación global.

- A **cualificación final** da materia obterase realizando a suma de ambas partes (teórica e práctica). Un estudante supera a materia cando obteña un minimo de cinco sobre dez coa condición de que supere as dúas partes.

2º CONVOCATORIA (xuño-xullo):
Se un estudante perde a avaliación continua nunha das partes, pero mantén a avaliación continua na outra, gardarase esta cualificación positiva até a seguinte convocatoria de xuño-xullo (non se gardará para posteriores convocatorias). A parte non superada avaliarase conforme se indica no procedemento de avaliación non continua.

Se o estudante non seguiu o proceso de avaliación continua en ningunha das dúas partes, será avaliado polo procedemento de avaliación non continua explicado anteriormente.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA:

O estudantado será avaliado polo procedemento de avaliación non continua explicado anteriormente.

Publicación das cualificacións e exames oficiais:
As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 2º edición, Satori, 2014
Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 1º Edición, Satori, 2009
Taira, Shu, **Judo (I)**, 1º Edición, COE, 1992
Villamón, Miguel (dir.), **Introducción al judo**, 1º Edición, Hispano-Europea, 1999
Kano, Jigoro, **Judo Kodokan**, 1º Edición, Eyras, 1989
Kodokan Judo, **Nage Waza -various techniques and their names-**, 1º Edición, Kodokan, 200-?
Kodokan Judo, **Katame Waza -various techniques and their names-**, 1º Edición, Kodokan, 200-?

Bibliografía Complementaria

Adams, N., **Los agarres**, 1º Edición, Paidotribo, 1992

Amador, F.; Castro, U. y Álamo, J.M., **Luchas, deportes de combate y juegos tradicionales**, 1º Edición, Gymnos, 1997

Burger, R., **Judo**, 1º Edición, ADELEF, 1989

Camerino, O.; Prieto, I.; Lapresa, D.; Gutiérrez-Santiago, A. y Hileno, R., **Detección de T-patterns en la observación de deportes de combate**, 2014

Castarlenas, J.Ll. y Peré Molina, J., **El judo en la educación física escolar. Unidades didácticas**, 1º Edición, Hispano Europea, 2002

Draeger, D.F., **Modern Bujutsu & Budo. The martial arts and ways of Japan. Volume 3**, 1º Edición, Weatherhill, 1996

Durantez, C., **Las Olimpiadas Griegas**, 1º Edición, Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, 1977

Federación Española de Lucha-Comité Nacional de Sambo, **Técnicas de Sambo. Programa oficial hasta cinturón negro**, 1º Edición, Esteban Sanz, 1997

Franco Sarabia, F., **Cinturón negro de judo: programa oficial**, 1º Edición, Esteban Sanz Martínez, 1985

Frederic, L., **Diccionario ilustrado de las artes marciales**, 1º Edición, Eyras, 1989

García Romero, F., **Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia**, 1º Edición, Ausa, 1992

Gutiérrez Santiago, A., **La iniciación deportiva para personas con ceguera y deficiencia visual**, 1º Edición, Aljibe, 2011

Gutiérrez Santiago, A. y Maceira Gago, A., **Deportes de loita**, 1º Edición, Igapepsa, 2003

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Errores en el modelo técnico deportivo en la iniciación al Judo: Morote Seoi Nague**, 2006

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Ippon Seoi Nague vs. Morote Seoi Nague. Los 10 puntos básicos para su utilización en el proceso de enseñanza-aprendizaje desde la perspectiva del error**, 2007

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Las claves en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la técnica de judo desde la perspectiva del error: O Soto Gari vs. O Soto Guruma**, 2007

Gutiérrez, Alfonso y Prieto, Iván, **Teoría y praxis del juego en las actividades de lucha**, 1º Edición, Wanceulen, 2008

Gutiérrez Santiago, A., Prieto Lage, I., Camerino Foguet, O., & Anguera Argilaga, MT, **Identificación y análisis del aprendizaje del judo mediante la metodología observacional**, 2011

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Sequences of errors in the judo throw Morote Seoi Nage and their relationship to the learning process**, 2013

Gutiérrez, A., Prieto, I., Cancela, J.M., **Most frequent errors in judo Uki Goshi technique and the existing relations among them analysed through T-Patterns**, 2009

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Cancela, J.M, Ayán, C., **Análisis del error en la técnica de judo Koshi guruma mediante T-Patterns**, 2014

Huelí, J.M., **Judo: la actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos**, 1º Edición, Consejo Superior de Deportes, 2000

Inman, R., **Judo. Las técnicas de los campeones de combate**, 1º Edición, Madrid, 1989

Inogai, T. y Habersetzer, R., **Judo pratique. Du dèbutant à la ceinture noire**, 1º Edición, Amphora, 2002

Inokuma, I. y Sato, N., **Best Judo**, 1º Edición, Kodansha Internacional, 1980

Jazarin, J.L., **El espíritu del judo. Las enseñanzas de un maestro de artes marciales**, 1º Edición, Eyras, 1996

Kawaishi, M., **Mi método de judo**, 1º Edición, Bruguera, 1964

Kimura, M., **El Judo. Conocimiento práctico y normas**, 1º Edición, Aedos, 1976

Kolychkine, A., **Judo. Nueva didáctica**, 1º Edición, Paidotribo, 1989

Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de proyección**, 1º Edición, Fher, 1979

Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de combate cuerpo a cuerpo en el suelo**, 1º Edición, Fher, 1979

Mañas, A., **Gladiadores. El gran espectáculo de Roma**, 1º Edición, Ariel, 2013

Nobuyoshi, T., **Aikido. Etiqueta y transmisión. Manual para uso de los profesores**, 1º Edición, Paidotribo, 2002

Nossov, K., **Gladiadores. El espectáculo más sanguinario de Roma**, 1º Edición, LIBSA, 2011

Pous Borras, S., **La justa, un aspecto deportivo medieval**, 1993

Prieto, I., Gutiérrez, A., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Knowledge of error in relation to the teaching and learning osoto-gari judo throw**, 2013

Prieto, I.; Gutiérrez-Santiago, A. & Prieto, M.A., **Knowledge of Errors in the Teaching-Learning Process of Judo-Techniques: Osoto-Guruma as a Case Study**, 2014

Prieto Lage, I., Guttiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á, **The teaching-learning process of judo techniques improved using knowledge of errors. Tai-otoshi as a case study**, 2014

Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á, **Determination of feedback in judo by means of T-patterns**, 2014

Prieto-Lage, I., Rodríguez-Souto, M., Prieto, M.A. y Gutiérrez-Santiago, A., **Technical analysis in Tsuri-goshi through three complementary observational analysis**, 2020

Ratti, O. y Westbrook, A., **Los secretos del samurai. Las artes marciales en el Japón feudal**, 1º Edición, Paidotribo, 2000

Rodríguez Dabauza, P., **Jiu jitsu de hoy, vol. 1 y 2: Técnica de defensa personal del samurai de ayer**, 1º Edición, Alas, 2000

Rodríguez Dabauza, P., **Judo aplicado a la defensa personal**, 1º edición, Esteban Sanz, 2000

Santos Nalda, J., **Artes marciales. El Aikido**, 1º Edición, Paidotribo, 1990

Segura Mungía, S., **Los Juegos Olímpicos**, 1º Edición, Anaya, 1992

Stevens, J., **Three Budo Masters. Jigoro Kano, Gichin Funakoshi y Morihei Ueshiba**, 1º Edición, Kodansha International, 1995

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo II)**, 2º edición, Satori, 2014

Uzawa, T., **Pedagogía del judo**, 1º Edición, Miñón, 1982

Watson, N., **Father of judo: a biography of Jigoro Kano**, 1º Edición, Kodansha International, 2001

Recomendacións

Outros comentarios

1. Cada semana, o estudantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia (parte teórica e parte práctica), así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir ás devanditas clases.

2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (entre catro e seis persoas) para a realización do traballo da parte teórica.

3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación dos diferentes exames.

4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.

5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.

6. A metade de cuadrimestre comezarán as TITORÍAS PRÁCTICAS. Estas realizaranse fóra do horario lectivo da materia. O día e hora exacta será elixido polo estudantado. Para maior aproveitamento da parte práctica da materia recoméndase asistir ao maior número de sesións posible e levar un dispositivo electrónico para poder acceder ao material situado en Moovi.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física				
Materia	Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física			
Código	P02G050V01301			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Figueira Rodríguez, Alberto			
Profesorado	Figueira Rodríguez, Alberto			
Correo-e	AFIGUEIRA@UVIGO.ES			
Web				
Descrición xeral	A materia aporta as nocións básicas que debe posuír o alumnado universitario sobre a construción do coñecemento científico e a ética profesional. Delimita a diferencia entre a ciencia e a profesión no ámbito competencial da titulación do Grado en Ciencias da Actividade Física e o Deporte, e afonda no coñecemento do obxecto de estudo da mesma: motricidade, corporeidade e prácticas corporais.			

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Diferenciar entre a realidade e os obxectos de estudo. Comprender a función da epistemoloxía.	CG1
Distinguir os diferentes tipos de obxecto de estudo que poden ser abordados polas CCAFD. Comprender o obxecto de estudo da motricidade humana dende diferentes perspectivas formais e saber identificar as suas diferentes notas: psíquicas, somáticas, naturais, culturais, centrípetas e centrífugas.	CG1 CG9
Entender a existencia de paradigmas ou enfoques diferentes na interpretación do mundo e como afectan ao coñecemento científico.	CG1 CG2 CG26
Identificar as diferentes correntes paradigmáticas vixentes no ámbito disciplinar das Ciencias da Actividade Física e o Deporte. Reflexionar sobre diferentes perspectivas de comprensión social e prácticas sobre o corpo e a motricidade humana, coñecidas e descoñecidas, hexemónicas e marxinais, posibeis e imposibeis.	CG1
Comprender a relación entre a linguaxe, o coñecemento e as concepcións filosóficas/paradigmáticas sobre a corporeidade humana.	CG1 CG9
Coñecer, identificar, distinguir e nominar as diferentes manifestacións da motricidade humana e/ou prácticas corporais.	CG1 CG9
Identificar, seleccionar e consensuar en grupo a elección dun obxecto de estudo vencellado ás CCAFD.	CG1 CG25
Elaborar, presentar e explicar en equipo unha presentación visual sobre o obxecto de estudo.	CG12 CG25 CG26
Aplicar o paradigma sistémico ao coñecemento dos fenómenos vencellados coa actividade físico-deportiva e/ou motricidade humana.	CG1 CG26
Identificar a estructura básica dunha memoria de investigación.	CG2

Comprender e aplicar con propiedade a linguaxe científica no ámbito académico e profesional.	CG2
Elaborar traballos académicos de forma estructurada e rigurosa. Saber referenciar a documentación.	CG2 CG13 CG26
Buscar información de calidade sobre unha cuestión que interese coñecer.	CG1 CG12 CG26
Entender un documento científico e saber extraer do mesmo a información que sexa de interese.	CG2
Saber que é unha profesión e a súa relación co contexto socio-económico. Diferenciar a profesión da ciencia. Distinguir na titulación a dimensión profesional da científica-humanística.	CG1 CG13
Coñecer a regulación profesional do ámbito da actividade físico-deportiva. Coñecer o Colexio Oficial de Licenciados en Educación Física e en Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG11 CG13
Comprender que é a ética e a necesidade de incorporala na práctica profesional e académica-científica. Considerar o contido dos códigos éticos e deontolóxicos existentes no ámbito das CCAFD. Incorporar a reflexión ética na práctica académica. Concienciarse da relevancia da formación continua e do compromiso social co ben común.	CG11 CG13
Ser receptivo/a e reflexionar sen prexuízos sobre as cuestións e dilemas formulados nas clases. Ser flexíbel ante novos supostos sobre as Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG11 CG13 CG26
Participar e interactuar co grupo clase nas dinámicas propostas.	CG25

Contidos	
Tema	
1. Nocións xerais e vocabulario epistemolóxico: concepto de Ciencia e correntes principais da Epistemoloxía. Fundamentos do coñecemento da realidade.	1.1. Nocións xerais e vocabulario epistemolóxico. 1.1.1. A epistemoloxía e a ciencia. 1.1.2. O coñecemento e o coñecemento científico. 1.2. Fundamentos do coñecemento da realidade. 1.2.1. A elaboración dun traballo académico. 1.2.2. Procura de información. 1.2.3. A lectura científica. 1.2.4. Manuais de estilo. Aplicación do formato APA (American psychological Association)
2. Epistemoloxía e ciencia. Epistemoloxía e socioloxía da ciencia.	2.1. Características do coñecemento científico. 2.2. O obxecto de estudo. 2.3. A investigación científica. 2.4. As clasificacións das ciencias. 2.5. Os paradigmas. O paradigma sistémico. 2.6. Epistemoloxías feministas e teoría de xénero.
3. Obxecto de estudo, consideración científica, paradigmas epistemolóxicos e historia da Educación Física e das Ciencias da Actividade Física e o deporte.	3.1. O obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e o Deporte.
4. Matriz disciplinar das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Teorías científicas e fundamentos conceptuais sobre a motricidade, a actividade física e o deporte.	4.1. A configuración disciplinar das Ciencias da Actividade Física e o Deporte. 4.2. A definición semántica do obxecto: da actividade física á motricidade. 4.3. Unha análise sistémica da motricidade humana.
5. Deontoloxía e profesión. Ontoloxía das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	5.1. Deontoloxía 5.1.1 Ética e profesión. 5.1.2. Códigos deontólóxicos. 5.1.3. As finalidades da educación física e da práctica profesional vencellada ás expresións motrices. 5.1.4. Dilemas morais. 5.2. Profesión 5.2.1. A profesión. 5.2.2. A regulación profesional. 5.2.3. O colexio profesional de Licenciados/as en Educación Física e Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	36	54
Resolución de problemas	10	10	20

Traballo tutelado	8	24	32
Estudo de casos	5	5	10
Debate	3	3	6
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	16	18
Traballo	2	0	2
Práctica de laboratorio	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	- Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos conceptuais.
Resolución de problemas	- Traballo sobre os contidos dirixido polo profesor/a. Técnicas grupais participativas.
Traballo tutelado	- Elaboración dun traballo académico. Delimitación dun tema, contextualización, búsqueda de recursos empregando bases de datos, e redacción do traballo. Aplicación do manual de estilo APA. Soporte web.
Estudo de casos	- Análise e lectura comprensiva de documentación académica e científica. - Recopilación e análise do coñecemento común en torno a actividade física e o deporte a través de diferentes soportes. - Análises sistémicas do campo profesional. - Análises sistémicas da configuración académica do grao.
Debate	- Discusión programada sobre situacións vencelladas á delimitación científica e disciplinar das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. - Discusión programada sobre situacións terminolóxicas e identidade epistemolóxica. - Crítica de noticias vencelladas con problemáticas epistemolóxicas das Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Supervisión e discusión en titorías grupais e individuais sobre o traballo a desenvolver polo alumnado. Discusión e crítica de lecturas programadas. As tutorías presenciais terán lugar no despacho 225 e as virtuais na aula de profesorado número 915 previa cita. Tamén a través do correo electrónico ou calquer outro medio disponible acordado mutuamente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Asistencia e participación activa nas prácticas de laboratorio desenvolvidas nas horas dos grupos B	20	CG1 CG2 CG26
Traballo tutelado	Asistencia ás clases C para a supervisión e seguimento do traballo tutelado.	7	CG2 CG12 CG25 CG26
Exame de preguntas de desenvolvemento	Preguntas de desenvolvemento sobre as contidos claves da materia. Perspectiva comprensiva e crítica.	30	CG9 CG11 CG26
Traballo	Entrega do traballo tutelado cumprindo os criterios de avaliación estabelecidos nas condicións de realización.	33	CG1 CG2 CG12 CG13 CG25 CG26
Práctica de laboratorio	Exposición, defensa oral e participación na discusión dos diferentes traballos tutelados presentados.	10	CG1 CG2 CG12 CG13 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a asignatura é imprescindible acadar unha calificación mínima de 5 puntos.

O alumnado "Non asistente" deberá realizar as metodoloxias de "Traballos e Proxectos" e a "Proba de resposta longa, de

desenvolvemento".

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Nas convocatorias correspondentes a un mesmo curso académico, consérvanse as cualificacións obtidas polo alumnado. Será necesario repetir as metodoloxías necesarias para conseguir un mínimo de 5 puntos.

As titorías son presenciais. Non se realizará atención titorial por correo electrónico.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rey Cao, Ana, **Ciencia y motricidad. Epistemología de las ciencias de la actividad física y el deporte.**, 1ª ed., Dykinson., 2014

Rey Cao, Ana, **¡Protestar es cardio! La no ideología ideológica en el campo de las prácticas físico-deportivas.**, 2014

Bibliografía Complementaria

Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación., **Libro blanco. Título de grado en ciencias dela actividad física y el deporte. Recuperado dehttp://www.aneca.es/media/150296/libroblanco_deporte_def.pdf**, ANECA, 2004

Barbero González, José Ignacio, **La escolarización del cuerpo: reflexiones en torno a la levedad de los valores del capital cuerpo en educación física.**, 2005

Cagigal, José Mª., **José María Cagigal. Obras selectas. Volumen II. Deporte,pulso de nuestro tiempo. El deporte en la sociedad actual. Cultura intelectualy cultura física.**, 1ª ed., Comité Olímpico Español; Ente de PromociónDeportiv, 1996

Devís Devís, J. Martínez Moya, P y Villamon Herrera, J., **La profesionalización de la Educación Física: caracterización y evolución del conocimiento científico. En S. García (Coord.) Congreso Internacional de Historia de la Educación Física. (pp. 149-156).**, 1ª ed., Universidad de Salamanca y Gymnos., 2002

Martín Acero, Rafael, González Valeiro, Miguel (eds.), **Educación física e deporte no século XXI. VI Congreso Galego de Educación Física.Vol.1: Simposio Internacional de consenso José María Cagigal:**, 1ª ed., A Coruña: Universidade da Coruña. Disponible en h, 1998

Oña, Antonio, **La ciencia en la actividad física: viejos y nuevos problemas.**, 2002

Red Internacional de investigadores en motricidad humana, **La ciencia de la motricidad humana (CMH) como área autónoma de conocimiento: Trayectorias desde la Red Internacional de Investigadores en Motricidad Humana.**, 2006

Rey Cao, Ana y Canales Lacruz, Inma, **Discurso epistémico para una ciencia de la motricidad.**, 2007

Sergio, Manuel, **Um corte epistemológico.**, 1ª ed., Instituto Piaget, 1999

Vicente Pedraz, Miguel, **Teoría pedagógica de la actividad física.**, 1ª ed., Gymnos, 1987

Vicente Pedraz, Miguel, **La educación física como ideología del poder: la construcción de las creencias pedagógicas en torno a las enseñanzas escolares del cuerpo.**, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G050V01302

Outros comentarios

Asistencia de forma continua a clase.
Lectura da bibliografía recomendada.
Actitude e predisposición ao pensamento crítico e analítico atinguindo dende os contidos da materia, a sua metodoloxía e o propio profesor.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte				
Materia	Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01302			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Iglesias Pérez, María Carmen			
Profesorado	Iglesias Pérez, María Carmen			
Correo-e	mcigles@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte, no relativo aos métodos estatísticos de investigación que frecuentemente aparecen na mesma.	CG2
Saber aplicar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte e especificamente manexar software estatístico e recursos de Internet.	CG12
Desenvolver habilidades de traballo en equipo, incidindo no compromiso co traballo de grupo e a relacion interpersoal sen aproveitarse do traballo dos compañeiros.	CG25
Desenvolver habilidades para a adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma.	CG26
Desenvolver hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Coñecer e actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional, incidindo no relativo á obtención de datos, o segredo estatístico e a non manipulación de resultados.	CG11
Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico: o cuestionamiento das ideas intuitivas, a análise crítica das observacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análise e síntese, a argumentación e toma de decisións desde criterios racionais.	CG2 CG13 CG26

Contidos	
Tema	
Tema 1. Método de investigación científica na actividade física e o deporte. Pasos e elementos do proceso de investigación.	Subtema: Introdución á investigación en actividade física e deporte 1.1 A ciencia e o método científico de resolución de problemas. 1.2 Partes dun artigo de investigación. 1.3 Tipos de investigación: analítica, descritiva, experimental, cualitativa. 1.4 Fiabilidade e validez dunha investigación científica.

Tema 2. Análise de datos e estatística aplicada.	Subtema: Introdución á Estatística. Análise descritiva unidimensional. 2.1 Definición de Estatística e a súa relación coa investigación científica. 2.2 Conceptos básicos de mostraxe e descrición de datos. 2.3 Táboas de frecuencias e representacións gráficas. 2.4 Medidas de posición, dispersión e forma. Subtema: Análise descritiva bidimensional. 3.1 Táboas de continxencia, gráficas e medidas de asociación para atributos. 3.2 Comparación descritiva dunha variable numérica en dúas ou máis grupos. 3.3 Covarianza e correlación lineal. 3.4 Regresión lineal simple. Subtema: Introdución á Inferencia Estatística e modelos de probabilidade. 4.1. Introdución á Inferencia Estatística. 4.2. Necesidade da probabilidade e as variables aleatorias: conceptos básicos. 4.3. A distribución Normal. Aplicacións. 4.4. Estimadores: media e proporción mostrais. 4.5. Cálculo do tamaño da mostra. 4.6. Intervalos de confianza para a media e proporción. Subtema: Contrastes de Hipóteses 5.1 Definición e metodoloxía clásica dun contraste: tipos de hipóteses, erros asociados ao contraste, nivel de significación, rexión de rexeitamento. 5.2 Nivel crítico ou p-valor. 5.3 Enunciado de hipótese e interpretación dos principais contrastes: de normalidade, chi-cadrado de independencia, proba t de comparación de medias, de incorrelación.
Tema 3. Introdución á informática aplicada á estatística.	Subtema: Análise de datos reais con Calc e R Commander. 6.1 Análise descritiva unidimensional. 6.2 Análise descritiva bidimensional. 6.3 Contrastes de hipóteses e Intervalos de confianza.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	11.25	11.25	22.5
Resolución de problemas	11.25	11.25	22.5
Traballo tutelado	1	24	25
Prácticas con apoio das TIC	26	13	39
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	15	17
Práctica de laboratorio	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos fundamentos teóricos, que deberán estudarse fóra de clase. Ao principio de cada tema proporcionarase aos alumnos apuntes e/ou material para un mellor seguimento da clase.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios e actividades de forma individual e/ou en grupo propostas polo profesor nun boletín asociado a cada tema para reforzar os conceptos da clase maxistral.
Traballo tutelado	Os alumnos realizarán un traballo de análise de datos centrado na aplicación e interpretación dos conceptos e técnicas estatísticas da materia. O traballo realizarase de forma grupal.

Prácticas con apoio das TIC	Traballo dirixido polo profesor. Consiste no manexo de software estatístico para a análise de datos por parte de cada alumno. Fundamentalmente usaranse EXCEL ou CALC, e R Commander. En cada tema, traballarase sobre o computador seguindo un guión para aprender a aplicación, cálculo e interpretación dos conceptos e técnicas básicas de estatística sobre arquivos de datos, a maioría reais. Respecto ao tema 1, as prácticas céntranse na análise de artigos de investigación: tipo de investigación, estrutura: hipótese, metodoloxías, resultados e conclusións.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Calquera dúbida resolverase nas titorías habituais dos profesores. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos previa cita. Pedir cita utilizando preferentemente a mensaxería interna da materia na plataforma de teledocencia.
Probas	**Descrición**
Práctica de laboratorio	Calquera dúbida resolverase nas titorías habituais dos profesores. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos previa cita.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Calquera dúbida resolverase nas titorías habituais dos profesores. As titorías poderán realizarse por medios telemáticos previa cita. Pedir cita utilizando preferentemente a mensaxería da materia na plataforma de teledocencia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Avaliación do traballo grupal. Cada actividade de grupo terá unha nota, que se trasladará aos compoñentes do grupo segundo a súa contribución. Ao final calcularase unha nota media (ponderada, se procede) de todas as actividades.	20	CG2 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame final de preguntas curtas e exercicios sobre os conceptos e técnicas expostos e traballados na aula de teoría. Avalíase a aprendizaxe da metodoloxía sesión maxistral e resolución de problemas e exercicios dos boletíns da aula de teoría. Poderase recoñecer até un 10% de actividades de avaliación continuada.	40	CG13 CG26
Práctica de laboratorio	A avaliación das prácticas de laboratorio consiste na resolución/ interpretación de problemas prácticos de análise estatística de datos coa utilización de software.	40	CG2 CG12 CG13 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na parte práctica de computador necesítase un 4 para calcular o promedio final.
No exame de teoría será necesaria unha nota mínima de 4 para calcular o promedio final.

Se algún alumno non traballa sistemáticamente nas actividades de grupo, poderá ser expulsado do mesmo, seguindo un protocolo establecido ao principio de curso.

Na segunda convocatoria repetirase a mesma estrutura de exames que durante o curso, para que cada alumno recupere a parte que lle corresponda.
As actividades de grupo non serán recuperables na convocatoria de xullo.

Dun curso para outro, non se gardarán exames superados ou partes da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barriopedro, M.I. y Muniesa, C., **Análisis de datos en las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte**, Pirámide, 2012

Thomas, J.R. y Nelson, J.K., **Métodos de investigación en actividad física**, Paidotribo, 2007

Gómez Ruano, M. A. y Lago Peñas, C., **Los números del gol: Cómo ayudar a tomar decisiones en el fútbol a partir del análisis de datos**, Great Britain: los autores, 2018

Bibliografía Complementaria

Ortega,E. et al., **Manual de estadística aplicada a las ciencias de la actividad física y el deporte**, Murcia: DM, 2009
Sánchez Zuriaga, D, **Estadística aplicada a la fisioterapia, las ciencias del deporte y la biomecánica**, Madrid: CEU, D. L., 2011
Peña, D. y Romo, J., **Introducción a la estadística para las ciencias sociales**, McGraw-Hill, 1999
Cao, R. et al., **Introducción a la estadística y sus aplicaciones**, Pirámide, 2001
Ríus, F. et al., **Bioestadística: métodos y aplicaciones**, Universidad de Málaga, 1999
Namakforoosh, M., **Metodología de la investigación**, Limusa, 2002
Carlberg, C.G., **Análisis estadístico con Excel**, Madrid: Anaya Multimedia, 2012
Pérez López, C., **Estadística Aplicada a través de Excel**, Prentice Hall, 2002
http://knuth.uca.es/moodle/mod/resource/view.php?id=1126,
http://www.aulafacil.com/Excel/temario.htm,
https://estadisticaorquestainstrumento.wordpress.com/,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos dos deportes colectivos I				
Materia	Fundamentos dos deportes colectivos I			
Código	P02G050V01303			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Alonso, Telmo Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Profesorado	Silva Alonso, Telmo Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Correo-e	telmosilva@uvigo.es jorgeviano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Principios para o desenvolvemento físico, técnico e táctico de xogadores/as de baloncesto e balonmán.			

Competencias	
Código	
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
APLICACIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN (Tics) Ao ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG7 CG12	CE1 CE2 CE3 CE6
HABILIDADE DE LIDERADO, CAPACIDADE DE RELACIÓN INTERPERSOAL E TRABALLO *ENEQUIPO	CG25	CE4
ADAPTACIÓN A NOVAS SITUACIÓNS, A RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS E A APRENDIZAXE AUTÓNOMA	CG26	
HÁBITOS DE EXCELENCIA E CALIDADE NO EXERCICIO PROFESIONAL	CG13	CE4
ACTUACIÓN DENTRO DOS PRINCIPIOS ÉTICOS NECESARIOS PARA O CORRECTO EXERCICIO PROFESIONAL	CG10 CG13 CG24	CE3 CE4
CAPACIDADE PARA DESEÑAR, DESENVOLVER E AVALIAR Os PROCESOS DE ENSINO - APRENDIZAXE RELATIVOS Aos DEPORTES DE BALONCESTO E BALONMÁN, CON ATENCIÓN Ás CARACTERÍSTICAS INDIVIDUAIS E *CONTEXTUALES DAS PERSOAS.		CE1 CE2 CE4
CAPACIDADE PARA PROMOVER E AVALIAR A FORMACIÓN DE HÁBITOS *PERDURABLES E AUTÓNOMOS DE PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG10 CG13	CE2

CAPACIDADE PARA APLICAR Os PRINCIPIOS *FISIOLÓGICOS, *BIOMECÁNICOS, *COMPORTAMENTALES, E SOCIAIS, NO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG10 CG25	CE3 CE4 CE6
CAPACIDADE PARA IDENTIFICAR Os RISCOS QUE SE DERIVAN PARA A SAÚDE DA PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN DE FORMA INADECUADA	CG13	CE4
CAPACIDADE PARA SELECCIONAR E SABER UTILIZAR O MATERIAL E EQUIPAMENTO DEPORTIVO ADECUADO PARA O BALONCESTO E O BALONMÁN		CE6
MANEXO DA INFORMACIÓN CIENTÍFICA BÁSICA APLICADA Ao ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG10 CG14	

Contidos	
Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN TEÓRICA DO BALONMÁN	TEMA 1. ASPECTOS TEÓRICOS BÁSICOS 1.1. Orixe e evolución do balonmán. 1.2. Contextualización do balonmán nos tres ámbitos de intervención 1.3. Terminoloxía, simboloxía e representación gráfica
2.- FUNDAMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS E DIDÁCTICOS DO BALONMÁN.	TEMA 2. ANÁLISE DA ESTRUTURA DE XOGO DE O BALONMÁN 2.1. Análise formal 2.2. Análise funcional 2.3. Reglamento: análise desde o punto vista formal e funcional 2.3.1. Reglamento adaptado para fases de formación: Mini-balonmán 2.3.2. Reglamento non adaptado (convencional)

3. ESTRUTURA FORMAL E FUNCIONAL DO BALONMÁN.	TEMA 3. FUNDAMENTOS INDIVIDUAIS 3.1. As intencións técnico-tácticas dos roles estratéxicos (o que) 3.1.1. Porteiro. 3.1.2. Ofensivos: ACB e ASB 3.1.3. Defensivos: DASB e DACB. 3.1.4. Metodoloxía práctica específica das intencións técnico-tácticas individuais (táctica individual) TEMA 4. FUNDAMENTOS COLECTIVOS: TÁCTICOS GRUPAIS E DE EQUIPO (SISTEMAS) 4.1. Táctica Colectiva de Grupo (Táctica Grupal) 4.1.1. Ofensivos - Elementais (superioridade): Situacións de Asimetría Táctica (en superioridade) - Simples (igualdade): Circulación do Balón / ou Circulación dos Xogadores - Básicos: Pase e vai. Penetracións sucesivas. Cruces. Cortinas. Permutas. Bloqueos. Pantallas. - Complexos: Circulacións Complexas. Procedementos Tácticos (en Situacións Especiais) 4.1.2. Defensivos - Inmediatos: repartición inicial de zonas e tarefas ou distribución de responsabilidades - Preventivos: Basculación. Cobertura. - Reactivos: Defensa ante o Pase e Vai. Deslizamento, a Barreira Dinámica. Dobraxe. Cambio de Opoñente (e Contrabloqueo). Colaboración Defensa-Porteiro - Activos: Flotación. Ataque ao Impar. Dous Contra Un 4.1.3. Metodoloxía práctica específica da táctica colectiva: fases de aprendizaxe - Fase de aprendizaxe inicial globalizado - Fase de aprendizaxe específica analítico e en postos específicos - Fase de perfeccionamento. 4.2. Táctica Colectiva de Equipo 4.2.1. Sistemas - Ofensivos: Ataque posicional, Contraataque - Defensivos: Defensa ao ataque posicional, Repregamento defensivo. 4.2.2. Metodoloxía práctica específica - Formas de xogo para o desenvolvemento dos sistemas ou Xogo libre ou Xogo dirixido: Xogo posicional ou en postos específicos. Xogo circulante ou en circulación ou Xogo prefabricado (xogadas)

4.- O PROCESO DE INICIACION DEPORTIVA NO BALONMÁN	TEMA 5. O PROCESO DE FORMACIÓN DE O DEPORTISTA DE DEPORTES DE COOPERACIÓN-OPOSICIÓN: O MODELO TÁCTICO. 5.1. Interpretación conductista vs cognitivista de a persoa-deportista (e a súa motricidad-conduta) 5.2. Perspectivas ou teorías históricas de a aprendizaxe (orixe de as metodoloxías) 5.2.1. Asociacionista 5.2.2. Globalizada ou de a forma. 5.2.3. Fenómeno-estructuralista (modelo sistémico) 5.3. Metodoloxías 5.3.1. Analíticas 5.3.2. Globalistas 5.3.3. Ecléctica: xogos modificados/reducidos aplicados a a iniciación, utilizando a procura como estratexia. 5.4. Etapas en o proceso de formación de o deportista 5.5. Categorías de competición vs etapas de formación TEMA 6. PERCEPCIÓN E CONDUTA TÁCTICA EN O BALONMANO 6.1. Aspectos básicos e bases neurofisiológicas 6.2. Percepción visual consciente e inconsciente 6.3. Aprendizaxe consciente e inconsciente 6.4. Visión central e visión periférica: 6.5. As estratexias visuais 6.6. Percepción e creatividade 6.7. Recomendaciones metodolóxicas para a adquisición de as estratexias visuales. TEMA 7. MODELOS DE INICIACIÓN DEPORTIVA 7.1. Tradicionais Técnicos vs Comprensivos 7.2. Verticais vs Horizontais (principio de transferencia) 7.3. Tipologías de Modelos Comprensivos 7.3. Outros modelos de iniciación deportiva: Educación Deportiva, Responsabilidade Persoal e Social, etcétera. 7.4. Idade e etapa de formación, correspondencia segundo modelos. TEMA 8. MODELOS DE INICIACIÓN A Os DEPORTES DE COOPERACIÓN-OPOSICIÓN. ETAPAS Ou FASES DE ENSINO-APRENDIZAXE. 8.1. Exemplos de diversos autores. 8.2. Análise de vantaxes e desventajas de cada modelo para a adquisición de diferentes aspectos individuais e colectivos de xogo 8.3. Elementos didácticos de cada fase de xogo. Avaliación inicial ou identificación de o nivel de xogo: análise de comportamentos observados vs desexados Definición de obxectivos didácticos: toma de decisións sobre a fase de o modelo a ensinar-aprender (adestrar). Selección de contidos didácticos Situacións prácticas (actividades) Recomendaciones metodolóxicas TEMA 9. Profundización en os elementos didácticos para o ensino-aprendizaxe de a táctica grupal colectiva. 9.1. Características fundamentais de as tarefas tácticas 9.2. Elementos básicos de a estrutura xeral de o modelo táctico 9.3. Variables ou compoñentes operativos básicos de o modelo táctico. Deseño de situacións de ensino-aprendizaxe 9.4. Exemplo de Teorías elaboradas para o deseño de situacións tácticas (Ej. Teoría escalonada de Roth) 9.5. Deseño de Sesións 9.5.1. Estructura dunha sesión 9.5.2. Proposta de situacións/tareas didácticas para cada fase do modelo de iniciación elixido. TEMA 10. BALONMANO RECREATIVO PARA TODOS 11.1. Persoas con necesidades educativas específicas 10.1.1. Discapacidad visual 10.1.2. Discapacidad motriz (cadeira de rodas) 10.2. Outros ámbitos e obxectivos 10.2.1. Recreativo en contorna natural: balonmano praia

CONTIDOS DE BALONCESTO (BLOQUES TEMÁTICOS)	TEMAS E SUBTEMAS
1. Fundamentación teórica do baloncesto	1.1 Descrición xeral de a modalidade. 1.2 Orixe e evolución de o xogo. 1.3 Contextos de práctica. 1.4 Símboloxía para a representación gráfica.
2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do baloncesto.	2.1 Regras básicas FIBA e NBA. 2.2 Carga física do partido e características fisiolóxicas de xogadores/as. 2.3 Indicadores estatísticos de rendemento.
3.Estructura formal e funcional do baloncesto.	3.1 Modelos de execución das accións do xogador/a en fase ofensiva. 3.2 Modelos de execución das accións do xogador/a en fase defensiva. 3.3 Métodos para o ensino-aprendizaxe dos fundamentos técnicos. 3.4 Principios básicos da táctica individual. 3.5 Principios básicos da táctica de equipo. 3.6 Métodos para o ensino-aprendizaxe dos fundamentos tácticos. 3.7 Introdución ó adestramento de xogadores/as e equipos.
4. O Proceso de iniciación deportiva no baloncesto	4.1 Periodos críticos e sensibles. 4.2 Fases para o desenvolvemento do talento deportivo. 4.3 Fases no proceso de iniciación deportiva.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	2	3.5
Lección maxistral	24	15	39
Flipped Learning	7.5	20	27.5
Prácticas de laboratorio	41	17	58
Traballo tutelado	1.5	30	31.5
Aprendizaxe colaborativa	7	24	31
Presentación	1.5	5	6.5
Foros de discusión	0	5	5
Saídas de estudo	1.5	0	1.5
Simulación	0.5	0	0.5
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	BALONMÁN: Realizaranse diferentes metodoloxías para a recompilación de información sobre o estudiantado, prioritariamente, sobre o nivel inicial de coñecemento, nivel de xogo, etcétera. que axuden tanto ao profesorado como ao propio *estudiantado a realizar unha mellor planificación reaxustando o proceso de ensino-aprendizaxe. É probable a inclusión adicional de visionado de vídeos cunha selección de situacións de xogo representativas e de alta calidade na execución que, sobre todo a aquel estudiantado con escaso contacto cos contidos axúdelles a achegarse de forma rápida e visual aos contidos máis representativos do bloque de balonmán.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Flipped Learning	BALONMÁN: Solicitarase aos estudantes diferentes actividades de aprendizaxe fose da aula (procura de información en diferentes recursos escritos ou multimedia, análise, interpretación e/ou estudo PREVIO á asistencia ás clases teóricas e/ou teóricas En clases teóricas e/ou prácticas co profesorado presente realizaranse actividades complementarias para avaliar a aprendizaxe, resolver dúbidas ou lagoas observadas para afianzalo, etcétera.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de habilidades básicas e/ou específicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado: pavillón da Facultade (campo de xogo de baloncesto e de balonmán), tamén poderán utilizarse espazos naturais adaptados convenientemente (praia, campos máis pequenos, etc.).

Traballo tutelado	BALONMANO: Se desarrollarán dos trabajos diferentes: nº 1. Planificación individualizada do proceso de ensino-aprendizaxe dun neno-a en etapas de formación (estudo de caso). nº2. Planificación do proceso de ensino-aprendizaxe para a mellora do nivel de xogo PERSOAL (do propio estudante) na participación dentro do grupo-equipo e a competición en formato tempada (mini-tempada) que se porá en marcha na 2ª parte do semestre. O estudante establecerá as estratexias metodolóxicas adecuadas (avaliación inicial, obxectivos-contidos de traballo a nivel de sesión de adestramento e de competición (partidos), avaliación intermedia-final...reflexións, lectura....
Aprendizaxe colaborativa	BALONMÁN: Aplicarase, de forma en forma de proxecto piloto, dous modelos de ensino do deporte de forma integrada ou híbrida, denomidados: Ensino Deportivo e Ensino Comprensivo. Sumando algúns compoñentes dun terceiro modelo: Aprendizaxe Cooperativa. Cada grupo de prácticas constituirase en dous grupos-equipos de balonmán a partir de que o profesorado o demande dentro do semestre. De forma cooperativa/colaborativa o grupo-equipo debe organizarse para que cada membro do grupo-equipo, de forma rotatoria cada semana, desempeñe os diferentes roles estipulados vinculados ao deporte do balonmán (equipo técnico, árbitro, mesa, analista de datos-xogo, mesa, preparador físico...). Aínda que a responsabilidade cada semana en cada rol é individual ou por parellas, a responsabilidade última-global do correcto desempeño en cada rol é global (de todo o grupo-equipo) polo que os erros, carencias, ausencias, etcétera. que cometa un membro do equipo nun rol semanal, o resto do equipo debe tentar suplilas solidariamente en beneficio do propio equipo. En coherencia, a nota asignada a cada rol será asignada ao conxunto dos membros do equipo, polo que o equipo (no seu conxunto) é o primeiro interesado en que cada membro desempeñe de forma óptima cada rol. O profesorado estipulará unhas esixencias a desesempeñar en cada rol a ter en conta e que se utilizarán para a avaliación.
Presentación	BALONMÁN Esta metodoloxía estará integrada coa denominada "Aprendizaxe Colaborativo" (avaliarase dentro da mesma). O equipo designará a un membro ou parella responsable da impartición duns contidos técnico-tácticos individuais ou tácticos colectivos previamente definidos para o desenvolvemento de ensino-aprendizaxe do equipo.
Foros de discusión	BALONMÁN Esta metodoloxía estará integrada coa denominada "Aprendizaxe Colaborativa" (avaliarase dentro da mesma). Proporanse foros semanalmente para debater sobre o proceso de ensino-aprendizaxe do equipo en varios aspectos: dirección técnica, nivel de xogo (segundo obxectivos definidos previamente), principio de xogo de ataque e defensa, etcétera, Buscando solucións e realizando propostas de mellora do proceso de ensino-aprendizaxe.
Saídas de estudo	BALONMÁN: Existe a posibilidade de desprazarse a eventos deportivos de balonmán de polo menos dúas categorías diferentes para a observación en tempo real dos fundamentos técnico-tacticos do balonmán por parte de xogadores/as federados/as. O alumnado deberá facer o traballo solicitado na ficha deseñada para ese efecto co obxectivo de adquirir competencias de observación, rexistro e análise sistemática do xogo. Outra das saídas podería consistir na experimentación dunha modalidade máis recreativa do balonmán convencional (balonmán praia, etcétera) é espazos específicos para a súa práctica. Ditas saídas están supeditadas á a aprobación por parte da Xunta de Centro e estar dotadas economicamente para poder realizar o traslado a través da "Convocatoria de Saídas de Campo" anual.
Simulación	BALONMÁN: Utilizarase o formato de tempada similar á competición oficial por equipos como forma de simular e vivenciar situacións o máis reais posibles e que a aprendizaxe sexa máis significativo, pois terán que asumir non só a participación como equipo senón diferentes roles que se deben ou poden asumir no deporte (equipo técnico, árbitro, mesa, analista de datos-vídeo, preparador físico, etcétera.).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Traballo tutelado	Sería necesario a asistencia polo menos a unha tutoría concertada co profesorado para a súa orientación correcta, revisión previa entrega, etcétera.
Aprendizaxe colaborativa	Diseñaranse diferentes actividades nalgunhas metodoloxías a través das TIC nas que a o profesorado participará como moderador (foros de discusión, debates...). Noutras metodoloxías o profesorado participará como árbitro, asesor do equipo técnico do equipo, etcétera.
Presentación	Para a metodoloxía de "Presentación", integrada na de "Aprendizaxe Colaborativo", sería nenecesaria a asistencia a polo menos unha tutoría concertada co profesorado para a súa orientación correcta.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Flipped Learning	BALONMÁN (10% sobre o 100%): Este apartado forma parte da avaliación continua durante o semestre (iranse entregando diferentes partes ao longo do semestre de docencia). Esta medoloxía está vinculada á asistencia á clase teórica, principalmente, porque o seu desenvolvemento e realización será prioritariamente en devanditas clases (no entanto poida que haxa certas actividades coa mesma metodoloxía nalgunha clase práctica). A non realización das actividades en tempo e forma en devanditas clases teóricas suporá a perda de dereito a ser avaliado en devandita actividade. Será requisito mínimo para superar cada actividade alcanzar un 5 sobre 10 en cada evidencia presentada para a súa aprobación (salvo comunicación expresa do profesorado noutro sentido).. Requisito mínimo de 5 sobre 10 no apartado na súa globalidade. A súa entrega será definida polo profesorado durante as clases presenciais teóricas e prácticas, do mesmo xeito que as condicións de tempo e forma. A cualificación máxima de cada actividade será o resultado de dividir o total asignado a este apartado entre o número de evidencias solicitadas. Non será posible presentar devandito traballo para ser avaliado na convocatoria de xullo senón realizouse anteriormente as entregas en tempo e forma durante o semestre.	5	CG7 CG12 CG14 CG26	CE1 CE2 CE4 CE6
Prácticas de laboratorio	BALONCESTO: Asistencia obrigatoria (un mínimo de 90% de asistencia). Avaliación do esforzo e a realización de actividades de aprendizaxe. 25% da cualificación final. BALONMÁN: Asistencia obrigatoria un mímino de 90% de asistencia. En caso de non alcanzar o mínimo o estudante non poderá optar a ser avaliado nas metodoloxías de avaliación continua e estará obrigado a presentarse a un exame práctico final. Este é un requisito imprescindible para poder ser avaliado no resto de probas con porcentaxe na nota final da avaliación continua (Flipped Learning 10% e Aprendizaxe Colaborativo 40%) En caso de ausencia nalgunha práctica que desexe xustificarse, debe presentarse a documentación pertinente nun prazo máximo de 15 días despois de dita ausencia. Non se admitirán xustificantes despois deste período salvo baixa permanente xustificada. Os xustificantes constituirán evidencias a valorar polo profesorado pero en ningún caso suporá que se considere a práctica como realizada ou como asistencia.	12.5	CG7 CG10 CG13 CG24 CG25	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6

Traballo tutelado	BALONMÁN: 35% do 100% repartidos en 2 traballos. 1. Planificación individualizada do proceso de ensino-aprendizaxe dun neno-a en etapas de formación (estudo de caso). Valor: 20% do 100%. Requisito mínimo para superalo: 5 sobre 10. 2. Planificación do proceso de ensino-aprendizaxe para a mellora do nivel de xogo PERSOAL (do propio estudante) na participación dentro do grupo-equipo e a competición en formato tempada (mini-tempada) que se porá en marcha na 2ª parte do semestre.. O estudante establecerá as estratexias metodolóxicas adecuadas (avaliación inicial, obxectivos-contidos de traballo a nivel de sesión de adestramento e de competición (partidos), avaliación intermedia-final...reflexións, lectura.... Valor: 15% do 100%. Requisito mínimo para superalo: 5 sobre 10. Este apartado forma parte da avaliación continua durante o semestre (iranse entregando diferentes partes ao longo do semestre de docencia para cada un dos traballos). Non será posible presentar devanditos traballos para ser avaliado na convocatoria de xullo senón realizouse anteriormente as entregas en tempo e forma durante o semestre Agás que o estudante solicite (por escrito: correo electrónico) de forma xustificada o non entregar en tempo e forma algunha das partes e o profesorado conteste por escrito (correo electrónico) cunha resposta positiva ou negativa.	17.5	CG12 CG25 CG26	CE1 CE3
Aprendizaxe colaborativa	BALONMÁN: 40% sobre o 100%. Deberanse cumprir en tempo e forma coa entrega, presentación ou calquera outra evidencia que o profesorado demande ao conxunto do equipo de traballo ou a calquera membro do equipo individualmente. Cada evidencia terá un valor máximo resultado de dividir o valor total deste apartado entre o número de evidencias que se soliciten.	20	CG24 CG25 CG26	CE1 CE3 CE6
Exame de preguntas obxectivas	BALONCESTO:proba escrita 75% da cualificación final. BALONMÁN: 15% sobre o 100%. Requisito mínimo: 5 sobre 10 para a súa aprobación. Devandito exame pode ser dividido en varios parciais mediante probas escritas (presencial ou virtual, segundo as circunstancias). Estas probas tamén serán parte da avaliación continua que exime de exame final teórico en caso de ser superados. No entanto, si ditas probas non se superan co mínimo exixible, a materia correspondente deberá recuperarse en exame final (escrito ou virtual segundo proceda). Non se gardarán as partes aprobadas para a seguinte edición ou convocatoria salvo anuncio expreso do profesorado por anuncio ou correo electrónico a todo o alumnado.	45	CG7 CG14	CE1 CE2 CE4 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

BALONCESTO

a) Poderase facer un traballo voluntario de acordo previo co profesor sobre o tema para mellorar a cualificación final (ata un 10 % da mesma).

b) Os criterios para a convocatoria de xullo serán os mesmos (25% + 75%) que os aplicados na primeira convocatoria. Os alumnos/as que non alcanzaron o nivel mínimo de asistencia a clase (90%) terán que facer un exame práctico consistente na resolución dun suposto práctico e a execución de habilidades específicas e tarefas na pista.

BALONMÁN

1. AVALIACIÓN CONTINUA

- Proponse un sistema de avaliación continua de traballo-avaliación durante o semestre.

- O incumprimento dun ou varios dos requisitos mínimos de cada metodoloxía/proba definida, obrigan a presentarse ao exame final de #o #dicir parte (teórica e/ou práctica, segundo proceda).
- O cumprimento de cada un dos requisitos mínimos de cada metodoloxía/proba definida pode eximir da realización do exame final teórico ou práctica, segundo proceda
    - AVISO: NON se trata da proba definida anteriormente "Exame de preguntas obxectivas" cuxo valor é dun 15%, senón que terá tanto valor como .
- Para que as diferentes metodoloxías/probas definidas a continuación sexan cualificadas debe cumprirse cos requisitos de tempo e forma segundo as condicións establecidas para ese efecto polo profesorado durante o transcurso das clases teórico-prácticas, podendo quedar *excluídos da posibilidade de cualificación por este motivo.

A) AVALIACIÓN CONTINUA DA PARTE TEÓRICA

- Flipped Learning: 10%
    - Nas clases teóricas (e algunhas prácticas) utilizarase a metodoloxía Flipped Learning nas que solicitará evidencias para entregar en tempo e forma en función de traballo previo á clase (lectura, visionado e análise de vídeo, etcétera). Na clase teórica revisarase devandito traballo previo e explicaranse-resolverán dúbidas.
        - requisito mínimo de 5 sobre 10 para a súa aprobación en cada unha das evidencias solicitadas
- Probas de preguntas obxectivas: 15%
    - probas escritas mediante ferramentas como cuestionarios, formularios...
    - requisito mínimo para a súa aprobación: 5 sobre 10.

B) AVALIACIÓN CONTINUA DA PARTE PRÁCTICA

- Prácticas (asistencia mínima dun 90% para ser avaliado nas metodoloxías vinculadas á Aprendizaxe Cooperativa).
- Aprendizaxe *colaborativo (40%)
    - de forma integrada nesta metodoloxía utilizaranse outras como
    - presentación
    - simulación
    - foros de discusión
    - debate
    - aprendizaxe *mediantes Tics
    - etcétera.

C) AVALIACIÓN CONTINUA DA PARTE TEÓRICA-PRÁCTICA

Traballo tutelado (35%)
nº1: 20% (requisito mínimo para a súa aprobación: 5 sobre 10)
nº2: 15% (requisito mínimo para a súa aprobación: 5 sobre 10)

2. AVALIACIÓN FINAL (en caso de non reunir os requisitos para ser avaliado en avaliación continua.

- este tipo de avaliación será aplicable nos estudantes que non cumpran coa asistencia mínima teórica e/ou práctica, ou que non alcancen un ou varios de requisitos mínimos nas probas da parte teórica como práctica.
- o estudante deberá presentarse a un exame final da parte que corresponda (teórica ou práctica) establecido no calendario oficial de exames da titulación publicado na web da facultade.
    - 30% de Exame Teórico Escrito
        - requisito mínimo de 5 sobre 10 para superalo.
    - 40% de Exame Práctico ou proba/traballo que determinará o profesorado en substitución do exame práctico
        - requisito mínimo de 5 sobre 10 para superalo.
    - 30% de Traballo Tutelado (traballo *nº1)
        - requisito mínimo de 5 sobre 10.

Non se gardarán as partes aprobadas para a seguinte edición ou convocatoria salvo comunicación explícita do profesorado por correo electrónico a todo o alumnado ou anuncio en MOOVI.

NOTA FINAL NA MATERIA DE FUNDAMENTOS DOS DEPORTES COLECTIVOS I BALONCESTO E BALONMÁN.

- Para realizar o cálculo da nota final é requisito que a nota de cada cada bloque temático por separado (baloncesto e balonmán) sexa como como mínimo dun 5 sobre 10.
- Se a nota final dun dos bloques (deporte) non chega ao 5 sobre 10, a materia estará suspensa.
- As notas das partes ou bloques aprobados poderanse gardar para convocatorias posteriores en función do que describa o apartado "Segunda convocatoria (e/ou seguintes)

SEGUNDA CONVOCATORIA (E/Ou SEGUINTES)

- En 2ª convocatoria ou edición os criterios de avaliación serán os mesmos que na primeira.
- Só se gardarán as notas das diferentes partes aprobadas da materia para a 2ª edición de curso académico presente a condición de que o profesorado así o anuncie explicitamente de forma escrita mendiante anuncio en MOOVI ou correo electrónico.
- Unha vez concluído o curso académico presente o alumnado que suspendese deberá volver cursar e superar ditas partes seguindo os criterios de avaliación da guía docente aprobada para o/o curso/s seguinte/s.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Estriga, Luisa, **TEAM HANDBALL: TEACHING AND LEARNING STEP-BY-STEP: An Instructional Guide**, 9892094654, Agência Nacional ISBN, 2019

Estriga, M.L.; Moreira, I., **Ensino do andebol na escola: ensinar e aprender**, Porto : Universidade do Porto, Facultade de Despor, 2014

Pinaud, P., Díez, E., **Percepción y creatividad en el proceso de aprendizaje del Balonmano**, Stonberg, 2009

García López, L.M.; Gutiérrez Díaz del Campo, D., **Aprendiendo a enseñar deporte: modelos de enseñanza comprensiva y educación deportiva**, INDE, 2016

Espar, X., **Jugar con el corazón : la excelencia no es suficiente**, 978-8496981751, Plataforma Editorial, 2013

Bibliografía Complementaria

Méndez, A. (Ed.)., **Modelos actuales de iniciación deportiva: Unidades didácticas sobre deportes de invasión**, Wanceulen, 2009

Butler, Joy I.: Griffin, Linda L., **More Teaching Games for Understanding. Move Globally**, Human Kinetics, 2010

Morillo, J., **Balonmano Playa**, Wanceulen, 2009

Daza, G.; González Arévalo, C., **Balonmano Unidades didácticas para Secundaria IX**, Inde, 1999

González, S.; Gil, P.; Contreras, OR; y Pastor, JC, **Propuesta de formación permanente del profesorado en deportes de invasión**, Nº 121, pp. 97-124., 2008

Griffin, L. L., & Butler, J., **Teaching games for understanding: Theory, research, and practice.**, Human Kinetics, 2005

López-Ros, V.; Castejón-Oliva, F.J.; Bouthier, D.; Llobet-Martí, B., **Modelos para una enseñanza comprensiva del deporte. Espacios comunes para el encuentro (y algún desencuentro**, Nº 17 (1), 45-60., Ágora Para La Ef Y El Deporte,, 2015

Méndez Giménez, A., **Modelos de enseñanza y síntesis de las investigaciones recientes, en Modelos de enseñanza en Educación Física**, Grupo G5, 2014

Méndez, A., **La Evaluación desde la perspectiva comprensiva. Dificultades y estrategias didácticas para valorar el rendimiento de juego en situaciones modificadas.** , Tándem. Didáctica de la Educación Física, 37, 42-5, 2011

Castejón Oliva, J., **La investigación en iniciación deportiva válida para el profesorado de educación física en ejercicio (Research on sports initiation valid for physical education teachers in-service).**, 2015

Castejón Oliva, F.J.; Giménez Fuentes-Guerra, F.J.; Jiménez Jiménez, F.; López Ros, V. (Coords.), **Investigaciones en formación deportiva**, Wanceulen, 2013

Castejón Oliva, F.J. (Coord.), **Deporte y enseñanza comprensiva**, Wanceulen, 2010

Fernández-Río, J.; Calderón, A.; Hortigëla Alcalá, D.; Pérez-Pueyo, A.; Aznar Cebamano, M, **Modelos pedagógicos en Educación Física: Consideraciones teórico-prácticas para docentes. Revisión.**, nº 413, 2016

Antón García, J.L., **Balonmano recreativo, para todos y en cualquier lugar.**, Gymnos, 2001

Lasierra, G., **1013 ejercicios y juegos aplicados al balonmano**, Paidotribo, 2001

Lasierra, G.; Lavega, P., **1015 juegos y formas jugadas de iniciación a los deportes de equipo**, 3, Paidotribo, 2000

Mariot, J, **Balonmano: De la escuela a las asociaciones deportivas.**, Agonos, 1995

Hernández Moreno, J y otros, **La iniciación a los deportes desde su estructura y dinámica**, INDE, 2000

Antón, J., **Balonmano. Táctica grupal defensiva: concepto, estructura y metodología.**, Grupo Editorial Universitario., 2002

Bonnefoy, G., **Deportes para jugar en equipo. Enseñar balonmano para jugar en equipo**, INDE, 1999

Antón, J., **Balonmano. Táctica grupal ofensiva: concepto, estructura y metodología.**, Gymnos, 1998

Ribeiro, M. & Volossovitch, A., **Andebol. 1, O ensino do andebol dos 7 aos 10 anos**, Facultade de Motricidade Humana; Federação de Ande, 2004

Ribeiro, M. & Volossovitch, A., **Andebol. 2, O ensino do jogo dos 11 aos 14 anos**, Facultade de Motricidade Humana; Federação de Ande, 2008

Crespo García, M.J.; Wanceulen Moreno, J.F.; Wanceulen Moreno, A.; Castillo Soler, M., **Neurociencia aplicada al Balonmano: Concepto y 70 tareas para su entrenamiento**, Wanceulen Editorial, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102
Fundamentos da motricidade/P02G050V01204
Xogo motor/P02G050V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos dos deportes individuais				
Materia	Fundamentos dos deportes individuais			
Código	P02G050V01304			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Touriño González, Carlos Francisco Martínez Patiño, María José			
Profesorado	Martínez Patiño, María José Touriño González, Carlos Francisco Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	tourinog@gmail.com mjpatino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	*Analisis do proceso de ensino-aprendizaxe da *natación e atletismo			

Competencias	
Código	
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Aplicar na práctica dos coñecementos adquiridos sobre o ensino do Atletismo e *Natación	CG10 CG12 CG23 CG24	CE1 CE2 CE3
Adquirir actitudes didácticas e pedagóxicas adaptadas á metodoloxía do ensino do Atletismo e *Natación	CG12 CG20 CG25 CG26	CE2
Ser capaz de realizar programacións de actividades do Atletismo e *Natación	CG14 CG20	CE1 CE2 CE3 CE4
Localizar a información necesaria nas fontes bibliográficas específicas e xenerais *relacio-nadas co Atletismo e *Natación	CG10 CG14 CG24	CE4

Coñecer e utilizar con precisión a *terminología específica propia do noso ámbito nos deportes de atletismo e *natación	CG10 CG14 CG25	CE1 CE3
Analizar de forma crítica as exposicións de diversos autores ou teorías.	CG13 CG24 CG25 CG26	CE3

Contidos
Tema

Bloque Temático 1. Fundamentación teórica da natación e o atletismo. Bloque Temático 2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos da natación e o atletismo. Bloque Temático 3. Estrutura formal e funcional da natación e o atletismo. Bloque Temático 4. O proceso de iniciación deportiva da natación e o atletismo.	O catro bloques temáticos teñen o seu desenvolvemento en 9 Unidades didácticas. Atletismo: UD.I: As carreiras: Presentación da materia. Conceptos básicos da evolución histórica das carreiras, as saídas de tacos e de pé, as substitucións e os valos. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación das carreiras, as saídas de tacos e de pé, as substitucións e os valos. Bases estruturais fundamentais da técnica de carreira, da técnica da saída de tacos e de pé, da técnica e estratexia do cambio da testemuña e da técnica do paso do valo. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica de carreira, da técnica da saída de tacos e de pé, da técnica e estratexia do cambio da testemuña e da técnica do paso do valo. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD. UD. II: Os saltos: Conceptos básicos da evolución histórica do salto de lonxitude, do triplo salto, do salto de altura e do salto con pértega. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación do salto de lonxitude, do triplo salto, do salto de altura e do salto con pértega. Bases estruturais fundamentais da técnica do salto de lonxitude, da técnica do triplo salto, da técnica do salto de altura e da técnica do salto con pértega. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica do salto de lonxitude, da técnica do triplo salto, da técnica do salto de altura e da técnica do salto con pértega. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD. UD. III: Os lanzamentos: Conceptos básicos da evolución histórica do lanzamento de peso, do lanzamento de disco, do lanzamento de xavelina e do lanzamento de martelo. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación do lanzamento de peso, do lanzamento de disco, do lanzamento de xavelina e do lanzamento de martelo. Bases estruturais fundamentais da técnica do lanzamento de peso, da técnica do lanzamento de disco, da técnica do lanzamento de xavelina e da técnica do lanzamento de martelo. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica do lanzamento de peso, da técnica do lanzamento de disco, da técnica do lanzamento de xavelina e da técnica do lanzamento de martelo. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD. UD. IV: As probas combinadas: Conceptos básicos da evolución histórica das probas combinadas. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación das probas combinadas. Conceptos básicos de xogando ao atletismo. Estructuración das prácticas. Sesións prácticas de xogando ao atletismo. Natación: UD. I: Formulacións das actividades acuáticas: Presentación da materia cunha introdución aos diferentes tipos de actividades que se desenvolven na actualidade no ámbito da actividade acuática e dos factores que inciden na elección das diferentes formulacións. UD. II: Metodoloxía do proceso de ensino da natación. Tendencias actuais no ensino da natación. Aplicación dos estilos de ensino, análise das variables e condicionantes que inciden na elaboración dun programa de actividades acuáticas desde o punto de vista didáctico. UD. III: Etapa de adaptación ao medio acuático. Coñecer os procesos básicos de iniciación e familiarización co medio acuático. Coñecer os mecanismos de execución, variables e procesos no ensino da respiración. Coñecer os factores que inflúen nos mecanismos de *flotación, propulsión e resistencia así como nos procesos de ensino dos mesmos. UD. IV: Etapa de dominio do medio acuático. Presentación das habilidades e destrezas básicas aplicadas ao ámbito da natación: conceptos e procesos de aprendizaxe. Etapa de dominio UD. V: Descrición básica das técnicas de natación. Introdución histórica da evolución ao longo do tempo da técnica do catro estilos: crol, costas, braza e bolboreta. Descrición e análise das bases estruturais de cada un dos estilos: posición do corpo, traxectorias básicas dos brazos, acción de pernas, respiración e coordinación completa dos movementos. Descrición e coñecemento das técnicas de saídas e xiros de cada un dos estilos de nado e probas de estilo individual.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27	0	27
Resolución de problemas	1	1	2
Seminario	2	4	6
Traballo tutelado	2	4	6
Prácticas de laboratorio	40	80	120
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia *objecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	O profesor exporá os aspectos básicos da materia
Seminario	Asistencia a actividades formativas fose da *uvigo, para analizar o funcionamento de programas acuáticos
Traballo tutelado	Desenvolvemento de traballo en grupo sobre a *tematica da materia e *tutorizados polo docente.
Prácticas de laboratorio	Desenvolveranse os conceptos prácticos sobre os deportes individuais de *natación e atletismo

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de *tutorías establecido a tal fin durante o presente curso académico. Para a consulta do seu horario de *tutorias e lugar das mesmas deberase consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (http://fcced.uvigo.es/*gl/)

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	No bloque temático de ATLETISMO, avaliarase cun exame de preguntas a desenvolver/tipo test ou preguntas curtas (25%) da nota final.	25	CG10 CG13 CG14 CG23	CE1 CE2 CE3
Traballo tutelado	No bloque de NATACIÓN desenvolveranse traballos propostos polo docente nos cales o alumno mediante o traballo en grupo terá que analizar os puntos que se determinen no temario. Si a planificación permíteo estes traballos exporanse e defenderan en clase.	25	CG10 CG12 CG14 CG23 CG26	CE1 CE4
Prácticas de laboratorio	No bloque temático de ATLETISMO, Se avalia nesta metodoloxía as prácticas da materia que serán supervisadas nun exame práctico de todas ou algunha das prácticas realizadas. Avaliarase co 50% da nota final. Nesta nota final teranse en conta as exposicións prácticas realizadas e a participación activa nas clases prácticas ao longo do curso. No bloque de NATACIÓN a avaliación sera apto/non apto	25	CG10 CG12 CG14 CG20 CG24 CG25 CG26	CE2
Exame de preguntas obxectivas	O bloque temático de NATACIÓN será avaliado cun exame de preguntas para desenvolver / cuestións de múltiple elección ou de resposta curta.	25	CG10 CG12 CG20 CG24 CG25 CG26	CE2 CE3 CE4

Outros comentarios sobre a Avaliación
Será necesario superar ambos os bloques /*natación e atletismo para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Cancela Carral, José Mª; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, **Tratado de Natación. De la iniciación al perfeccionamiento (Vol1)**, 1ª, Paidotribo, 2008
Federación Española de Natación, **Reglamento de natación**, 1ª, Federación Española de Natación, 2005
Rius, J., **Metodología y Técnicas del Atletismo**, 1ª, Paidotribo, 1997

Arufe, V.; Martinez-Patiño, M.J. (eds), **Tratado de Atletismo en el Siglo XXI (Vol I-II-III)**, 1ª, ACUGA, 2005

Bibliografía Complementaria

Cancela Carral, José Mª; Ramirez Farto, Emerson, **La iniciación deportiva: La natación**, 1ª, Wanceulen, 2003

Cancela Carral, José Mª; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, **Tratado de Natación. De perfeccionamiento al Alto rendimineto (Vol2)**, 1ª, Paidotribo, 2008

Franco, Pedro; Navarro, Fernando, **Natación. Habilidades acuáticas para todas las edades. Ed. Hispano-Europea**, 1ª, Hispano-Europea, 1980

Hubiche, J.L. Pradet, M, **Comprender el Atletismo**, 1ª, Inde, 1999

Campos Granell, J.; Gallach, J., **Técnicas de Atletismo. Manual práctico de enseñanza.**, 1ª, Ed. Paidotribo, 2004

García, J; Durán, A.; Sainz, A.;, **Jugando al atletismo**, 1ª, Real Federación Española de Atletismo, 2004

Hornillos, I., **Atletismo**, 1ª, Ed. Inde, 2000

www.sportprotube.com,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Outros comentarios

Ningún

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II				
Materia	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II			
Código	P02G050V01401			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Soidan, José Luís			
Profesorado	García Soidan, José Luís			
Correo-e	jlsoidan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE13	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
1. Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos da práctica da actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	CG20 CG21	CE9 CE13 CE17
2. Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde	CG21	CE3 CE9 CE17
3. Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa	CG20 CG21	CE3 CE13 CE17

Contidos	
Tema	
1. Adaptacións cardiocirculatorias no exercicio.	Tema 1. Modificacións e Adaptacións cardio-vasculares producidas polo esforzo e o exercicio físico. Tema 2.-Modificacións e adaptacións sanguíneas inducidas polo esforzo e o exercicio físico.
2. Modificacións respitatorias, do equilibrio acedo-base e hidroelectrolíticas no exercicio.	Tema 3. Ventilación, transporte de osíxeno e dioxido de carbono (CO2) en esforzo. Tema 4. Equilibrio ácido--base, Función Renal. Fatiga.
3. Nutrición no exercicio.	Tema 5. A alimentación no deporte. Tema 6. Hidratación, axudas ergoxénicas e dopaxe no deporte.
4. Fisioloxía ambiental e do rendemento físico.	Tema 7. Respostas fisiolóxicas ante distintas situacións ambientais e de rendemento físico.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	27.5	50
Traballo tutelado	0	35	35

Prácticas de laboratorio	30	35	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Traballo tutelado	Titorías obrigatorias individuais e en grupos pequenos. Resolución de exercicios, debates, seminarios, etc. Documentación dos traballos e actividades autónomas do alumno. A cada grupo asignaráselle un traballo relacionado cos contidos da materia, que deberá desenvolver ao longo do cuadrimestre, e presentar o último día de clase. No calendario están sinalados os días dos traballos tutelados.
Prácticas de laboratorio	Resolución de exercicios na aula/laboratorio, baixo a dirección do profesor. Aplicación a nivel práctico da teoría nun ámbito do coñecemento nun contexto determinado. Exercicios prácticos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención individual e en pequenos grupos para verificar os coñecementos adquiridos, vía online. Resolución de exercicios, debates, elaboración de traballos, seminarios E orientación sobre os traballos que deben presentar para a súa avaliación. Documentación para os traballos realizados de face á actividade autónoma do alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	A avaliación das sesións maxistrais realizarase mediante preguntas tipo test de resposta única, sobre tódolos temas recollidos nos contidos da materia. A puntuación total deste apartado será de 7 puntos.	70	CG20 CG21	CE3 CE9 CE13 CE17
Traballo tutelado	**Traballos presentados (3): 1 punto desglosados en: -Traballo 1...0,33 puntos -Traballo 2...0,33 puntos -Traballo 3...0,33 puntos	10	CG20 CG21	CE3 CE13 CE17
Prácticas de laboratorio	* Asistencia ao 80% ou máis das prácticas.... 2 puntos	20	CG21	CE3 CE9 CE13 CE17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, independentemente de que asista a clase ou non, ten dereito a ser avaliado.

Para supera-la materia, o alumnado deberá obter 5 puntos ou máis, sumando a parte teórica, a práctica e os traballos.

* Para poder realizar o exame teórico, é preciso que o alumnado asistise ó 80% das prácticas.

Cada un dos tres traballos valorarase cos siguientes criterios: a)Presentación correcta; b)Contido axeitado; c)Figuras e taboas pertinentes; d)Referencias biblográficas dos artigos indexados (mínimo de 4).

A superación das prácticas de Laboratorio gardarase ata a terceira convocatoria. Para o resto de convocatorias rixen os mesmos criterios comentados anteriormente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mora, **FISIOLOGÍA DEL DEPORTE Y EL EJERCICIO**, 9788491103530, Panamericana, 2021

Asker Jeunkendrup, **Nutrición Deportiva.**, 9788416676798, Tutor, 2019

Thompson Walter R., **ACSM's Clinical Exercise Physiology**, 9781496387806, 1, Wolters Kluwer, 2019

Bernardot, **MANUAL ACSM DE NUTRICIÓN PARA CIENCIAS DEL EJERCICIO.**, 9788417602628, Wolters Kluwer, 2019

Marie Spano, Laura Kruskall, **Nutrition for Sport, Exercise & Health.**, Human Kinetics, 2017

W. Larry Kenney, Jack Wilmore, David Costill, **Physiology of Sport and Exercise**, 6, Human Kinetics, 2015

Scott Powers & E. Howley, **Fisiología del ejercicio. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimento.**, 8, Paidotribo, 2014

López Chicharro, **Fisiología del Entrenamiento Aeróbico.**, Panamericana, 2013

Bibliografía Complementaria

McArdle, W. and Katch, F., **EXERCISE PHYSIOLOGY. NUTRITION, ENERGY, AND HUMAN PERFORMANCE.**, 9781451191554, LIPPINCOTT, 2018

Calderón Montero, **Fisiología Humana aplicada a la actividad física.**, Panamericana, 2012

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104

Outros comentarios

Para aprobar a asignatura de Fisioloxía do Exercicio II, o alumnado debe ter superada a asignatura de Fisioloxía do Exercicio I.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión corporal e danza				
Materia	Expresión corporal e danza			
Código	P02G050V01402			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernández Villarino, María de los Ángeles			
Profesorado	Fernández Villarino, María de los Ángeles			
Correo-e	marianfv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
- Coñecer os fundamentos básicos da expresión corporal e da danza.	CG1 CG2 CG9
- Entender a expresión corporal e a danza como medio de comunicación interpersoal.	CG15
- Diferenciar os compoñentes da expresión corporal e a danza e o seu contido educativo.	CG9 CG15
- Ser capaz de planificar e programar actividades de Expresión Corporal e Danza	CG9 CG15
- Buscar información e recursos para actuar ante as dificultades de práctica motriz dos alumnos	CG9 CG12 CG14 CG15
- Ser capaz de planificar para avaliar	CG25
- Favorecer o traballo en equipo	CG13 CG24 CG25
- Fomentar no alumnado actitudes de respecto a diversidade e a interculturalidade	CG15 CG24
Xerar inquietude e motivación cara á profundización no estudo da danza e a expresión corporal	CG2 CG12 CG13 CG25

Contidos
Tema

BLOQUE I. Fundamentos da expresión corporal e da danza	1. A expresión corporal e a danza no contexto eduativo. 1.1. A expresión corporal e a danza nos diferentes curriculums educativos. 1.2. Obxectivos e bloques de contidos. 1.3. Carácter global e interdisciplinar. 1.4. A expresión corporal e a danza como medio de integración.
BLOQUE II. Linguaxe corporal e comunicación.	2. Consideracións básicas en torno ao corpo e á comunicación. 2.1. O corpo. 2.2. A linguaxe do corpo.
BLOQUE III. Aspectos metodoloxico-didácticos da expresión corporal e da danza.	3. Formulación didáctica da expresión corporal e da danza. 3.1. Orientacións e didáctica da expresión corporal. 3.2. Orientacións e didáctica da danza.
BLOQUE IV. As dimensións e os compoñentes do movemento creativo.	4.1. Os preliminares. 4.2. A dimensión corporal. 4.3. A toma de conciencia do corpo expresivo. 4.4. A dimensión espacial. 4.5. A dimensión temporal. 4.6. A dimensión dinámica. 4.7. A dimensión extensiva. 4.8. A dimensión relacional.
BLOQUE V. Compoñentes da expresión corporal e da danza	5. Presentación e coñecemento do grupo 5.1. O grupo clase ante as actividades de expresión corporal e danza. 5.2. Presentación e coñecemento do grupo. 6. Ritmo 6.1. Ritmos internos e ritmos externos. 6.2. Compoñentes do ritmo desde o punto de vista musical. 6.3. Adaptación do movemento a diferentes ritmos musicais. 6.4. Valoración expresiva do movemento e do ritmo. 7. Espazo. 7.1. Valoración expresiva do espazo. 7.2. Análise dos compoñentes do espazo. 7.3. Tipos de espazos. 7.4. Figuras e volumes. 8. Corpo e movemento. 8.1. Conciencia corporal. 8.2. Corpo anatómico. 8.3. Corpo comunicativo. 8.4. Corpo expresivo. 9. Os Obxectos en Expresión Corporal e Danza 9.1. Funcións dos materiais. 10. Calidade do Movemento. 10.1. Enerxía do movemento. 10.2. Dinamoritmos. 10.3. Técnicas de relaxación.
BLOQUE VIN. Técnicas e estilos da expresión corporal e da danza.	11. Danza contemporánea. 11.1. Partes dunha sesión de danza. 11.2. Código de movemento da danza contemporánea. 12. Proceso de composición coreográfica.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Prácticas de laboratorio	24	30	54
Resolución de problemas	6	12	18
Resolución de problemas de forma autónoma	0	11.75	11.75
Traballo tutelado	0	8	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0.5	1
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Actividade expositiva por parte do profesorado

Prácticas de laboratorio	Técnicas grupais participativas. Vivenciación dos contidos prácticos da materia guiados polas profesoras.
Resolución de problemas	Traballo dirixido polas profesoras. Técnicas grupales participativas. Exporanse pequenas tarefas e problemas que se resolverán virtualmente mediante a plataforma de teleformación Tem@. Ademais realizarase unha coreografía final e traballarase sobre artigos científicos relacionados coa materia e que proporcionarán as profesoras
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo de valoración artística sobre un vídeo e/ou espectáculo en directo.
Traballo tutelado	Técnicas grupales participativas. Todos os traballos necesarios para a superación da materia serán tutelados no seu transcurso, ben de maneira presencial cando se resolvan deste xeito; ben de maneira virtual. Con esta metodoloxía tamén se resolverá a avaliación do alumnado tanto teórica coa realización dun mapa conceptual como pràctica

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	A través da plataforma Tem@ exporanse diferentes problemas e exercicios que se resolverán de maneira telemática e que serán atendidos a través dun foro de debate aberto de maneira paralela á formulación ben do problema, ben dos exercicios.
Traballo tutelado	Ao longo da materia, o alumnado realizará un mapa conceptual que terá como apoio dous tipos de accións: por unha banda sesións específicas nas que as profesoras darán feedback sobre o proceso de construción do mimo, e que serán de carácter presencial. Doutra banda, 1 tutoría específica ao mes na que en grupos reducidos tratarase o mapa conceptual. De non poder ser de maneira presencial, realizaránse tutorías virtuais a traves da plataforma campus remoto
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realizará labores de documentación para o mapa conceptual e para o libreto da representación coreográfica. En todo momento o apoio realizarase, ben vía presencial (tutorías), ben vía virtual (Tem@). De non poder ser de maneira presencial, realizaránse tutorías virtuais a traves da plataforma campus remoto
Probas	**Descrición**
Resolución de problemas e/ou exercicios	A través da plataforma Tem@ exporanse diferentes problemas e exercicios que se resolverán de maneira telemática e que serán atendidos a través dun foro de debate aberto de maneira paralela á formulación ben do problema, ben dos exercicios.
Traballo	Á hora de elaborar a coreografía o alumnado disporá durante as sesións prácticas, das dúas profesoras da materia para poder preguntar, valorar e discutir o traballo realizado. Así mesmo, durante as tutorías dese período, a temática relacionada coas coreografías prácticas terá preferencia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Elaboración dun mapa conceptual dos contidos da materia que se elaborará ao longo do curso e que se defenderá mediante exposición oral ao finalizar os contidos	50	CG1 CG2 CG9 CG12 CG14
Resolución de problemas	Neste apartado valorarase a participación do alumnado en diferentes problemas e exercicios que se expoñan ao longo do curso. Particularmente valorarase a participación no día da danza	10	CG13 CG15 CG25
Traballo	Neste apartado valoraremos o proceso de construción coreográfica e o resultado da mesma. Ponderarase neste apartado o proceso cun 80% e o resultado cun 20%. O proceso controlarase coa elaboración, por parte do profesorado, dun diario individualizado de cada grupo, das sesións desenvolvidas para a elaboración da coreografía. No caso de que o alumnado non participase no 80% das sesións de docencia, non poderá optar pola elaboración da coreografía e deberá realizar unha reflexión crítica dun espectáculo de Expresión Artística ou de Danza seguindo o guión proporcionado polas profesoras	40	CG13 CG15 CG24 CG25

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación desenvolverase en dúas posibilidades en función da asistencia a clase. Si o alumnado agarraches a máis do 80% das sesións, a avaliación será como segue:A cualificación final da materia calcularase a partir da suma das notas parciais de cada metodoloxía de avaliación, é dicir: mapa conceptual (50%) + valoración do proceso de elaboración da

coreografía (40%) + participación no día da danza (10%) ; a condición de que se supere o 50% de cada unha das parte. Si o alumnado non supera o 80% de asistencia ás clases, a avaliación será como segue: A cualificación final da materia calcularase a partir da suma das notas parciais de cada metodoloxía de avaliación, é dicir: mapa conceptual (50%) + participación no día da danza (10%) + realización dunha reflexión crítica dun espectáculo de Expresión Artística e/ou Danza (40%). Para poder facer o cálculo final será necesario superar o 50% de cada unha das partes. O non cumprimento da presencialidad ao 80% das sesións non permitirá participar no proceso de construción coreográfica. Cando o alumno necesite de máis dunha convocatoria para superar a materia, gardaranse notas parciais durante a segunda edición da convocatoria; é dicir, na convocatoria de xullo manteranse aquelas notas parciais que o alumnado teña superadas, e só presentarán aquelas que non superaron. Por tanto, para as demais convocatorias, o alumnado deberá concorrer a unha proba escrita de pregunta curta para superar a materia. No caso da resolución de problemas e/ou exercicios de carácter voluntario. A realización correcta dos mesmos repercutirá positivamente na cualificación final do alumnado. Isto é: unha vez superada a materia, o profesorado valorará o número de tarefas voluntarias resoltas positivamente e incrementará a cualificación final de maneira que o alumno recibirá 0.1 puntos máis por cada tarefa resolta correctamente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Sefchovich, G., **Expresión corporal y creatividad**, 2005,

Learreta Ramos, B.; Ruano Arriaga, K. y Sierra Zamorano, M.A., **Didáctica de la expresión corporal: talleres monográficos**, 2006,

Martínez López, E., **Rítmo y expresión corporal mediante coreografías**, 2006,

Motos Teruel, T., **Prácticas de la expresión corporal**, 2007,

Trias, N.; Pérez, S. y Araújo, J., **Juegos de música y expresión corporal**, 2007,

Chazín, S.M., **Juegos de expresión corporal para niños**, 2007,

Montesinos Ayala, D., **La expresión corporal. Su enseñanza por el método natural evolutivo**, 2004,

Markessinis, A., **Historia de la Danza desde sus orígenes**, 1995,

Castañer, M. y Camerino, O., **Unidades didácticas para primaria I. Bailando en la escuela. El cuerpo expresivo. Material alternativo y percepción**, 1992,

Ortiz Camacho, M.M., **Expresión corporal: una propuesta didáctica para el profesorado de educación física**, 2002,

García Ruso, H., **La danza en la escuela**, 1997,

Motos Teruel, T., **Iniciación a la expresión corporal: una propuesta didáctica para el profesorado de educación física**, 1983,

Learreta Ramos, B., **Los contenidos de la expresión corporal**, 2005,

Santiago Martínez, P., **Expresión corporal y comunicación: teoría y práctica de un programa**, 2004,

Kalmar, D., **¿Qué es la expresión corporal?: a partir de la corriente de trabajo creada por Patricia Stokoe**, 2005,

Viti, E., **la danza per i Bambini: metodologia della danza educativa**, 2006,

Recca, M., **¿Qué es la danza-movimiento terapia?: el cuerpo en danza**, 2005,

Abad Carlés, A., **Historia del ballet y la danza moderna**, 2004,

Castañer, M., **Expresión corporal y danza**, 2000,

Castañer, M.; Grasso, A.; López Villar, C.; MAteu, M.; Motos, T.; Sánchez, R., **La inteligencia COrporal en la Escuela. Análisis y Propuestas**, 2006,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos dos deportes colectivos II				
Materia	Fundamentos dos deportes colectivos II			
Código	P02G050V01403			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Touriño González, Carlos Francisco Lago Peñas, Carlos			
Profesorado	Lago Peñas, Carlos Touriño González, Carlos Francisco			
Correo-e	tourinog@gmail.com clagop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte
CE12	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo, adecuado para cada tipo de actividade de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Aprender a deseñar plan, exercicios e tarefas para a aprendizaxe de deporte	CG11 CG12 CG20 CG23 CG26	CE5 CE6 CE12
Dominar os fundamentos do deporte	CG1 CG3 CG15 CG16	
aprender a observar o deporte e identificar os aspectos fundamentales e detectar erros e posible smellores	CG3 CG12 CG16 CG23 CG24 CG26	

Contidos	
Tema	
TEMA 1. Fundamentación teórica do fútbol e o voleibol TEMA 2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do futbol e voleibol TEMA 3 Estructura formal e funcional do futbol e voleibol TEMA 4 O proceso de iniciación deportiva ao futbol e voleibol	1 Orixe e evolución do xogo do Fútbol como deporte: aproximación conceptual. 2. O reglamento. 3. Valores educativos do deporte: o Fútbol. 4. Estructura sistémica do fútbol. Bases estructurales e funcionales do xogo. 5. O Sistema Deportista (SD) na iniciación. 6. Fases no ensino do Fútbol. 7. As estratexias metodolóxicas no ensino do Fútbol 8. A construcción de tarefas no ensino do Fútbol. 9. A sesión. 10. Historia, regulamento e aspectos configuradores do Voleibol. 11. Elementos técnicos básicos. 12. Elementos técnico- tácticos. 13. Táctica Colectiva. 14. Adestramento do Voleibol. 15. Metodoloxía de ensino de Voleibol. 16. O *Voleibol no contexto escolar. 17. Outras maneiras de xogar ao voleibol

Planificación	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	30	36
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	4	30	34
Resolución de problemas	10	46	56
Lección maxistral	33	0	33
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	16	20
Traballo	2	20	22
Práctica de laboratorio	12	0	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de exercicios baixo a dirección do docente
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Documentación dos traballos realizados. Preparación de evaluacións
Resolución de problemas	Resolución de exercciios
Lección maxistral	Actividades expostivas do profesor

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Respostarase ós estudantes a suas preguntas, de manera adecuada na clase e de modo mais profundo no horario de tutoría se fose preciso

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Exame de preguntas de desenvolvemento	Fútbol: O exame consistirá na resposta a preguntas teórico-prácticas	50	CG1 CG12 CG15 CG23 CG24	CE5 CE6 CE12
Traballo	Voleibol: en grupos de 2-4 alumnos se elaboran 2-4 sesiones e impartirse 1 sesión práctica sobre os contenidos presentados nas clases teóricas o realizarase un examen práctico (escrito).	20	CG15 CG16 CG23 CG26	CE5 CE6 CE12
Práctica de laboratorio	Voleibol A asistencia será obrigatoria para superar la asignatura. Haberá que aisitir ao 80% das clases prácticas e face-los traballos propostos polo docente.	5	CG3 CG12 CG16 CG20 CG26	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Voleibol: 4 preguntas de respuesta curta	10	CG1 CG12 CG24 CG26	
Exame de preguntas obxectivas	Voleibol: 30 preguntas tipo test	15	CG11 CG12 CG15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A puntuación final será a media aritmética da cualificación obtida na parte da materia de Voleibol e Fútbol. Será necesario alcanzar polo menos unha puntuación de 4 para realizar a media.

Fútbol: O estudantado que non chegue ao 80% de asistencias ás clases prácticas terá que facer un exame práctico consistente na resolución de supostos prácticos e a execución de habilidades específicas e tarefas no campo. O 50% da nota será o exame teórico e o outro 50% o exame práctico.

Na segunda convocatoria en Fútbol e voleibol, se valorará do mesmo xeito que na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Wise, M., **Voleibol: entrenamiento de la técnica y la táctica**, Hispano-Europea,

Damas Arroyo, **La Enseñanza del voleibol en las escuelas deportivas de iniciación**, Gymnos,

Pimenov, Mikhail Pavlovich, **Voleibol : aprender y progresar : (más de 500 ejercicios del servicio, pase, remate y bloqueo)**, Paidotribo,

Varios, **Reglamento de voleibol : reglamento oficial e internacional**, Flash,

Lucas, Jeff, **El voleibol : iniciación y perfeccionamiento**, Paidotribo,

Bachmann, Edi, **1000 ejercicios y juegos de voleibol y minivolei**, Hispano-Europea,

Moras, Gerard, **La Preparación integral en el voleibol : 1000 ejercicios y juegos**, Paidotribo,

Lago, C., **La enseñanzxa del Fútbol en la Edad Escolar**, 1ª ed., Wanceulen, 2002

Riera, Joan, **Habilidades en el deporrte**, 1ª ed., INDE, 2005

Marí, Pep, **Liderar equipos campeones**, 1ª ed, Plataforma, 2017

Casais, Luis; Lago, Carlos y Dominguez, Eduardo, **Fútbol Base. Entrenamiento en categorías de formación. Vol. 1 y 2.**, 1º ed, MCSports, 2009

Durand, Marc, **El niño y el deporte**, 1ª ed, Paidós, 1988

Castelo, Jorge, **Fútbol. Estructura y dinámica del juego**, 1ª ed, INDE, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos dos deportes ximnásticos				
Materia	Fundamentos dos deportes ximnásticos			
Código	P02G050V01404			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Sánchez, Águeda Fernández Villarino, María de los Ángeles			
Profesorado	Fernández Villarino, María de los Ángeles Gutierrez Sánchez, Águeda			
Correo-e	agyra@uvigo.es marianfv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os deportes ximnásticos son aqueles incluídos na Federación Internacional de Ximnasia. Nesta materia abordaranse os fundamentos técnicos e didácticos destes deportes de forma pormenorizada en dous grandes bloques: 1. Habilidades Rítmico-Expresivas. Ximnasia Aeróbica, Ximnasia Rítmica e Ximnasia para Todos. 2. Habilidades Ximnástico-Acrobáticas. Ximnasia Artística, Ximnasia Acrobática e Trampolín			

Competencias	
Código	
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar os elementos e parámetros que configuran a estrutura das modalidades ximnásticas: aspectos regulamentarios, espazos de acción, habilidades técnicas, habilidades manipulativas, habilidades coreográficas, etc.	CG7 CG10 CG14
Saber cales son as características e demandas fundamentais para a aprendizaxe das habilidades específicas dos deportes ximnásticos.	CG7 CG10 CG14 CG26
Comprender os diferentes ámbitos de aplicación dos deportes ximnásticos e coñecer os obxectivos e metodoloxías adecuadas a cada contexto.	CG15 CG24
Dispor dos fundamentos e contidos didácticos que permitan desenvolver proceso de ensino-aprendizaxe relacionados coas habilidades ximnásticas.	CG10 CG15 CG18

Utilizar os principios técnicos e os recursos metodolóxicos que permitan ao alumnado intervir, desde a perspectiva educativa ou deportiva, en relación ás habilidades ximnásticas.	CG10 CG14 CG15 CG18 CG20 CG23
Adquirir os coñecementos de desenvolvemento da condición física específica, adaptada ás actividades ximnástico-acrobáticas, así como asociar estas con o desenvolvemento das capacidades psicomotoras.	CG10 CG12 CG16 CG18 CG20
Dominar as técnicas ximnásticas para a súa correcta aplicación, así como os aspectos de seguridade na execución (axuda e colocación do material).	CG10 CG13 CG20 CG23
Aplicar adecuadamente diferentes recursos didácticos (establecemento de obxectivos, feedback, reforzos, etc.)para mellorar movementos técnicos destes deportes.	CG13 CG15 CG16 CG24 CG25
Aceptar as actividades ximnástico-acrobáticas para que os futuros docentes transmítanas e desenvolvan no uso da súa liberdade profesional.	CG13 CG24
Deseñar e aplicar instrumentos de observación sistemática para identificar ou corrixir modelos de execución propios destes deportes	CG10 CG12 CG15 CG16
Experimentar e desenvolver habilidades de carácter coreográfico, tanto de tipo individual como colectivas, favorecendo a capacidade do alumnado para a elaboración de producións creativas mendiante o encadenamento das habilidades desenvolvidas na materia.	CG10 CG25 CG26

Contidos

Tema	
Bloque 1. Fundamentación teórica dos deportes ximnásticos	Tema 1. Os deportes ximnásticos no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. 1.1. Características esenciais das actividades ximnásticas desde diferentes campos de aplicación. 1.2. Clasificación das actividades e deportes ximnásticos. Tema 2. Antecedentes históricos e organismos que regulan os deportes ximnásticos. 2.1. Orixes e antecedentes históricos da actividade ximnástica. Tema 3. Valoración e xuízo dos concursos ximnásticos.
Bloque 2. Fundamentos técnicos, artísticos e didácticos dos deportes ximnásticos: Habilidades rítmico-expresivas e Habilidades ximnástico-acrobáticas.	BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. XIMNASIA RÍTMICA Tema 1. As habilidades da Ximnasia Rítmica no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. 1.1. Concepto e preliminares. 1.2. Habilidades técnicas corporais. 1.3. Habilidades técnicas manipulativas. BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO. Tema 1. Dominio técnico e metodológico dos elementos ximnásticos de nivel escolar (per-acrobáticos). 1.1. Rodamientos. 1.2. Equilibrios ximnásticos. 1.3. Saltos de plinto. 1.4. Familiarización co minitramp. Tema 2. Dominio técnico e metodológico dos elementos ximnásticos acrobáticos de chan. 2.1. Saltos adiante e laterais con impulso dunha perna e apoio intermedio. 2.2. Saltos de volteo libre completo con impulso de ambas as pernas. 2.3. Saltos atrás con impulso de ambas as pernas e apoio de mans intermedio.

Bloque 3. Estrutura formal e funcional dos deportes ximnásticos	BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. Tema 1. Elementos definitorios da Ximnasia Rítmica. 1.1 Continuidade das accións. 1.2. *Globalidad das accións. 1.3. Diálogo cos aparellos. 1.4. Ritmo. 1.5. Espazo. 1.6. Expresividade. 1.7. Creatividade. 1.8. Variedade. Tema 2. Estrutura e composición da ximnasia rítmica 2.1. Exercicios individuais: dificultade corporal, dificultade de aparello, elementos dinámicos de rotación, composición artística e execución. 2.2. 3.2. Exercicios de Conxunto: dificultade con intercambio, dificultade sen intercambio, colaboracións, elementos dinámicos de rotación, composición artística e execución. BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO Tema 3. Estrutura espacial dos movementos ximnásticos. 3.1. Organización espacial. 3.2. As traxectorias. 3.3. Rodamentos. 3.4. Grupos estruturais. Tema 4. Características dinámicas dos movementos ximnásticos. 4.1. Características de inercia. 4.2. Características de forzas. 4.3. Características de enerxía Tema 5. Equilibrio corporal. 5.1. Tipos de equilibrio. 5.2. Factores que interveñen no equilibrio. 5.3. A defensa do equilibrio ximnástico. Tema 6. As capacidades físicas nos deportes ximnásticos. 6.1. Capacidades perceptivo-motrices. 6.2. Capacidades condicionais. 6.3. Elección de ximnastas.

Bloque 4. Proceso de iniciación deportiva dos deportes ximnásticos: rítmico-expresivos e acrobáticos	BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. Tema 1. Os parámetros musicais como elementos fundamentais das habilidades rítmico-expresivas 1.1. Elementos craves da música: pulsación, intervalo, tempo, compás, timbre, melodía. 1.2. A duración do son e a súa representación gráfica 1.3. Adaptación do movemento ao ritmo musical Tema 2. A música e os Pasos Básicos de Ximnasia Aeróbica 2.1 Elementos chave da música en Ximnasia Aeróbica 2.2 A iniciación a través do xogo da Ximnasia Aeróbica. 2.3 Os pasos básicos como soporte dos deseños coreográficos. 2.4 As opcións coreográficas en Ximnasia Aeróbica. Tema 3. A ocupación do espazo de acción como estratexia expresiva 3.1. O espazo de acción nos deportes artísticos 3.2. Variables que permiten intervir no espazo de acción desde a perspectiva expresiva: formacións, niveis espaciais, orientación e volumes Tema 4. A danza clásica como a base das habilidades técnico-corporais 4.1. Posición corporal básica 4.2. Posicións de brazos e posicións de pés 4.3. Elementos da danza: relevé, plié e jeté, Tema 5. As habilidades corporais de equilibrio 5.1. Descrición 5.2. Aspectos técnicos fundamentais 5.3. Criterios de variación 5.4. Erros típicos 5.5. Progresión metodolóxica Tema 6. As habilidades corporais de rotación 6.1. Descrición 6.2. Aspectos técnicos fundamentais 6.3. Criterios de variación 6.4. Erros típicos 6.5. Progresión metodolóxica Tema 7. As habilidades corporais de salto 7.1. Descrición 7.2. Aspectos técnicos fundamentais 7.3. Criterios de variación 7.4. Erros típicos 7.5. Progresión metodolóxica Tema 8. Habilidades manipulativas dos aparellos 8.1. Principios xerais de manipulación dos aparellos 8.2. Especificidade das habilidades manipulativas dos aparellos 8.3. Habilidades manipulativas de pelota: elementos técnicos fundamentais, elementos técnicos non fundamentais, criterios de variación, progresión metodolóxica, erros típicos Tema 9. Elementos colaborativos e cooperativos 9.1. Intercambios 9.2. Series coreográficas 9.3. Elementos dinámicos de rotación 9.4. Colaboracións: sen lanzamentos altos ou longos dos aparellos, con lanzamento alto e rotación dinámica do corpo, con lanzamentos múltiples, con recepcións múltiples, con elevación/apoio da ximnasta. Tema 10. O proceso compositivo no ámbito das habilidades rítmico-expresivas 10.1. As fases do proceso compositivo 10.2. Exposición do exercicio ximnástico creado 10.3. A avaliación do exercicio ximnástico BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO. Tema 7. A Ximnasia Acrobática no ámbito educativo. 7.1. As presas de mans. 7.2. Diferentes roles do alumnado. 7.3. As asistencias e axudas manuais 7.4. Organización e medidas sistemáticas nas fases estruturais das formacións grupales (figuras e pirámides).

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Prácticas de laboratorio	41	41	82
Resolución de problemas de forma autónoma	4	8	12
Traballo tutelado	0	10	10
Presentación	0	2	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Exame de preguntas obxectivas	0	2	2
Práctica de laboratorio	0	3	3
Traballo	0	22	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistrais utilizaranse para a explicación dos contidos teóricos e aclaración dos contidos prácticos da materia. Constitúe unha actividade presencial na aula si non existisen medidas de continxencia pola pandemia ou non presencial por videoconferencia mediante a utilización de medios persoais e audiovisuais. En caso necesario realizaranse con todo o grupo de maneira non presencial a través do campus Remoto.
Prácticas de laboratorio	Vivenciación dos contidos teórico-prácticos guiados polo profesorado, onde se terá en conta os procesos metodolóxicos de ensino-aprendizaxe, facendo especial fincapé nos aspectos técnicos e de execución dos deportes ximnásticos. As prácticas teñen como obxectivo traballar formalmente o saber facer (competencia procedimental). Non entanto, é preciso ter en conta que tamén traballan o saber, o saber ser e o saber estar.
Resolución de problemas de forma autónoma	- Exporase o desenvolvemento dunha coreografía que terá por referencia as modalidades ximnásticas tratadas no desenvolvemento da materia. - Traballarán a execución técnica dos elementos ximnásticos durante o proceso metodolóxico de ensino-aprendizaxe levada a cabo na materia. - Traballarase a avaliación técnica e a composición dos deportes ximnásticos mediante a análise de exercicios en vídeo
Traballo tutelado	Os traballos tutelados realizaranse en grupo
Presentación	- Execución e exposición da coreografía elaborada en colaboración cos compañeiros. - Execución dun exercicio ximnástico proposto pola profesora. - Exposición con soporte audiovisual dun elemento ximnástico mediante a metodoloxía traballada.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Resolución de problemas de forma autónoma	Asesoramento e titorización para a resolución dos problemas propostos na materia. Este tempo está reservado para atender e resolver as preocupacións dos estudantes. A atención será individual e en grupos pequenos, dependendo da natureza da atención. Tanto individualmente como en grupo, levarán a cabo principalmente por videoconferencia ou por correo electrónico, evitando o máximo posible o despacho das profesoras. Estas actividades teñen a función de orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumno. Si a situación así o recomenda, a atención realizaríase a través dos despachos virtuais das profesoras da materia.
Traballo tutelado	Orientación ao alumno/a sobre os traballos a realizar. Resolución de dúbidas.Si a situación así o recomenda, a atención realizaríase a través dos despachos virtuais das profesoras da materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	A avaliación farase de forma continua mediante o control de asistencia dos estudantes. Desenvolvemento e posta en práctica dunha progresión metodolóxica dos elementos ximnásticos que se traballaron ó longo das sesións.	A avaliación desta sección será realizada por persoas que non asistan ao 80 por cento das prácticas. Será esencial facer unha media coas outras partes avaliadas.	CG10 CG12 CG15 CG16 CG20 CG24

Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración dunha coreografía final, presentación e exposición das sesións traballadas na práctica.	15	CG13 CG24 CG25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Recompilación dos coñecementos adquiridos relacionados cos contidos teórico-prácticos da materia.	40	CG10 CG14 CG15
Exame de preguntas obxectivas	Recompilación dos coñecementos adquiridos relacionados cos contidos teórico-prácticos da materia.	10	CG10 CG14
Práctica de laboratorio	- Realización dunha coreografía de forma grupal. - Execución técnica dos elementos ximnásticos traballados nas sesións prácticas.	20	CG18 CG20 CG25
Traballo	Traballo en grupo sobre un elemento ximnástico asignado.	15	CG10 CG12 CG13 CG14 CG25

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación tentará recoller e valorar todos aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto ao campo conceptual, procedimental, actitudinal e relacional. Está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Por tanto, afecta a todo o proceso de ensino-aprendizaxe. A CUALIFICACIÓN FINAL

da materia resultará da integración das distintas notas das actividades realizadas tanto nos contidos de Habilidades Rítmico-Expresivas como nos contidos de Habilidades Ximnástico-Acrobáticas. Deberán ter superadas todas as partes para obter unha cualificación positiva. Os alumnos/as que non realicen todas as actividades de avaliación obterán a cualificación final de suspenso, aínda que algunhas actividades estean aprobadas. Si o alumno/a realiza só algunhas das actividades do curso terán a cualificación de suspenso, xa que se realiza unha avaliación continua de todas as actividades propostas.

Cando o alumno necesite de máis dunha convocatoria para superar a materia, gardaranse notas parciais durante a segunda convocatoria; é dicir, na convocatoria extraordinaria de xullo manteranse aquelas notas parciais que o alumnado teña superadas, e só se presentarán a aquelas que non superaron. Para as demais convocatorias, o alumno/a deberá concorrer da mesma maneira a unha proba escrita de pregunta curta, tipo test ou de desenvolvemento e dunha proba practica de execución e metolóxica dos contidos traballados para superar a materia. Igualmente deberá presentar o traballo co seu soporte audiovisual do elemento ximnástico asignado pola profesora e elaborado segundo o desenvolvemento dos contidos traballados durante o curso.

A revisión de exames será no despacho das profesoras unha vez concluída a corrección.

OBSERVACIÓNS:

A PARTICIPACIÓN ACTIVA DO ALUMNADO NAS SESIÓNS PRESENCIAIS É UN FACTOR QUE DETERMINA O PROCESO DE AVALIACIÓN: A asistencia ás sesións prácticas será OBRIGATORIA (80% das horas totais da materia, non sesións) Aplicarase de forma individualiza a cada un dos 2 Bloques da materia (Bloque Rítmico-Expresiva e Bloque Ximnástico-Acrobática). Os alumnos que participen activamente, como mínimo, ao 80% das sesións deben obter o 50% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas. Os alumnos que NON participen activamente (meros observadores), como mínimo ao 80% das sesións, deben obter o 65% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas. **Este aspecto é tido en conta igualmente para os que non asisten ao mínimo esixido das sesións prácticas.**

O alumnado discapacitado para a práctica motriz, poderá solicitar a adaptación das tarefas motrices a realizar nas sesións e nas probas de avaliación, no grao que as competencias da materia permítano. Aos incapacitados temporalmente para a práctica deportiva, a avaliación das probas prácticas de execución ximnástica realizaráselle cando a súa incapacidade temporal permítallo e no caso do bloque de habilidades rítmico-expresivas realizarase a través do visionado de vídeos.

BLOQUE: HABILIDADES XIMNÁSTICO-ACROBÁTICAS. A falta de asistencia a máis de dúas prácticas de laboratorio deste bloque (independentemente da súa xustificación), supón ademais a realización dun exame práctico de ensino metodológico dos elementos acrobáticos aos que non se asistiu. BLOQUE: HABILIDADES RÍTMICO-EXPRESIVAS. Debido ao carácter de avaliación continua, a NON asistencia ás sesións prácticas non dará dereito a realizar a coreografía en grupo. En caso de que isto suceda, a avaliación dos contidos prácticos realizarase mediante a avaliación de exercicios ximnásticos en vídeo. Do consinto modo, si unha persoa atópase incapacitada temporalmente para a realización das probas prácticas, poderá examinarse mediante a avaliación de exercicios ximnásticos en vídeo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Knirsch, K, **Manual de Gimnasia Artística**, Ed. Esteban Sanz, Madrid, 1974

SÁEZ PASTOR, F., **Gimnasia Artística. Los Fundamentos de la Técnica.**, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid, 2003

SAEZ PASTOR, F., **Habilidades Gimnástico-Acrobáticas. Método de Enseñanza.**, Ed. Estaban Sanz, Madrid., 2015

SMITH, T., **Biomecánica y gimnasia.**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1984

ESTAPÉ, E., LÓPEZ, M. y GRANDE, I., **Las Habilidades Gimnásticas y Acrobáticas en el Ámbito Escolar.**, Ed. Inde. Barcelona, 1999

JUNYENT, V. y MONTILLA, M, **1023 ejercicios y juegos de equilibrios y acrobacias gimnásticas.**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 2000

Bibliografía Complementaria

Albadalejo, L, **Aeróbic para Todos**, 1996,

Canalda, A., **Gimnasia rítmica Deportiva. teoría y práctica**, 1998,

Cassagne, M., **Gymnastique Rythmique Sportive**, 1990,

Ereño, C., **Iniciación a la gimnasia rítmica deportiva: prinicipios metodológicos y formas de desarrollo de la creatividad motriz**, 1993,

Fernández, A., **Gimnasia RítmicaDeportiva. Fundamentos**, 1989,

Fernández, A., **Gimnasia Rítmica**, 1991,

Gaio, R., **Ginástica Rítmica Desportiva "Popular": Uma proposta educacional**, 1996,

Gutiérrez, A. y Vernetta, M, **Gimnasia Aeróbica Deportiva: propuesta de U.D. a través del juego**, 2007,

Liarte, T. y Nonell, R., **Diver-Fit. Aáerobic y fitness para niños y adolescentes**, 1998,

Lisitskaya, T., **Gimnasia Rítmica. Deporte y entrenamiento**, 1995,

Martínez, A., **La gimnasia rítmica. Un planteamiento educativo motriz**, 1992,

Martínez, A., **La gimnasia rítmica. Metodología**, 1992,

Martínez, A., **Dimensión Artística de la Gimnasia Rítmica**, 1997,

Martínez, A., **Fundamentación coreográfica de la gimnasia rítimica deportiva: calidad técnica y expresiva del movimiento y su estrecha relación con la música**, 1998,

Martínez, A., **Aproxiamción al deporte a traves de los principios artísticos: ceatividad, expresión y estética**, 1999,

Martínez, A. y Díaz, M.P., **Las actividades gimnásticas como recurso para el desarrollo de la creatividad motriz**, 2002,

Mendizábal, S. y Mendizábal, I., **Iniciación a la Gimnasia Rítmica I**, 1985,

Quintana, A., **Ritmo Y Educación Física**, 1997,

Sierra, E., **Actividades Gimnásticas: Gimnasia Rítmica Deportiva**, 1993,

Sánchez, D., **Bases para la enseñanza del Aeróbic**, 1999,

Vernetta, M.; López, J. y Panadero, F, **Unidades Didacticas para secundaria XI. Aprendizaje de las habilidades gimnásticas. Una propuesta a través de minicircuitos.**, 2000,

Vernetta, M.;López, J. y Panadero, F., **El Acrosport en la escuela.**, 2001,

Vernetta, M.; Gutiérrez, A. y López, J., **El Aeróbic Deportivo en la Educación Física. Iniciación a través del juego.**, 2003,

Viciana, V. y Arteaga, M., **Las actividades coreográficas en la escuela. Barcelona. Ed. Inde.**, 1997,

MANONI, A, **Biomecánica e dividione structurale della ginnasia artística.**, Ed. Societá Stampa Sportica.Roma, 1993

SÁNCHEZ BAÑUELOS, F., **Bases para una didáctica de la Educación Física**, Ed. Gymnos. Madrid, 1989

SMLEUSKIY y GASVERDOUSKIY, **ratado General de Gimnasia Artística Deportiva**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1993

STILL, C., **Manual de gimnasia artística femenina.**, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1993

AGUADO JODAR, J, **Eficacia y técnica deportiva.**, Ed. Inde. Barcelona, 1993

AGOSTI, L, **Gimnasia Educativa.**, Ed. Edisa S.A. Madrid, 1974

ANDERSON, B., **Stretching.**, Ed. Integral. Barcelona, 1984

BÄUMLER y SCHNEIDER, **Biomecánica deportiva.**, Ed. Martínez Roca. Barcelona., 1989

BOURGEOIS, M., **Didáctica de la Gimnasia**, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid, 1999

BRIDOUX, A., **Gymnastisque Sportive. Son enseignement en milieu scolaire.**, Ed. Amphora. Paris, 1991

CARRASCO, R., **Cahiers techniques de l´entraineur.**, Ed. Vigot. París, 1981

CARTONI, A. C. y PUTZU, D., **Ginnastica Artistica Femminile.**, Edi. Ermes. Milan, 1990

GINES SIU, J., **Cama elástica**, Ed.Alhambra, 1987

HINAUL, K., **Introducción a la biomecánica**, Ed. Jims,. Barcelona, 1982

LANGLADE, A y REY de L., N., **Teoría general de la gimnasia.**, Ed.: Stadium. Buenos Aires, 1986

LEGUET, J., **ctions motrices en gymnastique sportive.**, Ed. Vigot. Paris, 1985

LLOYD R., **Manual de entrenamiento de gimnasia deportiva.**, Ed. Paidotribo, Barcelona, 1993

LÓPEZ BEDOYA, J., VERNETTA, M. Y MORENILLA, L., **Indicadores para la detección de talentos deportivos.**, MEC/CSD. Madrid, 1995

MOSSTON, M. y ASHWORTH, S., **La Enseñanza de la Educación Física.**, Ed.: Hispano Europea. Barcelona, 1993

MONTICELI, M., **Il mini trampolino elástico in ginnasia artística**, Ed. Societá Stampa Sportiva. Roma, 1984

PILA TELEÑA, A, **Educación Físico Deportiva, enseñanza-aprendizaje.**, Ed. Pila Teleña. Madrid, 1983

SPNING y otros., **Stretching.**, Ed. Hispano Europea, 1992

SÖLVEBORN, Even-A., **Stretching.**, Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1989

UKRAN, M.L., **Gimnasia Deportiva.**, Ed. Acribia, Zaragoza, 1978

Sáez, P. y Gutiérrez, A., **La génesis de las rotaciones gimnásticas I**, VI,12(4-11), 2007

Sáez, P. y Gutiérrez, A., **La genesis de las rotaciones gimnásticas II. Rotaciones generadas en vuelo.**, VII,13(52-62), 2008

Fernández Rodríguez, R, **Efecto comparativo de diferentes minicircuitos en el aprendizaje de habilidades gimnásticas aeróbicas**, 2012

Abeal Filgueira, R., **Influencia del feedback audiovisual en la autoevaluación de la gimnasia acrobática en el ámbito escolar**, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Expresión corporal e danza/P02G050V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I				
Materia	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I			
Código	P02G050V01501			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Cao, Ana Isabel			
Profesorado	Rey Cao, Ana Isabel			
Correo-e	anacao@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A didáctica é o ramo das Ciencias da Educación que ten por obxecto a optimización do proceso ensino-aprendizaxe (E-A). O obxectivo fundamental desta materia é facilitar ao alumnado os coñecementos básicos para desenvolver con rigor didáctico a programación dun proceso de ensino-aprendizaxe a través de prácticas corporais. A Didáctica é un contido transversal indispensábel para a práctica profesional das graduadas e graduados en Ciencias da Actividade Física e o Deporte. Está presente en todo proceso de E-A, con independencia do ámbito onde se desenvolva: rendemento deportivo, ocio, educación ou saúde. Nesta aproximación inicial (no segundo cuadrimestre impártese Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II) abórdanse os principais elementos do sistema que constitúe unha programación educativa. A materia aporta as ferramentas básicas coas que posteriormente poder adaptarse a calquera proceso de ensino-aprendizaxe en contextos non formais (docencia en actividades extraescolares, escolas deportivas, asociacións, centros socioculturais, academias, etc.) e formais (educación física escolar). A materia céntrase na dimensión máis instrutiva dos procesos de E-A. No deseño das tarefas de E-A para a optimización dos contidos en coherencia coas competencias, obxectivos; e na aplicación dos métodos para o control da disciplina, o espazo e a comunicación. A práctica reflexiva e o traballo colaborativo son os eixes transversais da materia.			

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar os diferentes elementos do acto didáctico, como se articula a sua presenza na programación e entender a relación entre eles.	CG15
Conceptualizar que é unha programación sistémica, os modelos didácticos fundamentais e os elementos que constitúen a ecoloxía dos procesos de ensino-aprendizaxe.	CG1 CG2

Utilizar a plataforma de teledocencia para supervisar a guía docente, o guión do traballo e realizar a inscrición para o traballo por proxectos/microensino. Empregar a web 2.0 para avaliar os procesos de E-A desenvolvidos na aula.	CG12
Asimilar que a realización dunha boa programación é un factor fundamental para unha boa práctica profesional vencellada á actividade física e o deporte.	CG11 CG13
Comprender que a reflexión durante a programación e práctica docente responde a un aspecto básico da deontoloxía profesional.	CG11 CG13
Seleccionar, secuenciar e explicitar obxectivos para unha programación de forma sistémica e articulada en niveles de concreción.	CG15 CG21
Seleccionar, secuenciar e explicitar contidos para unha programación sistémica e articulada en niveis de análise epistemolóxico e psicopedagóxico.	CG15 CG16 CG21
Seleccionar e aplicar os métodos e técnicas didácticas máis acordes aos obxectivos, contidos, modelo didáctico e estratexia seleccionada na programación.	CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23
Deseñar sesións a través da motricidade realizando unha elección e ordenación idónea dos elementos didácticos.	CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23 CG26
Deseñar tarefas acordes aos obxectivos e contidos.	CG15 CG18 CG20 CG23 CG26
Realizar en equipo unha programación didáctica completa para unha intervención concreta. Desenvolver unha intervención didáctica nun contexto facilitado, prestando especial atención ás habilidades comunicativas. Aceptar as avaliacións externas e empregalas como eixos de reflexión sobre a propia competencia didáctica. Ser autocrítico/a coas habilidades didácticas. Desenvolver a capacidade de avaliación didáctica observando o desenvolvemento dos elementos do acto comunicativo na praxis dos procesos de ensino-aprendizaxe. Analizar sistémicamente a programación desenvolvida avaliando a sua coherencia estratéxica.	CG2 CG12 CG13 CG25 CG26

Contidos	
Tema	
1. Fundamentación teórica da Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	1.1. A didáctica. 1.1.1. Contextualización histórica. 1.1.2. Definición. 1.1.3. Obxecto, funcións e clases de didáctica. 1.1.4. Didáctica e currículo. 1.2. Os procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte. 1.2.1. Delimitación e epistemoloxía do concepto.
2. Elementos básicos na programación dos procesos de ensino aprendizaxe a través da actividade física e o deporte. 3. A coherencia na programación didáctica. 4. Programación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte no terceiro nivel de concreción ou programación a curto prazo. As unidades de programación.	2.1. Concepto de programación. 2.2. Modelos de programación. 2.3. Características da programación. 2.4. Compoñentes da programación. 3.1. Concepción ecolóxica dos procesos de E-A na actividade física e o deporte.. 4.1. A programación a curto prazo.

5. Modelos para a intervención a través da actividade física e o deporte nos elementos presentes no terceiro nivel de concreción ou programación a curto prazo.	5.1. Tipos de obxectivos. 5.1.1. Tarefas do profesorado vencelladas aos obxectivos. 5.2. Os contidos. Tipos de contidos. 5.2.1. Os contidos na educación a través da motricidade. 5.2.2. Tarefas do profesorado vencelladas aos contidos. 5.3. Metodoloxía dos procesos de E-A na actividade física e o deporte. 5.3.1. Conceptos e elementos. 5.3.2. Métodos de práctica. 5.3.3. Métodos para a organización da sesión. 5.3.4. Métodos para a organización espacial e material. 5.3.5. Métodos para a formación e distribución de grupos. 5.4. Métodos para a xestión da disciplina.
6. A tarefa didáctica.	6.1. A tarefa didáctica. 6.2. Método de presentación da tarefa. 6.3. Formulación de tarefas. 6.4. Análise didáctico das tarefas motrices.
7. Habilidades do/a docente nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	7.1. Práctica reflexiva. 7.2. Aprendizaxe colaborativa. 7.3. Habilidades de comunicación. 7.4. Retroalimentación. 7.5. Estratexias para unha docencia sen prexuízos de xénero e non sexista.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas	10	10	20
Traballo tutelado	1	12	13
Seminario	3	21	24
Estudo de casos	12	0	12
Obradoiro	2	6	8
Prácticas de laboratorio	13	13	26
Aprendizaxe colaborativa	2	11	13
Exame oral	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases Maxistrais nas que se explican os fundamentos teóricos. O alumnado asimila e toma apuntes. Expón dubidas e cuestións complementarias.
Resolución de problemas	Traballo individual e grupal de resolución de tarefas nas clases B e C. A profesora presenta e exemplifica a tarefa e o alumnado resolve e expón dubidas. O alumnado deseña, imparte e analiza diferentes estratexias, métodos e tarefas didácticas.
Traballo tutelado	Deseño e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Aplicación de microensino. Cada grupo desenvolverá unha sesión segundo as características básicas determinadas na opción que lle sexa asignada. Esta sesión deberá ser impartida aos seus compañeiros e compañeiras nas aulas prácticas. É obrigación do alumnado manterse informado das posibles modificacións no calendario de prácticas. É obrigatorio realizar un mínimo dunha titoría (seminario) antes da realización da sesión.
Seminario	O alumnado presenta á profesora o desenvolvemento do seu traballo tutelado nun mínimo dunha titoría grupal.

Estudo de casos	Análise didáctica e discusión da sesión práctica realizada na clase laboratorio realizada na práctica B. O alumnado deberá participar activamente e realizar as tarefas encomendadas.
Obradoiro	Intervención docente. O alumnado imparte unha sesión que foi programada no traballo tutelado e nos seminarios. A sesión é avaliada por el@s mesm@s, os seus e as súas compañeiras e a profesora. Empréganse ferramentas de observación sincrónica e a través de gravación audiovisual.
Prácticas de laboratorio	Experimentación de diferentes intervencións a través da motricidade. Participación nun microensino e na reflexión-análise do final da sesión.
Aprendizaxe colaborativa	O alumnado deseñará colaborativamente unha programación (traballo tutelado). Este proceso de traballo colaborativo será documentado nun diario individual e co rexistro das reunións de traballo desenvolvidas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Supervisión, discusión e corrección do traballo tutelado.
Obradoiro	Supervisión e avaliación da intervención docente.
Aprendizaxe colaborativa	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Microensino: Programación e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Os criterios son: - Entregar o borrador da sesión e a memoria final no prazo establecido. - Desenvolver o traballo cumprindo os requisitos formais e de contido esixidos. - Levar á práctica a sesión deseñada. - Asistir as titorías para a revisión previa da sesión e á clase onde se explica o método correspondente a esa sesión. - Deseñar e explicitar tarefas cumprindo os criterios solicitados. - Obrigatorio para todo o alumnado.	20	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23 CG25 CG26
Seminario	Asistencia en grupo as titorías para a supervisión e discusión do traballo tutelado. - O alumnado debe asistir as titorías coas tarefas de control realizadas que se explicitan no guión do traballo. - Só se cualificará ao alumnado que asista.	5	CG2 CG11 CG12 CG25 CG26
Estudo de casos	Asistencia e participación activa na reflexión e análise didáctica que se realizará da sesión práctica desenvolvida na clase B. Execución e entrega das tarefas propostas nas clases C. Participación nas tarefas de avaliación. Para poder acceder á avaliación continua é necesario asistir a un mínimo do 80% das prácticas B e C.	5	CG12 CG13 CG15 CG20 CG25 CG26
Obradoiro	Desenvolvemento dunha intervención didáctica en grupo. O alumnado asumirá a docencia dun mínimo dunha actividade de ensino-aprendizaxe. Os criterios son: - Organizar a fase pre-activa. - Xestionar axeitadamente os recursos materiais e espaciais durante o desenvolvemento da sesión. - Implementar estratexias de disciplina e participación pasiva. - Desenvolver a fase reflexiva con criterios didácticos. - Adoptar unha actitude docente positiva. - Organizar e desenvolver a fase post-activa xunto co alumnado (reflexión e análise da sesión).	5	CG11 CG23 CG25 CG26
Aprendizaxe colaborativa	Diario reflexivo sobre o proceso de traballo colaborativo (traballo tutelado). Rexistro e entrega das sesións de traballo grupal desenvolvido.	15	CG12 CG13 CG15 CG25 CG26

Exame oral	Defensa oral do traballo escrito. O alumnado respostará as cuestións realizadas pola profesora sobre á programación da sesión desenvolvida no traballo tutelado. En casos específicos, mediante negociación previa coa profesora, esta ferramenta de avaliación poderá ser substituída por un exame escrito de desenvolvemento.	50	CG1 CG2 CG11 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para poder acceder á modalidade de avaliación continua é necesario desenvolver todos as probas explicadas anteriormente (traballo tutelado, seminario, estudo de casos, obradoiro, aprendizaxe colaborativa e exame oral).

O alumnado que non desenvolva estes métodos non poderá acceder á avaliación continúa. Nestes casos poderá optar á avaliación global.

Réxime avaliación continua:- Os traballos deberán entregarse nas datas determinadas pola profesora.
- En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas avaliaranse na convocatoria de xuño/xullo. Nas convocatorias correspondentes ao mesmo curso académico conservaranse as cualificacións obtidas nas ferramentas de avaliación superadas. Será necesario repetir as ferramentas necesarias para obter un mínimo de 5 puntos. - Non existe posibilidade de manter partes da materia aprobadas procedentes de anteriores cursos académicos.
- O alumnado que se atope en circunstancias especiais e/ou xustificadas polas que non poida realizar algunha das ferramentas de avaliación, deberá comunicalo ao inicio do curso para poder adaptar a avaliación ao seu caso. No caso de concorrer a circunstancia excepcional durante o desenvolvemento do curso, deberá comunicalo cunha antelación mínima de dous meses á data oficial do exame.
- Manteranse os mesmos criterios para aprobar nas sucesivas convocatorias.
Avaliación global:- O alumnado que non teña optado á avaliación continua, realizará unha avaliación global nas datas oficiais. As probas permitirán obter o 100% da cualificación da materia.
- As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Florence, J., Brunelle, J. & Carlier, G., **Enseñar Educación Física en Secundaria. Motivación, organización y control.**, 1ª ed., Inde, 2000

Galera, A., **Manual de didáctica de laEducación Física I. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de impartición.**, 1ª ed., Paidós, 2001

Galera, A., **Manual de didáctica de laEducación Física II. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de programación.**, 1ª ed., Paidós, 2001

Rey Cao, Ana, **Didáctica de los procesos de enseñanza-aprendizaje en la actividad física y el deporte I. Apuntes de la asignatura.**, Pontevedra, 2017

Seners, P., **La lección de Educación Física. Inde.**, 1ª ed., Inde, 2001

Bibliografía Complementaria

Aggerholm, K.; Standal, O.; Barker,D.M. & Larson, H., **On practising in physical education: outline for a pedagogical model. Physical Education and Sport Pedagogy, 23, 2, 197-208**, 2017

Barker, D.M.; Aggerholm, K.; Standal, O. & Larsson., **Developing the practising model in physical education: an expository outline focusing on movement capability. Physical Education and Sport Pedagogy, 23(2), 197-209**, 2018

Blández Ángel, Julia, **Programación de unidades didácticas según Ambientes de aprendizaje.**, 1ª ed., Inde, 2000

Palao Andrés, J. M. y Ortega Toro, E., **Formas de organización en educación física.**, 1ª ed., Diego Marín, 2009

Contreras, Onofre, **Didáctica de la Educación Física. Un enfoque constructivista.**, 1ª ed., Inde, 1998

Devís Devís, J. & Peiró Velert, C., **Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados.**, 1ª ed., Inde, 1992

Famose, J.P., **Aprendizaje motor y dificultad de la tarea.**, 1ª ed., Paidotribo, 1992

Fraile Aranda, A. (coord.), **Didáctica de la educación física: una perspectiva crítica y transversal.**, 1ª ed., Biblioteca Nueva, 2004

Gallego, J.L. y Salvador, F., **Metodología de la acción didáctica en Medina y Salvador (coord), Didáctica General (pp.157-181).**, 1ª ed., Pearson, 2005

González Arévalo, C., **El proceso de programación en la enseñanza de la actividad física y el deporte. Apunts, 80, 20-28**, 2005

González Arévalo, C. & Lleixà Arribas, T. (coords.), **Didáctica de la Educación física.Ministerio de Educación, Instituto de Formacióndel Profesorado, Investigación e Innovación Educativa**, 1ª ed., Graó, 2010

López Pastor, V.(Coord.), **La sesión en Educación Física: los diferentes modelos y los planteamientos educativos quesubyacen.**, 2001

Mosston, M., y Ashworh, S., **La enseñanza de la educación física. La reforma de los estilos de enseñanza.**, 1ª ed., Barcelona, 1993

Pedraza Gómez, Z., **De la educación física y el uso de sí: ejercicios estético-políticos de la cultura somática moderna**, 14(2), Movimento, 2008

Pérez, A.I. & Gimeno, J., **Pensamiento y acción en el profesor: de los estudios sobre la planificación al pensamiento práctico. Infancia y aprendizaje, 42, 37-63**,

Pérez-Pueyo, A.; Hortigüela-Alcalá, D., Fernández-Río, J., **Los modelos pedagógicos en educación física: qué, cómo, por qué y para qué**, ISBN 978-84-18490-26-2, Universidad de León, 2021

Sicilia Camacho, A., **La investigación de los estilos de enseñanza en la educación física. Un viejo tema para un nuevo siglo. Sevilla.**, 1ª ed., Wanceulen, 2001

Sicilia, A.; Sáenz-López, P.; Manzano, J.I. y Delgado, M.A., **El desarrollo curricular de la Educación Física en Primaria y Secundaria: un análisis desde la perspectiva del profesorado. Apunts: Educación física y deportes, 98, 23-32**, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102
Educación: Pedagoxía da educación física e o deporte/P02G050V01103
Fundamentos da motricidade/P02G050V01204
Xogo motor/P02G050V01105
Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte/P02G050V01203
Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física/P02G050V01301
Expresión corporal e danza/P02G050V01402

Outros comentarios

Recoméndase:
A asistencia de forma continua ás clases presenciais.
A realización das actividades de avaliación continua.
Prestar atención á temporalización das actividades e traballos do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I				
Materia	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I			
Código	P02G050V01502			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García García, Óscar Ramírez Farto, Emerson			
Profesorado	García García, Óscar Ramírez Farto, Emerson			
Correo-e	emerson@uvigo.es oscargarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo
CE12	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo, adecuado para cada tipo de actividade de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
O estudante será capaz de propoñer o desenvolvemento de as diferentes capacidades condicionais adecuándoas a as necesidades de o deportista, e establecer o control de a carga dentro de o proceso de adestramento para conseguir un efecto concreto	CG5 CG8 CG14	CE7 CE11
O estudante será capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, para xustificar o efecto que provoca o adestramento deportivo	CG2 CG5 CG8 CG14	CE8
O estudante será capaz de identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica inadecuada de exercicios e métodos de adestramento deportivo	CG5 CG8 CG14 CG26	CE7 CE9 CE10
O estudante será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamiento deportivo adecuado para desenvolver cada capacidade condicional dentro de o proceso adestramento deportivo	CG2 CG5 CG26	CE12

O estudante será capaz de propor e executar exercicios ou tarefas cos seus indicadores de control da carga dentro de cada capacidade condicional para garantir nos deportistas un determinado efecto do adestramento	CG5 CG14 CG26	CE7 CE11
O estudante será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	CG1 CG11 CG13	

Contidos	
Tema	
FUNDAMENTOS DO ADESTRAMENTO DEPORTIVO	Tema 1. A adaptación no deporte: O efecto do adestramento deportivo Concepto de adestramento deportivo Concepto de adaptación no deporte El proceso de adaptación deportiva Mecanismo xeral de adaptación Sindrome xeneral de adaptación Dinámica do proceso de adestramento deportivo: estimulo, fatiga, recuperación, supercompensación, adaptación Fases sensibles na adaptación Tema 2. A carga de adestramento Concepto de carga de adestramento Tipoloxía de cargas de adestramento Aspectos que determinan a carga de adestramento: contido, magnitude, organización da cárga Adestramento concorrente e interferencias no adestramento Tema 3. A forma deportiva Concepto de forma factores que determinan o rendemento deportivo características da forma deportiva Tipos de forma deportiva Fases do estado de forma Sintomas do estado de forma Avaliación da forma deportiva Tema 4. Os principios do Adestramento Deportivo Concepto e clasificación Principios biolóxicos principios pedagóxicos principios de planificación e organización

FUNDAMENTOS, ESTRUTURA E MÉTODOS DO ADESTRAMENTO DAS CAPACIDADES CONDICIONAIS	Tema 5. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento de Fórza Concepto factores que determinan a produción de forza procesos de adaptación no adestramento da forza: estruturais, neuromusculares mecánicas Manifestacións da forza: activa e reactiva. Métodos de adestramento das manifestacións de fórzaa Fases sensibles para o desenvolvemento da forza Tema 6. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento da Velocidade Conceptos factores dos que depende a velocidade manifestacións da velocidade: reacción, acelaración e deceleración, velocidade dun movemento illado, velocidade dun movemento continuo cíclico, velocidade dun movemento contínuo acíclico. A resistencia á velocidade A resistencia á máxima velocidade Métodos de adestramento das manifestacións da velocidade Desenvolvo do potencial de velocidade A barreira de velocidade a axilidade Tema 7. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento da Resistencia Concepto Factores que determinan a resistencia Procesos de adaptación ao adestramento de resistencia aeróbica Procesos de adaptación ao adestramento de resistencia anaeróbica Manifestacións da resistencia Métodos do adestramento da resistencia Tema 8. Fundamentos, Estrutura e Métodos do Adestramento da Flexibilidade Concepto factores que determinan a mobilidade articular Tipoloxía de mobilidade articular Beneficios do adestramento da flexibilidade respecto doutras capacidades condicionais Métodos do adestramento da flexibilidade

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	3	7	10
Prácticas de laboratorio	22.5	45	67.5
Aprendizaxe baseado en proxectos	3	3	6
Flipped Learning	2	8	10
Lección maxistral	22	33	55
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	0.25	0	0.25
Exame de preguntas obxectivas	0.25	0	0.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Análise de casos relacionados co adestramento deportivo para coñecelos, interpretalos, reflexionar sobre eles e propoñer solucións alternativa.
Prácticas de laboratorio	Adquisición de habilidades básicas e de procedementos relacionados co adestramento deportivo. desenvólvense en espazos con equipamento especializado (pista de atletismo. pabellón deportivo, recta de velocidade, sala de fitness)
Aprendizaxe baseado en proxectos	Formularanse problemas ou exercicios concretos relacionados con a selección de capacidades condicionais, os seus métodos para desenvolvelas así como o efecto previsto en cada caso. O alumno debe desenvolver as solución máis adecuada e xustificala
Flipped Learning	O estudante recibirá a través da plataforma de teledocencia faitic documentación para que poida traballar sobre ela e posteriormente poder expor ao profesor dubidas ou problemas de aprendizaxe relacionada con estes contidos

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e coñecemento científico actualizado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	No horario de tutorías resolveranse dúbidas concretas sobre os exercicios, casos e explicacións realizadas durante as clases teóricas. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia faitic.
Prácticas de laboratorio	No horario de tutorías resolveranse dúbidas concretas sobre os exercicios, casos e explicacións realizadas durante as clases prácticas. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia faitic.
Aprendizaxe baseado en proxectos	En tutorías colectivas abordásense as solucións máis adecuadas aos problemas expostos para que os alumnos poidan contrastar e discutir as súas solucións coas propostas polo profesor. As tutorías poderán resolverse mediante modalidade presencial ou mediante modalidade virtual, ben a través dos despachos virtuais dos profesores (1006, prof. Dr. Óscar García García), ou de correo electrónico ou mediante os foros da plataforma de teledocencia faitic.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consistira no desenvolvemento de 5 preguntas referentes aos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na materia. sera necesario aprobalo para poder superar a materia	50	CG1 CG2 CG5 CG8 CG11 CG14 CG26	CE7 CE8 CE9 CE11
Práctica de laboratorio	A proba consistira na resolución e execución práctica de exercicios de adestramento vinculados aos contidos realizados nas prácticas da materia. Sera necesario aprobalo para poder superar a materia	30	CG5 CG8 CG11 CG13 CG14 CG26	CE7 CE10 CE12
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha batería de 20 preguntas tipo test de resposta única sobre 5 posibles. Será necesario aprobalo para poder superar a materia	20	CG1 CG2 CG5 CG8 CG14	CE7 CE9 CE10 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Se non se realiza a avaliación da práctica de laboratorio ou a parte dos exames, obterá unha nota final de non presentación (NP). No caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias serán avaliadas de novo na convocatoria de xullo do mesmo xeito. A avaliación en convocatorias sucesivas realizarase de novo do mesmo xeito que a proposta inicialmente con probas teóricas e proba práctica, sendo necesaria a superación de todas as partes. As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte http://fcced.uvigo.es

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García-García, O y Serrano-Gómez, V, **Entrenamiento personal: Guía para el desarrollo profesional**, 1, Medica panamericana, 2017

Gonzalez Ravé, J.M., Pablos Abellá, C. y Navarro Valdivielso, F., **Entrenamiento Deportivo: Teoría y práctica**, 1, Medica panamericana, 2014

Nacleiro, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones**, 1, Medica panamericana, 2011

Legaz Arrese, A., **Manual de Entrenamiento Deportivo**, 1, Paidotribo, 2012

Weineck, J., **Entrenamiento total**, 2, Paidotribo, 2016

Bibliografía Complementaria

García Manso, JM., **La Resistencia desde la óptica de las ciencias aplicadas al entrenamiento deportivo**, 1, GRADA Sport Books, 2006
Roozen, M y Dawes, J, **desarrollo de la agilidad y de la velocidad**, 1, Paidotribo, 2017
García Manso, JM., **Alto rendimiento: la adaptación y la excelencia deportiva**, 1, Gymnos, 1999
Verkhoshansky, Y., **Teoría y metodología del entrenamiento deportivo**, 2, Paidotribo, 2016
Cometti, Gilles., **El Entrenamiento de la velocidad**, 2, Paidotribo, 2016
Verkhosansky, Y., **Todo sobre el método pliométrico**, 2, Paidotribo, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604
Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906
Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101
Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde				
Materia	Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde			
Código	P02G050V01503			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Martínez, Silvia			
Profesorado	Varela Martínez, Silvia			
Correo-e	silviavm@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE13	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde
CE15	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer e identificar o obxecto de estudo das Ciencias da Actividad Física e do Deporte.	CG1	
Saber buscar e interpretar a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG13 CG14	
Coñecer e utilizar os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG11 CG13	
Ser capaz de elaborar propostas para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	CG16	
Ser capaz de avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde en diferentes poboacións.	CG16	CE13 CE17
Coñecer e saber aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde.		CE8 CE13 CE17
Saber identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde.	CG13	CE15 CE17 CE18
Ser capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados.		CE18

Contidos
Tema

I. Beneficios e riscos asociados ao exercicio: relación entre actividade física, saúde, lonxevidade e calidade de vida.

II. Prescrición de exercicio físico: xestión de adestramento para a saúde.

III. Deseño dun proxecto de adestramento para a saúde: a planificación da actividade física.

IV. Avaliación da condición física no contexto da práctica da actividade física para a saúde.

V. Prescrición da actividade física para a prevención e o tratamento de enfermidades crónicas e de lesións derivadas da práctica deportiva.

I. Epidemioloxá da actividade física. Diferentes conceptos e factores que determinan a actividade física.

II. Exercicio físico para a saúde en nenos/as, adolescentes e adultos sans.

III. Principios do adestramento no ámbito da saúde. Variables etipos de adestramento.

IV. Avaliación mediante baterías e test (probas de campo) da condición física saudable en diferentes grupos de idade.

V. Actividade física en grupos especiais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	0	18
Traballo tutelado	2.5	0	2.5
Prácticas de laboratorio	30	15	45
Traballo	1	30	31
Exame de preguntas obxectivas	1	37.5	38.5
Presentación	1	14	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Ensinanza baseada en proxectos de aprendizaxe. Aprendizaxe baseada en problemas (ABP). Metodoloxías baseadas en investigación. Aprendizaxe colaboradora.
Traballo tutelado	Supostos prácticos para resolver en grupos reducidos.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Prácticas de laboratorio	Atenderase as peculiariades do alumnado, adaptando a metodoloxía empregada en función das súas necesidades ou características.
Lección maxistral	A pesar de que se tratan de sesións maxistrais, o alumnado participará activamente nas clases, xa que se lle fará partícipe continuamente, ben mediante preguntas, ben mediante a resolución de problemas de forma persoal ou en grupos pequenos, o que permitirá unha atención máis persoal.
Traballo tutelado	Proponse traballos en grupos reducidos que facilita de por si a atención individualizada.
Probas	**Descrición**
Traballo	A través das tirorías, e por medio do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballo tutelado	Traballo e implicación do alumnado durante a realización das clases prácticas.	0	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16	CE8 CE13 CE15 CE17 CE18

Prácticas de laboratorio	Presentación dun suposto práctico	10	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16	CE8 CE13 CE15 CE17 CE18
Traballo	Realizar un traballo teórico-práctico exposto polo profesor/a vinculado co desenvolvemento dos contidos da materia. A guía para a realización do traballo será publicada na plataforma da materia.	30	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16	CE8 CE13 CE15 CE17 CE18
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba teórico-práctica: test, resposta curta e/ou resolución de supostos prácticos.	60	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16	CE8 CE13 CE15 CE17 CE18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Requisitos básicos a cumprir para a superación da materia:

· Realizar o traballo exposto polo profesor/a vinculados co desenvolvemento dos contidos.

· Realizar unha presentación oral do suposto práctico.

· É necesario sacar un 5 no traballo e no exame para poder superar a materia.

. É necesario cumprir co 80% de asistencia ás clases prácticas. Aqueles/as alumnos/as que non alcancen o mínimo de asistencia indicado, deberán facer un exame de contidos prácticos.

Proporción de incidencia na calificación dos diferentes tipos devaloración:

· Calificación obtida pola realización do traballo teórico-práctico: 30%

· Calificación obtida na presentación: 10%

· Calificación obtida no exame: 60%

Na 2ª convocatoria, manteranse as notas dos traballos, é dicir, os criterios de puntuación serán os mesmos que na 1ª convocatoria. Quen non realice a presentación do traballo durante a 1ª convocatoria, NON PUNTUARÁN NESTE APARTADO na segunda.

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un exame cuxo valor será o 100% da nota.

As datas dos examens se poderán consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte na seguinte ligazón: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ACSM, **ACSM's Guidelines for exercise testing and Prescription**, 11, Wolters Kluwer, 2021

Vivian H. Heyward, **Evaluación de la aptitud física y prescripción del ejercicio**, Panamericana, 2008

ACSM, **anual ACSM para la valoración y prescripción del ejercicio**, Paidotribo, 2005

Machado, Alexandre F, **Manual de Avaliação Física**, Icone Editora, 2010

Bibliografía Complementaria

ACSM, **Manual de consulta para el control y la prescripción de ejercicio.**, Paidotribo, 2000

Xiao, Junjie (Ed), **Physical Exercise for Human Health**, Springer, 2020

López, E.J.M., **Pruebas de aptitud física**, Paidotribo,, 2002

George, Fisher, Vehrs, **Test y Pruebas Físicas**, Paidotribo, 2001

Baechle, T & Earle, R., **Essentials of strength training and conditioning.**, Human Kinetics., 2000

Sharkey, B.J., **Fitness and Health.**, Human Kinetics, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101
Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión e organización dos sistemas deportivos I				
Materia	Xestión e organización dos sistemas deportivos I			
Código	P02G050V01504			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://https://login.campusremotouvigo.gal/cas/login?service=https%3A%2F%2Fcampusremotouvigo.gal%2Flogin%2F%3Fforce_sso%3Dtrue%26_%3D1244183002			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE19	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo	CG25
Adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma	CG26
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas	CE19
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2
Coñecemento e comprensión dos factores *comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG4
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte na súa diferentes manifestación	CG14
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades *físicodeportivas. Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade.	CG21 CG23

Contidos
Tema

1. O Sistema Deportivo	1.1. Introdución 1.2. Deporte como sistema social 1.3. Sistemas deportivos en Europa 1.4. Sistema deportivo en España 1.5. Terminología básica
2. O Servizo Deportivo	2.1. Prestación dun servizo 2.2. Custos e prezos 2.3. Atención ao cliente 2.4. Xestión de calidade e ODS 2.5. Terminología básica
3. As formas de Xestión Deportiva	3.1. Publico/Privada 3.2. Directa/Indirecta 3.3. Con/Sen ánimo de lucro 3.4. Terminología básica
4. Xestión e Organización no Deporte	4.1. Organización Administrativa 4.2. Estrutura Asociativa 4.3. Deporte Profesional 4.4. Xestión de organizacións 4.5. Terminología básica
5. Ordenamento Xurídico do Deporte	5.1. Lexislación Internacional 5.2. Lexislación Nacional 5.3. Lexislación autonómica 5.4. Normativa federativa 5.5. A proteccion do menor 5.6. Terminología básica

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	30.5	53
Prácticas con apoio das TIC	0	30	30
Traballo tutelado	0	64	64
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1
Proxecto	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través do TIC de forma autónoma.
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).
Prácticas con apoio das TIC	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva (test) con 4 opcións de resposta. Para anular o efecto do azar cada resposta incorrecta resta. Corresponde á avaliación do Grupo-A.	25	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG23 CG24 CG25 CG26	CE19
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá problemas/exercicios de forma presencial, individual e autónoma seguindo as indicacións do profesor. Os exercicios deberán estar cumprimentados e entregados a través de Moovi dentro do prazo establecido. Non serán válidos a efectos da avaliación os exercicios entregados fóra de prazo. Corresponde á avaliación de Grupos-C.	40	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG23 CG24 CG25 CG26	CE19
Proxecto	O alumnado organizado en equipos traballará durante todo o cuadrimestre nun PROXECTO COLABORATIVO, seguindo as indicacións do profesor e alternando exercicios presenciais e non presenciais. Os exercicios deberán estar cumprimentados e entregados a través de Moovi dentro do prazo establecido. Non serán válidos a efectos da avaliación os exercicios entregados fóra de prazo. Corresponde á avaliación de Grupos-B.	35	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG23 CG24 CG25 CG26	CE19

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Establécese un sistema de avaliación continua cuxo resultado dependerá da ponderación dos 3 apartados:
    - a) Proba obxectiva (exame).
    - b) Resolución de problemas e/ou exercicios de forma individual.
    - c) Proxecto colaborativo en equipo.
- Para superala materia haberá que obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada un dos tres apartados da avaliación.

De non superar a materia na 1ª convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo e seguintes:

- O 100% da calificación da materia dependerá do resultado dunha proba global (exame) que será 3 partes:
    - Preguntas obxectivas (test) cun peso do 33% sobre a calificación final (Grupo-A)
    - Preguntas de resposta curta cun peso do 33% sobre a calificación final (Grupos-C)
    - Preguntas de desenvolvemento cun peso do 34% sobre a calificación final (Grupos-B)
- Para superala materia haberá que obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das 3 partes da proba global.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LLopis-Goig, R., **Participación Deportiva en Europa. Políticas, culturas y prácticas**, UOC, 2016

Blanco,E.;Burriel,J.C.;Camps,A.;J.L.; Landaberea,J.A.;Montes,V., **Manual de la Organización Institucional del Deporte**, Paidotribo, 1999

Celma, J., **ABC del Gestor Deportivo**, INDE, 2004

Millán Garrido, A, **Legislación Deportiva**, Reus, 2016

www.csd.gob.es, **Consejo Superior de Deportes**,

www.iusport.com, **Portal Jurídico del Deporte**,

http://www.munideporte.com, **Portal del Deporte Municipal en España**,

https://www.fagde.org, **Federación de Asociaciones de Gestores del Deporte de España**,

http://deporte.xunta.gal/, **Deporte Galego. Xunta de Galicia**,

Bibliografía Complementaria

Añó Sanz, V., **Organización de eventos deportivos y competiciones deportivas**, Universidad de Valencia, 2011

Desbordes, M & Falgoux, J., **Gestión y organización de un evento deportivo**, Inde, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte/P02G050V01913
Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702
Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Outros comentarios

Para un mellor aproveitamento recoméndase ler previamente os textos correspondentes aos temas a tratar na aula, así como ampliar a información acudindo á biblioteca e consultando outras fontes, (bases de datos, artigos científicos, actas de congresos, manuais, etc.).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividade física e deporte adaptado				
Materia	Actividade física e deporte adaptado			
Código	P02G050V01601			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	cayan@uvigo.es evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG4 CG20	
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentalis e sociais que condicionan a práctica da actividade física e do deporte.	CG4 CG10	
Manexo de la información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CG14	
Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	CG3	
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos *perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación adulta, maiores e discapacitados.	CG10 CG26	CE9
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde.	CG20	
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde.	CG18	

Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados.	CG23	
Coñocemento e comprensión dos efectos da práctica de actividade física e deporte adaptado sobre a estructura e función do corpo humán.	CG5	
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica de actividade física e deporte adaptado sobre os aspectos psicolóxicos e sociáis do ser humán.	CG6	
Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte adaptado	CG2 CG3 CG5 CG15 CG18	CE9
Adaptación ás novas situacións, á resolución de problemas e o aprendizaxe autónomo.	CG26	
Capacidade para deseñar, desenrolar e avaliar os proceso de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e o deporte adaptado con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG15	

Contidos	
Tema	
1. Conceptualización da Actividade Física Adaptada.	1.1. AFA Evolución Histórica e Contextualización. 1.2. A Discapacidade, Orixe, Evolución e Situación Actual.
2. Ámbitos de Intervención da Actividade Física Adaptada: educativo, recreativo, terapéutico.	2.1 A Lexislación Educativa e o alumno con discapacidade. 2.2 EFA e ACNEE: Posibilidades e Aplicacións na Educación Física e o tempo libre. 2.3. As profesións sanitarias
3. Actividade Física Adaptada e persoas con diversidade funcional.	3.1. AFA e Rehabilitación Cardiovascular. 3.2. AFA e Trastornos do Sistema Respiratorio. 3.3. AFA e Cancro. 3.4. AFA e Alteracións Metabólicas. 3.5. AFA e Trastornos do Sistema Nervioso. 3.6. AFA e Patoloxías Neuromusculares. 3.7. AFA e Patoloxías Autoinmunes. 3.8. AFA Como medio Inclusión Social.
4. Deporte Adaptado	4.1. O Deporte Adaptado: Orixe, Evolución e Situación Actual. 4.2. Aspectos técnicos, tácticos e regulamentarios do deporte adaptado.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	0	7.5	7.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	7.5	7.5
Traballo tutelado	29	43.5	72.5
Exame de preguntas obxectivas	1	1.5	2.5
Traballo	1	2.75	3.75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Resolución de problemas	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento dos traballos propostos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma
Traballo tutelado	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Sesións desenroladas no aula e no pavillón deportivo na que se porán en práctica os contidos relaciados co deporte adaptado.
Lección maxistral	Sesións teóricas desenroladas no aula co apoio das novas tecnoloxías.

Resolución de problemas	Actividades de petición voluntaria a desenrolar no despacho 230 en horario de tutoría adicadas a supervisar o traballo a realizar nas sesión prácticas. Contémplase a posibilidade de emplear o correo electrónico e o despacho virtual como medios telemáticos que faciliten a atención personalizada do alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Examen de opción múltiple con resposta única.	70	CG3 CE9 CG4 CG5 CG6 CG10 CG15 CG18 CG20
Traballo	Traballo práctico sobre os contidos teóricos da materia, propostos polo profesor. Deberá ser exposto durante as prácticas de laboratorio	30	CG2 CG5 CG14 CG15 CG18 CG20 CG23 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

É necesario alcanzar un 5 no exame e no traballo temático para poder acceder ás notas dos outros dous apartados da avaliación e calcular a media da materia. A realización do traballo ten carácter obrigatorio e é requisito fundamental para poder supera-la materia.

As notas dos diferentes apartados gardaranse para a segunda convocatoria.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/calendario-academico

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un único exame que terá o valor do 100% da nota. O exame constará de preguntas curtas, tema e suposto práctico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cañizares, J., y Carbonero, C., **Discapacidad y Actividad Fíisica Escolar**, Primera, Wanceulen, 2017

Izquierdo, M., Ibañez, J., Antón, M., Cebollero, P., Cadore, E., et al., **Ejercicio físico es salud: prevención y tratamiento de enfermedades mediante la prescripción de ejercicio**, Primera, Exercycle S.L. BH Group, 2013

Pedersen, B., y Saltin, B., **Exercise as medicine evidence for prescribing exercise as therapy in 26 different chronic diseases**, 2015

Sanz, D., y Reina, R., **Actividad Física y Deportes Adaptados para Personas con Discapacidad**, Primera, Paidotribo, 2015

Sirmard, C., Caron, F., y Skrotzky, K., **Actividad Física Adaptada**, Primera, Inde, 2003

Bibliografía Complementaria

Ayán, C., **Esclerosis Múltiple y Ejercicio Físico**, Primera, Wanceulen, 2004

Ayán, C., **Fibromialgia: Diagnóstico y Estrategias para su Rehabilitación**, Primera, Paidotribo, 2010

Bassedas, E., **Alumnado con Discapacidad Intelectual y Retraso del Desarrollo**, Primera, Graó, 2010

Bernal, J., **El profesor de Educación Física y el Alumno Sordo**, Primera, Wanceulen, 2001

Campagnolle, S., **La Silla de Ruedas y la Actividad Física**, Primera, Paidotribo, 1998

Climent, J., **Historia de la Rehabilitación Médica**, Primera, Edika Med, 2001

Escribá, A., **Síndrome de Down: Propuestas de Intervención**, Primera, Gymnos, 2002

FEDC, **Deportes para Personas Ciegas y Deficientes Visuales**, Primera, Federación Española de Deportes para Ciegos, 2002
Font, M., **Baloncesto en Silla de Ruedas: manual para el entrenador**, Primera, Consejo Superior de Deportes, 2004
Garel, J., **Educación Física y Discapacidades Motrices**, Primera, Inde, 2007
Garrison, S., **Manual de Medicina Física y Rehabilitación**, Primera, McGraw Hill, 2003
Gutiérrez, A., **La Iniciación Deportiva para Personas con Ceguera y Deficiencia Visual**, Primera, Aljibe, 2011
Hardman, A., y Stensel, D., **Physical Activity and Health**, Primera, Routledge, 2003
Ríos, M., Blanco, A., Bonany, T., y Carol, N., **El Juego y los Alumnos con Discapacidad.**, Primera, Paidotribo, 2004
Sanz, D., **El Tenis en Silla de Ruedas**, Primera, Paidotribo, 2003
Torralba, M., **Atletismo Adaptado: para personas ciegas y deficientes visuales**, Primera, Paidotribo, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xerontoloxía e actividade física/P02G050V01902

Outros comentarios

Desaconséllase matricularse nesta materia sen teres superado os dous primeiros cursos da titulación.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividade física e deporte recreativo				
Materia	Actividade física e deporte recreativo			
Código	P02G050V01602			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Profesorado	Argibay González, Juan Carlos Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Correo-e	ivanprieto@uvigo.es ags@uvigo.es			
Web	http://afdruvigo.blogspot.com/			
Descrición xeral	A materia «Actividade física e deporte recreativo» impártese no segundo cuadrimestre do terceiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Nesta materia dáse unha visión xeral dos deportes e xogos recreativos. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito dos deportes e xogos recreativos, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través dos deportes e xogos recreativos máis representativos. Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, posto que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito dos deportes e xogos recreativos, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.			

Competencias	
Código	
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físicodeportivas recreativas.	CG17 CG21
2. Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico- deportiva recreativa.	CG23
3. Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades físico-deportivas recreativas para toda a poboación.	CG16

4. Capacidade para aplicar os principios fisiológicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas.	CG13 CG16 CG23 CG24	CE28
5. Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa.	CG10 CG23 CG25	
6. Coñecemento e comprensión dos fundamentos das actividades físicas e deportes recreativos.	CG7 CG10	
7. Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades físicas e deportes recreativos.	CG12	
8. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25	
9. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26	
10. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13	
11. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24	

Contidos

Tema	
1. Fundamentos teóricos do lecer, o tempo libre e a recreación.	1.1. Fundamentos teóricos do lecer, o tempo libre e a recreación.
2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos das actividades físico-recreativas.	2.1 Deportes de raqueta 2.1.1 Tenis de mesa 2.1.2 Pickleball 2.1.3. Bádminton 2.1.4. Crossminton 2.1.5. Shuttleball 2.2 Deportes de implemento 2.2.1 Floorball 2.2.2 Mazaball 2.2.3 Intercrosse 2.2.4 Softball 2.2.5 Kickball 2.3 Deportes de móbil 2.3.1 Datchball 2.3.2 Kinball 2.3.3 Colpbol 2.3.4 Pinfuvote 2.3.5 Frisbee 2.4. Xogos e deportes tradicionais 2.4.1 Calva 2.4.2 Tanga 2.4.3 Chave 2.4.4 Rana 2.4.5 Petanca 2.4.6 Kurling 2.5 Outros xogos e deportes alternativos (baseados en deportes tradicionais) 2.5.1 Indiaca 2.5.2 Korfball 2.5.3 Tchoukball 2.5.4 Wallyball 2.6 Outros xogos e deportes alternativos (non baseados en deportes tradicionais) 2.6.1 360ball 2.6.2 Ballneto 2.6.3 Trangleball 2.7 Didáctica das actividades físico recreativas

3. Organización e planificación de actividades de lecer e tempo libre.	3.1 Sistemas de organización de competicións deportivas 3.1.1 Copa o por eliminación 3.1.2 Por puntos o liga 3.1.3 Por extensión 3.1.4 Combinacións 3.2 Organización de eventos deportivos

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16	0	16
Prácticas de laboratorio	30	0	30
Resolución de problemas de forma autónoma	0	42	42
Traballo tutelado	6.5	30	36.5
Exame de preguntas obxectivas	0.5	25	25.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (pavillón da facultade).
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan exercicios relacionados coa materia. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	Traballo relacionado coa didáctica dos deportes recreativos que se realiza na aula baixa a supervisión do profesor

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do estudiantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no pavillón como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Traballo tutelado	A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 1252 - Prof. Alfonso Gutiérrez Santiago / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	Durante algunhas clases teóricas, realizaranse exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación en devandita actividade. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,6,9,10 e 11.	7	CG7 CG10 CG13 CG17 CG21 CG23 CG24 CG26	
Prácticas de laboratorio	Asistencia e realización das 14 clases prácticas da materia. O estudante que teña 4 faltas ou máis perderá a avaliación continua (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN NON CONTINUA). Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,8,9,10,11 e 12.	28	CG7 CG10 CG13 CG16 CG17 CG21 CG23 CG24 CG25 CG26	CE28

Resolución de problemas de forma autónoma	Haberá 14 cuestionarios interactivos en Moovi. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se hai 4 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) a puntuación deste apartado será de 0 puntos. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,6 e 9.	28	CG7 CG10 CG17 CG21 CG23 CG26	
Traballo tutelado	Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa didáctica dunha actividade físico-deportiva recreativa. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,3,6,7,8,9,10 e 11.	14	CG7 CG10 CG16 CG17 CG21 CG26	CE28
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,4,6,,9 e 12.	23	CG7 CG10 CG13 CG16 CG17 CG21 CG23 CG24 CG26	CE28

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o estudantado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

1º CONVOCATORIA (maio-xuño)

Estudantado de **AVALIACIÓN CONTINUA** (cualificacións e CRITERIOS para cumprir a avaliación continua):

- Realización de **exercicios interactivos en gran grupo** durante algunhas clases teóricas a través da app Kahoot, onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación na devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 7% da nota final.
- **Cuestionarios interactivos en Moovi.** A cualificación dos cuestionarios supón un 28%. Haberá 14 cuestionarios. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 sobre 10 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se o estudante ten 4 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) este apartado computará 0 puntos.
- **Asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas no pavillón.** A cualificación das mesmas supón un 28%. O estudante que teña 4 faltas ou máis deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automaticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación NON continua (non hai ningunha posibilidade de xustificar unha falta de asistencia; por iso é polo que se poidan ter ata tres). O estudante que asista á práctica, pero NON a realice, non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero na devandita sesión (por tanto, non aumenta puntuación). Como en principio hai 14 prácticas, cada unha terá un valor dun 2% da nota final. No caso de que, por festivo, houbese un menor número de prácticas, ese 28% reduciríase un 2% por cada práctica que non houbese, pasando esa porcentaxe ao exame de preguntas obxectivas.
- **Traballo tutelado** sobre unha unidade didáctica dunha actividade físico-deportiva recreativa a sorteo. A cualificación deste traballo supón un 14%. Será un traballo en grupos de catro persoas.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 23%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Suspender este exame (con menos dun 4) non implica perder a avaliación continua.

Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez na suma dos apartados anteriores.

Se na primeira convocatoria (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación non continua.

Estudantado de **AVALIACIÓN NON CONTINUA** (para o estudantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 50%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.

- **Exame de preguntas de desenvolvemento.** A cualificación supón un 50%. Consiste nun suposto práctico sobre a didáctica das actividades físico recreativas. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final.
- A cualificación final da materia obterase realizando a suma de ambos exames. Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez, coa condición de que superase ambas probas.

2º CONVOCATORIA (xuño-xullo)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (non se gardan as cualificacións da avaliación continua da primeira convocatoria).

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA (setembro)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (non se gardan as cualificacións da avaliación continua doutras convocatorias).

Publicación das cualificacións e exames oficiais

As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Julio Litwin, **Administración de competiciones deportivas**, 1º, Stadium, 2005

Alberto Virosta, **Disco volador**, 1º, Gymnos, 1993

Bibliografía Complementaria

Oleguer Camerino Foguet, **Deporte recreativo**, 2ª, INDE, 2000

Oleguer Camerino; Marta Castañer, **1001 ejercicios y juegos de recreación**, 1º, Paidotribo, 2015

Antonio Méndez Giménez, **Nuevas propuestas lúdicas para el desarrolo curricular de educación física**, 1ª, Paidotribo, 2003

Carles Jardi Pinyol; Joan Rius Sant, **1000 ejercicios y juegos con material alternativo**, 1º, Paidotribo, 2004

Joan Ortí Ferreres, **La animación deportiva, el juego y los deportes alternativos**, 1ª, INDE, 2004

J. Gerardo Ruiz Alonso, **Juegos y Deportes Alternativos**, 2ª, Agonos, 1996

Oscar MArtín Andrés, **Manual práctico de organización deportiva**, 1º, Gymnos, 1996

Antonio Tinajas Ruiz, **Bádminton en la escuela: enseñar a jugar y a competir**, 1º, AUTOR EDITOR, 2010

Carlos Suari Rodrigue, **Juegos tradicionales : del currículum a la clase : teoría y práctica para la aplicación en Educación Física**, 1º, Wanceulen, 2005

Juan Carlos Martín Nicolás, **Juegos tradicionales y deportes autóctonos de Castilla y León**, 1º, Secretariado de Publicaciones y Medios Audiovisua, 2002

Ricardo Pérez y Verdes, Xaquín Alberto Tabernero Balsa, **Xogos populares en Galicia**, 1º, Lea, 1997

Marco Foyot, **La petanca**, 1º, Paidotribo, 1993

Francisco Pradas de la Fuente, **Fundamentos del tenis de mesa : aplicación al ámbito escolar**, 1º, Editum, 2015

José Luis Bermejo, Javier Quitano, Manuel Ramos, Zhang Don Ping, **Tenis de mesa**, 1º, Comité Olímpico Español, 1991

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Outros comentarios

1. Cada semana, o estudantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia, así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir a devanditas clases.

2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (catro estudantes) para a realización do traballo da materia.

3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación do exame.

4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas

ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.

5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.

6. Realizar o traballo da materia relacionado coa didáctica das actividades físico-deportivo recreativas ao longo do cuadrimestre. En cada clase teórica iranse dando directrices de como se debe realizar devandito traballo. Por tanto, recoméndase a asistencia á clase teórica.

7. Recoméndase consultar o blog da materia para ampliar información: https://afdruvigo.blogspot.com/

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II				
Materia	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II			
Código	P02G050V01603			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a				
Profesorado	Carballo Afonso, María Rocío			
Correo-e				
Web	http://www.portaleducacionfisica.es			
Descrición xeral	Materia que aborda a planificación, programación execución, posta en práctica e avaliación de procesos de ensino - aprendizaxe no eido das actividades físicas e deportivas			

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da Didáctica dos procesos de ensino aprendizaxe na Actividade Física e do Deporte.	CG1 CG2 CG15
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da Didáctica dos procesos de ensino aprendizaxe na Actividade Física e do Deporte.	CG2 CG13 CG15
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG11 CG13
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG12 CG26
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13 CG25 CG26
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e *contextuales das persoas.	CG11 CG15 CG16 CG20
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e deporte entre a poboación escolar.	CG13 CG25

Capacidade para aplicar os principios fisiológicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	CG18	CE4
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG13 CG20	
Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	CG15 CG16 CG25 CG26	
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte.		CE6
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG13 CG25 CG26	
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26	

Contidos	
Tema	
Bloque 1. Planificación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	Evolución e conceptos de planificación e programación. Fases do proceso programador: análise previa, elaboración, execución e avaliación O proceso de ensino-aprendizaxe no marco dunha planificación. Os procesos didácticos na planificación do ensino deportivo no marco formativo do deporte escolar ou do club de base.
Bloque 2. Niveis de concreción e unidades de programación na planificación a medio e longo prazo.	Lexislación educativa na educación física. Análise e aplicación. Os niveis de concreción curricular e os seus elementos constituíntes. A programación. Finalidades, tipos e deseño.
Bloque 3. Avaliación e control nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte.	A avaliación: conceptos e definicións. Clases de avaliación. Instrumentos de avaliación. Referentes lexislativos para a avaliación curricular en educación física.
Bloque 4. A dimensión investigadora do profesorado. A indagación reflexiva, base da formación do profesorado.	O profesorado de educación física como investigador. A investigación-acción. Ferramentas para a investigación educativa.
Bloque 5. Recursos e materiais didácticos na actividade física e o deporte. Análise e rentabilización educativa.	Recursos didácticos para o ensino da educación física e o deporte. Materiais didácticos para o ensino da educación física e o deporte. Contorna educativa e organización do espazo deportivo educativo. Contorna educativa e adaptación á diversidade.
Bloque 6. Educación en valores e a súa didáctica nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	Os valores e principios éticos na educación física e o deporte. Educación para o consumo. Educación física sustentábel. Educación física desde a perspectiva intercultural. Educación física e saúde. Creatividade. A perspectiva de xénero a través da actividade física e do deporte

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	0	20	20
Presentación	3	7	10
Seminario	0	5	5
Saídas de estudo	6	0	6
Resolución de problemas	11	10	21
Lección maxistral	22	21	43
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Práctica de laboratorio	3	20	23
Traballo	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realizaranse diversas prácticas vinculadas aos contidos e competencias do proceso de planificación didáctica do ensino da educación física e do deporte.
Presentación	O alumnado presenciará e realizará dunha forma activa presentacións e/ou exposicións relacionadas cos contidos da materia e defensa dos mesmos en pequeno e gran grupo.

Seminario	A titoría en grupo será unha condición fundamental para o entendemento e correcta orientación das presentacións e exposicións, así como para clarificar diversos aspectos do ensino/aprendizaxe dos procesos de planificación didáctica.
Saídas de estudo	Poderanse desenvolver saídas para a observación ou deseño e dirección de sesións de intervención práctica vinculadas aos bloques de contidos do currículo oficial de educación física na educación secundaria obrigatoria en Galiza.
Resolución de problemas	Deseño, programación e impartición de tarefas vencelladas os contidos da materia
Lección maxistral	A lección maxistral pretende dotar ao alumno das ferramentas conceptuais dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Presentación/exposición individual ou grupal das unidades didácticas os proxectos educativos deseñados e desenvolvidos polo alumnado no proceso de intervención didáctica.
Seminario	Tutela e asesoramento sobre o deseño e elaboración das unidades didácticas, proxectos educativos ou programación didáctica a entregar. Nestas titorías oriéntase ó alumnado sobre o proceso de elaboración dos devanditos documentos. En ningún caso estas titorías son parte do proceso de avaliación destes documentos.
Saídas de estudo	Establécese a posibilidade de observación, ou deseño e dirección de procesos de intervención didáctica noutros espazos diferentes a propia Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Presentación por escrito dunha Unidade Didáctica ou Proxecto Educativo vencellado ás sesións prácticas aleatorias deseñadas e dirixidas seguindo os principios da didáctica.	20	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG20 CG25 CG26
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita tipo test sobre os contidos teóricos da materia	40	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG20 CG25 CG26
Práctica de laboratorio	Seguimento do desenvolvemento da dirección e deseño das sesións prácticas e a implicación do alumnado nas prácticas, a participación na discusión das tarefas e os tópicos propostos en clase B e C Exposición pública da Unidade Didáctica.	10	CG2 CG25 CG26
Traballo	Presentación escrita dunha programación anual de educación física ou dunha planificación didáctica	30	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG20 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación contínua:

Será necesario aprobar todas as ferramentas de avaliación para supera-la materia. Manteranse os mesmos criterios para aprobar nas sucesivas convocatorias. Calquera alumno ou alumna matriculado na materia ten a obriga do cumprimento

destes requisitos para a obtención dunha cualificación positiva na mesma. Non existe ningunha posibilidade de manter partes da materia aprobadas procedentes de anteriores cursos académicos.

Avaliación global:- O alumnado que non teña optado á avaliación continua (por non cumprir a asistencia na parte práctica, etc.), realizará unha avaliación global nas datas oficiais.
- As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Annicchiarico Ramos, Rubén, **Manual de Didáctica de la Educación Física**, 1ª, Annichiarico R.J., 2005

Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje.**, INDE, 2000

Contreras, O., **Didáctica de la E.F.**, INDE, 1998

Fernández, J., Ruiz ,M., Fuster, M., **Los materiales didácticos de Educación Física**, Wanceulen, 1997

Galera, A., **Manual de Didáctica de la E.F.**, Paidós, 2001

Rey-Cao, A. e González-Palomares, A., **El género en los ojos. Lectura crítica de fotografías en educación física**, Tándem. Didáctica de la Educación Física, 60, 2018

Sánchez Bañuelos, F., **Didáctica de la E.F.**, Prentice Hall, 2002

Zagalaz, M., **Corrientes y tendencias en la E.F.**, INDE, 2001

Bibliografía Complementaria

SCOPUS,

Senners, P., **La Lección de Educación Física.**, INDE, 2001

SPORTDISCUS,

Torres, J., **El currículum oculto**, Morata, 1996

Vázquez, B., **Baes educativas de la Actividad Física y el Deporte**, Síntesis, 2001

Zagalaz, M., **Los enfoques curriculares en la enseñanza de la Educación Física.**, Prentice Hall, 2002

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Pedagoxía da educación física e o deporte/P02G050V01103
Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física/P02G050V01301
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II				
Materia	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II			
Código	P02G050V01604			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ramírez Farto, Emerson			
Profesorado	Ramírez Farto, Emerson			
Correo-e	emerson@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

- Conocer el obxeto de estudio	CG1	CE7
- Ser capaz de analizar a estrutura técnica, táctica e condicional das disciplinas deportivas	CG2	CE8
- Ser capaz de deseñar tarefas de adestramento aplicadas á mellora de factores craves do rendemento deportivo.	CG5 CG7	CE9 CE10
- Ser capaz de deseñar e organizar programas de adestramento específicos atendendo ás prioridades de rendemento en competición.	CG11 CG13	CE11 CE18
- Saber utilizar os medios tecnolóxicos básicos para o desenvolvemento do adestramento e a avaliación do rendemento.	CG14 CG26	
- Saber diagnosticar e controlar o rendemento deportivo, así como utilizar unha metodoloxía científica para o adecuado uso deses datos		
- Manexar operativamente as medidas de prevención de lesións relacionadas coa actividade física e ser capaz de deseñar programas preventivos específicos para cada deportista e modalidade.		
- Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.		
- Coñecer e comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.		
- Comprender e coñecer os fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.		
- Coñecemento e comprensión os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.		
- Adquirir hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.		
- Manexar información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.		
- Adaptar a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.		

Contidos	
Tema	
TEMA 1 Fundamentos, estrutura e métodos do adestramento das capacidades coordinativas.	- Adestramento deportivo como proceso sistémico. - Capacidades coordinativas xerais e especiais
TEMA 2. Fundamentos, estrutura e métodos do adestramento da técnica deportiva.	- A análise da técnica deportiva - Análise da táctica deportiva.
TEMA 3. Fundamentos e estrutura do adestramento integrado.	1. As demandas condicionais dos diferentes deportes (Diagnóstico da modalidade deportiva, diagnóstico do equipo/deportista e diagnóstico da estrutura deportiva). 2. Sistema empregados de adestramento. 3. Clasificacións das competicións deportivas.
TEMA 4. Planificación e organización do adestramento deportivo.	1. Historia da Planificación deportiva. 2. Compoñentes da preparación deportiva por idades e a súa planificación a longo prazo. 3. Principios do adestramento deportivo. 4. Estrutura da carga de adestramento e os seus efectos. 5. Modelos de planificación do adestramento deportivo (Tradicional e Contemporáneo). 6. Tipos de mesociclos e a súa distribución temporal. 7. Adestramento Polarizado. 8. Organización do adestramento na posta a punto. 9. Tipos de microciclos e a súa distribución temporal. 10. Clasificacións das sesións do adestramento e a súa distribución temporal. 11. Adestramento concorrente.
TEMA 5: Medios y métodos de control del entrenamiento deportivo y prevención de lesiones	1.Síntomas de fatiga y sobreentrenamiento. 2. Control y cuantificación del entrenamiento deportivo

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	8	0	8
Prácticas de laboratorio	18	0	18
Lección maxistral	22	28	50
Traballo	5	40	45
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Presentación	1	24	25
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Traballo tutelado	Seguemento dos traballos dos alumnos en grupos reducidos.
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclarararnse as dúbidas no horario de docencia e de no ser suficiente no horario de tutoría
Probas	**Descrición**
Traballo	Aclarararnse as dúbidas no horario de docencia e de no ser suficiente no horario de tutoría

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballo tutelado	Traballo teórico/práctico (formato Excel) exposto polo profesor con entrega en data única determinada durante as clases teóricas e prácticas.	40	CG1 CG2 CG5 CG7 CG11 CG13 CG14 CG26	CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE18
Prácticas de laboratorio	Traballo e implicación do alumnado durante a realización das clases prácticas.	0		CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase unha proba teórico-práctica: test, resposta curta e/ou resolución de supostos prácticos.	50	CG2 CG14 CG26	CE7 CE8 CE9 CE11 CE18
Presentación	Exposición por parte do estudante ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en parella.	10	CG1 CG2 CG11 CG14	CE9 CE11 CE18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Requisitos básicos a cumplir para a superación da materia:

· Realizar o traballo plantexado polo profesor/a vinculados co desenvolvemento dos contidos.

· Realizar unha presentación oral do suposto práctico.

· Obter unha calificación de polo menos 5 puntos na nota global.

Traballos a realizar polos estudantes:

1. Traballo teórico-práctico seguindo o guión publicado na plataforma MOOVI.

2. Realizar unha presentación oral de 20 minutos (máximo).

Proporción de incidencia na calificación dos diferentes tipos de valoración.

· Calificación obtida pola realización do traballo teórico-práctico: 40%

· Calificación obtida na presentación: 10%

· Calificación obtida no exame: 50%

A entrega dos mesmos será na data (publicada en MOOVI) determinada polo profesor/a durante o curso. Na 2ª convocatoria, manteranse as notas dos traballos (Excel + presentación), é dicir, os criterios de puntuación serán os mesmos que na 1ª convocatoria. Quenes non teñan realizado/presentado os traballos durante a 1ª convocatoria, NON PUNTUARÁN NESTE

APARTADO.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De la Rosa, A, F; Ramirez, E.F., **Teoría, metodología y planificación del entrenamiento deportivo (del ortodoxo al contemporáneo).**, 1, Editorial Wanceulen, 2005

Ramirez, E.F, **Bases metodológicas del entrenamiento en natación: Teoría y práctica.**, 1, Editorial Wanceulen, 2008

Forteza, Armando de la Rosa, **Entrenamiento deportivo Alta metodologia**, 1, Ed. Komekt, 1999

Garcia Manso, M, **Bases Teóricas del Entrenamiento deportivo**, 1, Ed. Gymnos, 1996

Bompa, T, **Periodização: Teoria e Metodologia do Treinamento**, 1, Ed. Phorte, 2001

Platonov, V., **El entrenamiento deportivo, teoria, metodologia**, 1, Paidotribo, 1988

 Siff, M, y Verkhoshansky, I., **Super Entrenamiento**, 1, Paidotribo, 2000

Platonov, V.N., **Teoría General del entrenamiento deportivo olímpico**, 1, Paidotribo, 2001

Grosser, M; P. Bruggemannn; Zintl, F., **Alto Rendimiento deportivo. Planificación y desarrollo**, 1, Ed. Mtnez. Roca., 1990

Antonio Carlos Gomes, **Carga de Treinamento nos Esportes**, 1, Sport Training, 2010

Abdallah Achour Junior; Antonio Carlos Gomes, **ESPORTE: PREPARAÇÃO DE JOVENS ATLETAS**, 1, Sport Training, 2014

Antonio Carlos Gomes, **La Carga de Entrenamiento en el Deporte**, 1, Sport Training, 2016

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906
Especialización en deportes individuais/P02G050V01907
Psicoloxía do adestramento deportivo/P02G050V01911

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Outros comentarios

Para as convocatorias extraordinarias manteranse os mesmos criterios e probas de valoración. Nos apartados ou probas superadas conservarase a cualificación obtida. Devanditos criterios serán mantidos durante as convocatorias extaordinarias de xullo e decembro-fin de carreira só dese ano.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lecer e turismo deportivo				
Materia	Lecer e turismo deportivo			
Código	P02G050V01701			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia			
Correo-e	vserrano@uvigo.es			
Web	http://https://login.campusremotouvigo.gal/cas/login?service=https%3A%2F%2Fcampusremotouvigo.gal%2Flogin%2F%3Fforce_sso%3Dtrue%26_%3D1244183002			
Descrición xeral	España está entre os principais destinos turísticos mundiais. Además, o sector turístico é un dos recursos económicos mais importantes do país. Aspectos como o desenvolvemento económico e tecnolóxico dos últimos cincuenta anos, a mellora na calidade de vigo e esperanza en paises desarrollados ou o aumento do tempo libre, xerou unha cultura de lecer onde o turismo, xunto coa actividade física e o deporte, xogan un papel fundamental. Dentro do turismo, atopamos hoxe en día unha tendencia xeral á búsqueda de vacacións activas ou un entretenemento programado para encher o tempo de lecer. Neste senso, o ámbito da actividade física e o deporte, convertéronse nun marco ideal para cubrir esta demanda. Con esta materia, se pretende dar a coñecer ó alumnado outra posible área profesional dando a coñecer as bases que definen a estructura e funcionamento do turismo en xeral, e as aportacións que dende a actividade físico-deportiva podemos ofrecer ó mesmo en particular.			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado
CE22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe		Competencias
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG4	
Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	CG6	
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12	
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13	
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG20	
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	CG21	
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	CG22	

Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	CG23	
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24	
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25	
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26	
Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado		CE21
Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional		CE22
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2	

Contidos

Tema	
TEMA 1: Fundamentos teóricos do lecer e o turismo deportivo	- Características, tendencias, marco regulatorio, responsabilidade e sustentabilidade do lecer e turismo deportivo.
TEMA 2: Actividades de lecer e deporte no sector turístico	- Produto e destino turístico en AF e Deporte. - Impacto e legado, mercados e segmentos, instalacións e servizos de lecer e deporte no sector turístico.
TEMA 3: A organización e dirección de actividades de lecer e deporte no sector turístico: turismo rural, turismo náutico, turismo deportivo, turismo de aventura e turismo en complexos hostaleiros	- Negocios de Turismo AF e Deporte. - Organización e dirección de actividades de lecer e eventos en AF e Deporte. - Clasificación de eventos, axenda deportiva, estrutura organizativa, coordinación e comunicación, recursos, planificación operativa e avaliación.
TEMA 4: Animación deportiva no sector turístico	-Animación deportiva no sector turístico e outras saídas profesionais. -Dirección de proxectos; planificación de circuítos; organización de protocolos; congresos; feiras e convencións de AF e Deporte

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	23.5	46
Prácticas con apoio das TIC	30	15	45
Traballo tutelado	0	56	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Proxecto	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que vai a realizar o estudante.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través do TIC de forma autónoma.
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial /despacho virtual (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá unha serie de problemas/exercicios de forma autónoma seguindo as indicacións do profesorado. Os exercicios deberán estar cumprimentados e entregados no prazo establecido.	15	CG2 CG4 CG6 CG13 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24	CE22
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva (tipo test). Para superar a proba será necesaria unha puntuación mínima de 5.0 puntos.	50	CG2 CG4 CG6 CG12 CG13 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26	CE21 CE22
Proxecto	O alumnado en pequeno grupo, elaborará en modo colaborativo un Proxecto sobre un aspecto específico do temática obxecto de estudo da materia, seguindo as indicacións do profesorado. O proxecto deberá presentarse dentro do prazo establecido.	35	CG2 CG4 CG6 CG12 CG13 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26	CE21 CE22

Outros comentarios sobre a Avaliación

1ª Convocatoria: a) Para o alumnado que cumpra o 80% de asistencia ás prácticas (grupos- B), a cualificación final resultará da ponderación dos 3 apartados da avaliación (exame, prácticas autónomas e Proxecto), a condición de que se obteña unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada un deles.
b) Para o alumnado que non cumpra o 80% de asistencia ás prácticas (grupos- B), a cualificación final resultará da ponderación dos 3 apartados da avaliación (exame, prácticas autónomas e Proxecto), a condición de que se obteña unha cualificación mínima de 6 puntos sobre 10 en cada un deles. 2ª Convocatoria e seguintes:
c) Para o alumnado que cumpra o 80% de asistencia ás prácticas (grupos- B), aplicarase o recolleito no apartado (a). O alumnado que non entregase/superado as prácticas autónomas e/ou o Proxecto, deberá volver presentalos. d) Para o alumnado que non cumpra o 80% de asistencia ás prácticas (grupos- B), aplicarase o recolleito no apartado (b).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jiménez Martín,Pedro J., **Deporte y turismo**, Síntesis, 2011

Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, https://turismo.gob.es,

TURESPAÑA es el organismo público, adscrito al Ministerio de Industria, Comercio y Turismo a través de la Secretaría de Estado de Turismo, responsable del marketing de España como destino de viajes, https://www.tourspain.es,

Turismo de Galicia. Organismo público dependiente de la Xunta de Galicia, responsable del marketing de Galicia como destino turístico., https://www.turismo.gal/inicio?langId=es_ES,

ANETA (Asociación Nacional de Empresas de Turismo Activo), https://www.aneta.es,

Bibliografía Complementaria

Rebollo,S. y Latiesa,M., **Salidas profesionales en el campo del turismo deportivo**, Instituto Andaluz del Deporte, 2002

Del Alcázar Martínez,B., **Los canales de distribución en el sector turístico**, Esic, 2002

Rebollo,S., **Curso sobre deporte,turismo y medio ambiente**, Instituto Andaluz del Deporte, 2002

Puertas,X. y Font,S., **Juegos y actividades deportivas para la animación turística**, Síntesis, 2002

Reguero,M., **Ecoturismo**, Bosch, 1994

VV.AA., **Deporte y naturaleza**, Talasa, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Actividades físicas e de aventura no medio natural/P02G050V01801
Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte/P02G050V01913

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102
Xogo motor/P02G050V01105
Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303
Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403
Fundamentos dos deportes individuais/P02G050V01304
Actividade física e deporte adaptado/P02G050V01601
Actividade física e deporte recreativo/P02G050V01602
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604
Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xestión e organización dos sistemas deportivos II				
Materia	Xestión e organización dos sistemas deportivos II			
Código	P02G050V01702			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lago Filgueira, José Ángel			
Profesorado	Lago Filgueira, José Ángel			
Correo-e	jal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
1. Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG2 CG4 CG12 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25	
2. Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG14 CG21 CG22 CG25	
3.- Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte	CG12 CG13 CG14 CG26	CE26

Contidos
Tema

1. Planificación e organización no deporte	Sistema deportivo, Políticas deportivas, estructuras organizativas, estructura economica e financiamento, contratación publica,normativa, lexislación, planificación, xestión, programación, RR.HH, subvencións, convenios, seguridade, prevención de risgos, protección de datos.
2. Planificación dos espazos deportivos.	Contextualización, os espazos deportivos e as instalacións deportivas, materiais e os pavimentos deportivos, o mantemento das instalacións deportivas, familiarización cos conceptos fundamentais e a súa planificación. Seguridade nos equipamentos deportivos.
3. Os espazos e equipamentos deportivos	Concepto e tipos, normativa aplicable, censos, mantemento.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Traballo tutelado	10	0	10
Resolución de problemas de forma autónoma	26	39	65
Exame de preguntas obxectivas	0.3	0	0.3
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	9.5	0	9.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante, as cales serán contrastadas na aula co conxunto dos alumnos ou soamente polo profesor.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Resolución de problemas de forma autónoma	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Probas de resolución que expón o profesor para a aprendizaxe de contidos.	10	CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26 CE26
Resolución de problemas de forma autónoma	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26

Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas que constará preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de entre varias opcións.	15	CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26	CE26
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. Deseño de construcións que elabora o alumno sobre cuestións expostas na aula.	10	CG2 CG4 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26	CE26

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia resultará da ponderación do tres probas de avaliación, (test, Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma e probas de resposta longa, de desenvolvemento).Será requisito imprescindible para aprobar a materia ter superadas o tres partes.O alumno/a que non realice algunha do tres probas de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo e no resto das convocatorias extraordinarias avaliarase unicamente mediante un exame tipo test (100%), ou con probas de desenvolvemento combinado con test, sendo a puntuación de 50% cada unha das partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mestre,J.; García,E., **La gestión del deporte municipal**, Primera edición, INDE, 1997

Mestre,J., **La planificación deportiva. Teoría y Práctica**, Segunda edición, INDE, 1997

Mestre,J.;Brotons,J., **La gestión deportiva: clubes y federaciones**, Primera edición, INDE, 2002

www.csd.mec.es, **Portal del Consejo Superior de Deportes (CSD)**,

Paris,F., **La planificación estratégica en las organizaciones deportivas**, Primera edición, Paidotribo, 1998

Paramio, J.L. y otros, **Manual de Equipamientos e instalaciones deportivas**, Primera edición, Sintesis, 2010

Bibliografía Complementaria

http://www.rbi.es/info-profesional/publicaciones-construccion/instalaciones-deportivas-xxi/, **Instalaciones Deportivas XXII**, Editor Iñaki Lasa,

www.femp.es, **Portal de la Federación Española de Municipios y Provincias**, Área Temática de Deporte y Ocio,

https://deporte.xunta.gal, **Portal da Secretaría Xeral para o Deporte**,

https://www.palco23.com, **Palco23**, Economia del deporte,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte/P02G050V01913

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividades físicas e de aventura no medio natural				
Materia	Actividades físicas e de aventura no medio natural			
Código	P02G050V01801			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Prieto Lage, Iván Alonso Fernández, Diego			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego Argibay González, Juan Carlos Prieto Lage, Iván Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	diego_alonso@uvigo.es ivanprieto@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	A materia «Actividades físicas e de aventura no medio natural» impártese no segundo cuadrimestre do cuarto curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Nesta materia dáse unha visión xeral das actividades e deportes na natureza. Desde unha perspectiva teórica abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito das actividades e deportes na natureza, e desde unha perspectiva práctica realízase un percorrido a través das actividades máis representativas. Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, debido a que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito das actividades e deportes no medio natural, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Esta guía docente elaborouse axustándose totalmente ao establecido na memoria da titulación e á normativa específica da universidade e do centro.			

Competencias	
Código	
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
CE25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
1. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG18	
2. O alumnado será capaz de coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional das actividades no medio natural	CG13	CE22

3. O alumnado será capaz identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas das actividades no medio natural		CE25 CE26
4. O alumnado será capaz de coñecer e comprender os fundamentos das actividades na natureza	CG26	
5. O alumnado será capaz de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas na contorna natural		CE26 CE29
6. O alumnado será capaz de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuales das persoas	CG15	CE25
7. O alumnado será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade no medio natural	CG9	CE26 CE29
8. O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24	
9. O alumnado será capaz de mostrar habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo	CG25	
10. O alumnado será capaz de adaptarse as novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma	CG26	

Contidos

Tema	
1. Fundamentos teóricos das actividades físicas no medio natural: orientación e bases cartográficas, planificación de itinerarios, seguridade, e outros fundamentos teóricos relacionados.	1.1. Fundamentos teóricos 1.1.1. Concepto de Actividades Físicas no medio Natural 1.1.2. Xeneralidades 1.1.2.1. Que son as AFMN 1.1.2.2. Organización e regulación das AFMN

2. Actividades físico deportivas no medio natural: actividades de permanencia, sendeirismo, deporte de orientación, escalada e outros deportes de aventura.	2.1. Sendeirismo e montañismo 2.1.1. Montañismo e trekking: concepto e lugar na evolución dos deportes de montaña 2.1.2. Medio ambiente de montaña 2.1.3. Metereoloxía 2.1.4. Formación técnica 2.1.5. Preparación e desenvolvemento dunha actividade 2.1.6. Orientación e cartografia 2.1.7. Técnicas de acampada e vivac 2.1.8. Seguridade 2.1.9. Desenvolvemento profesional 2.2. Orientación 2.2.1. Introdución á orientación: xeneralidades 2.2.2. Representación gráfica e interpretación de debuxos ou esquemas 2.2.3. Cartografía. Introdución á interpretación de mapas elaborados (topográficos e/ou de orientación). 2.2.4. Utilización do compás 2.2.5. Orientación. 2.2.6. Aplicación no ámbito educativo 2.2.7. Organización de actividades de orientación e seguridade. 2.3. Técnicas de aire libre 2.3.1. Actividades Físicas no Medio Natural. Xeneralidades 2.3.2. Ámbitos de aplicación das Actividades ao aire libre 2.3.3. Aplicación ao ámbito escolar 2.3.4. AFMN. Contorna profesional 2.3.5. Organización de actividades e seguridade 2.4. Escalada e técnicas con cordas 2.4.1. Introdución á escalada: xeneralidades (tipos) 2.4.2. Aspectos técnicos da escalada 2.4.3. Cabuxería. 2.4.4. Seguridade: normas básicas 2.4.5. Aplicación no ámbito escolar 2.5. Organización de actividades 2.5.1. Organización dun proxecto de actividades no medio natural 2.5.2. Organización dunha ruta de sendeirismo. Seguridade 2.5.3. Organización de AFAMN na educación non formal 2.5.4. Organización de AFAMN na educación formal 2.6. Bicicleta de montaña 2.6.1. A bicicleta e o ciclismo 2.6.2. Conducir e circular en bicicleta. Normas de seguridade 2.6.3. Axuste e mantemento da bicicleta 2.6.4. Mecánica da bicicleta 2.6.5. Rutas en bicicleta de montaña. Seguridade 2.6.6. Actividades recreativas en bicicleta de montaña. Organización e seguridade 2.7. Outras actividades de aventura no medio natural 2.7.1. Introdución ao tiro con arco 2.7.2. Introdución ao surf 2.7.3. Seguridade: normas básicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21	0	21
Resolución de problemas de forma autónoma	0	24	24
Traballo tutelado	1.5	31.5	33
Prácticas de laboratorio	27	0	27
Exame de preguntas obxectivas	3	42	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo que se combinarán con actividades interactivas en gran grupo para os estudantes que asistan a clase.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan exercicios relacionados coa materia. O estudantado debe desenvolver os exercicios de forma autónoma.
Traballo tutelado	Rexistro e análise por parellas ou pequenos grupos (a decisión do profesorado) dunha ruta por Galicia/España. Exportación das rutas a Wikiloc, análises MIDE e valoración dos requirimentos enerxéticos e condicionais. Elaboración dun informe da ruta.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (pavillón da facultade ou exteriores).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio (no pavillón ou nos exteriores da Facultade), como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Traballo tutelado	A atención personalizada do estudantado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Sala 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) e de correos electrónicos.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada do estudantado realizarase no despacho físico ou virtual (Sala 50 - Prof. Diego Alonso Fernández / Salga 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) ou a través de correos electrónicos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	Durante algunhas clases teóricas realizaranse exercicios interactivos en gran grupo onde se concederán puntos da nota final en función da posición en devandita actividade. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7,8 e 10	5	CG9 CG13 CG15 CG18 CG24 CG26	CE22 CE25 CE26 CE29
Resolución de problemas de forma autónoma	Haberá 12 cuestionarios interactivos en Moovi. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se hai 3 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) a puntuación deste apartado será de 0 puntos. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7 e 10	24	CG9 CG13 CG15 CG18 CG26	CE22 CE25 CE26 CE29
Traballo tutelado	Realización dun traballo en pequenos grupos relacionado coa creación dunha ruta ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,4,5,9 e 10	22	CG18 CG25 CG26	CE26
Prácticas de laboratorio	Asistencia e realización das 12 clases prácticas da materia. O estudante que teña 3 faltas ou máis perderá a avaliación continua (e por tanto debe examinarse mediante o procedemento de AVALIACIÓN NON CONTINUA). Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,3,4,5,6,8,9 e 10	24	CG9 CG15 CG18 CG24 CG25 CG26	CE25 CE26 CE29
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute na cualificación final. Avaliaranse os seguintes resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,7 e 10	25	CG9 CG13 CG15 CG18 CG26	CE22 CE25 CE26 CE29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o estudantado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

1º CONVOCATORIA (maio-xuño)

Estudantado de **AVALIACIÓN CONTINUA** (cualificacións e CRITERIOS para cumprir a avaliación continua):

- Realización de **exercicios interactivos en gran grupo** durante algunhas clases teóricas a través da app Kahoot, onde se concederán puntos da nota final en función da cualificación na devandita actividade. Estes exercicios supoñen o 5% da nota final.
- **Cuestionarios interactivos en Moovi.** A cualificación dos cuestionarios supón un 24%. Haberá 12 cuestionarios. Cada cuestionario débese aprobar cunha nota mínima dun 8,5 sobre 10 para que se considere superado e compute na nota final. Tras realizar todos os cuestionarios, se o estudante ten 3 faltas ou máis (por non realización ou por non superar a nota mínima) este apartado computará 0 puntos.
- **Asistencia e REALIZACIÓN das clases prácticas.** A cualificación das mesmas supón un 24%. O estudante que teña 3 faltas ou máis deixará de ser avaliado polo procedemento de avaliación continua e automaticamente pasará a ser avaliado mediante o procedemento de avaliación NON continua (non hai ningunha posibilidade de xustificar unha falta de asistencia; por iso é polo que se poidan ter ata dúas). O estudante que asista á práctica pero NON a realice non lle computará como unha falta de asistencia, pero si terá unha cualificación de cero na devandita sesión (por tanto, non aumenta puntuación). Como en principio hai 12 prácticas, cada unha terá un valor dun 2% da nota final. No caso de que, por festivo, houbese un menor número de prácticas, ese 24% reduciríase un 2% por cada práctica que non houbese, pasando esa porcentaxe ao exame de preguntas obxectivas. A práctica de surf é voluntaria, por tanto non se considera falta se non se asiste, pero se o estudante realízaa puntuaralle.
- **Traballo tutelado** sobre a creación dun roteiro ao aire libre mediante a aplicación de Wikiloc e baixo unha serie de parámetros establecidos polo profesorado. A cualificación deste traballo supón un 22%. Será un traballo en grupos de catro persoas.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 25%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta da materia. O estudante deberá sacar un mínimo de 4 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final. Suspender este exame (con menos dun 4) non implica perder a avaliación continua.

Un estudante supera a materia cando obtivese un mínimo de cinco sobre dez na suma dos apartados anteriores.

Se na primeira convocatoria (maio-xuño), un estudante perde a avaliación continua, deberá presentarse mediante o procedemento de avaliación non continua.

Estudantado de **AVALIACIÓN NON CONTINUA** (para o estudantado que non cumpre os criterios da avaliación continua):

- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte teórica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Exame de preguntas obxectivas.** A cualificación supón un 33%. Consiste nun exame de preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta sobre a materia relacionadas co seu parte práctica. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do exame compute en cualificación final.
- **Traballo tutelado.** A cualificación supón un 34%. Entrega do traballo sobre a creación de roteiros ao aire libre. O estudante deberá sacar un mínimo de 5 sobre 10 para que a puntuación do traballo compute na cualificación final.
- A cualificación final da materia obterase realizando a suma das tres partes. Un estudante supera a materia cando obteña un mínimo de cinco sobre dez, coa condición de que superase as tres probas.

2º CONVOCATORIA (xuño-xullo)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (gárdanse as cualificacións da avaliación continua da primeira convocatoria de maio-xuño).

CONVOCATORIA DE FIN DE CARRERA (setembro)

Avaliarase mediante o procedemento de avaliación non continua (non se gardan as cualificacións da avaliación continua doutras convocatorias).

Publicación das cualificacións e exames oficiais

As cualificacións de cada convocatoria serán publicadas en Moovi, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na apartado "Docencia - Exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VIGO, M., **Manual para dirigentes de campamentos organizados**, Stadium, 2005

BERNAL RUIZ, J., **Organización de campamentos en la escuela**, Wanceulen, 2002

COLORADO, J, **Montañismo y Trekking. Manual completo**, Manuales Desnivel, 2010

SANTOS PASTOR, M. L., **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, Wanceulen, 2002

MURCIA, M., **Prevención, seguridad y autorescate**, Desnivel editorial, 2001

VARIOS, **Señalización de Senderos**, FEDME, 2009

EEAM, **Escuela Española de alta montaña. Certificado de iniciación al montañismo**, Barrabés editorial, 2001

MILSON, F., **El libro de la bicicleta de montaña: mantenimiento y reparación**, OMEGA, 2009

Granero Gallegos, A.,Baena Extremera, A., **Actividades físicas en el medio natural: Teoría y práctica para la Educación Física**, Wanceulen, 2010

Bibliografía Complementaria

Rojas Pedregosa, P., **La bicicleta y su desarrollo práctico en Educación Secundaria**, Wanceulen, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

1. Cada semana, o estudantado ten en Moovi os contidos que se impartirán na materia, así como o material (apuntamentos, lecturas, vídeos, etc.) para traballar estes contidos. Para un maior aproveitamento das clases teóricas e prácticas, recoméndase facer uso deste material antes de asistir a devanditas clases.

2. Formalizar canto antes o grupo en Moovi (catro persoas) para a realización do traballo da materia.

3. Estudar e traballar o material da materia de forma continuada, tanto para a realización dos cuestionarios semanais como para a preparación do exame.

4. Expor aos profesores da materia todas as preguntas/consultas que se consideren necesarias en cada momento referidas ao temario, prácticas, cuestionarios, traballos, etc.

5. Comunicar ao profesorado as suxestións de mellora da materia.

6. Realizar o traballo da materia ao longo do cuadrimestre. Na primeira semana da materia daranse as directrices de como se debe realizar devandito traballo. Por tanto, recoméndase a asistencia á clase teórica.

7. Recoméndase consultar o blog da materia para ampliar información: https://afamnuvigo.blogspot.com/

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividades de fitness				
Materia	Actividades de fitness			
Código	P02G050V01901			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alonso Fernández, Diego			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego			
Correo-e	diego_alonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende ofrecer ao alumno/a unha visión xeral dunha das principais opcións profesionais da titulación: as actividades de Fitness.			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Os estudantes serán capaces de conocer y comprender fundamentos das actividades de fitness.	CG2 CG5 CG12 CG13 CG24	
Os estudantes serán capaces de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de E-A relativos as actividades de fitness, con atención ás características individuais e contextuales das persoas.	CG5 CG25	CE9 CE24 CE26 CE28 CE29
Os estudantes serán capaces de comprender la literatura científica do ámbito das actividades de fitness.	CG2 CG5	
Os estudantes serán capaces de promover a formación de hábitos perdurables e autónomos de practica de actividade de fitness.	CG13 CG24 CG25	CE9 CE28 CE29
Os estudantes serán capacades de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica das actividades de fitness.	CG24	CE9 CE26 CE28 CE29
Os estudantes serán capaces de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de fitness.	CG26	CE24 CE26 CE29

Os estudantes serán capaces de aplicar os principios fisiológicos, biomecánicos, comportamentales e sociais ao ámbito das actividades de fitness.	CG5 CG24	CE28

Contidos	
Tema	
TEMA 1. Teoría e práctica do exercicio físico e benestar en clases colectivas	SUBTEMA I: Concepto e evolución do fitness Subtema I.1. Concepto e evolución do fitness Subtema I.2. O fitness na actualidade Subtema I.3. O sector dos services de fitness Subtema I.4. Os usuarios/as do fitness SUBTEMA II: O técnico polivalente de fitness Subtema II.1. Características e formación Subtema II.2. Habilidades persoais e sociais Subtema II.3. Pautas para o seu desenvolvemento profesional
TEMA 2. Tendencias do fitness e análise do exercicio físico en clases colectivas	SUBTEMA III: Actividades de fitness: a sala cardio-fitness Subtema III.1. Equipamento e funcionamento dunha sala cardio-fitness actual. Subtema III.2. Pautas básicas de adestramento en sala Subtema III.3. Seguridade e prevención de lesións Subtema III.4. O adestramento funcional na sala cardio-fitness SUBTEMA IV: Actividades de fitness: tendencias actuais Subtema IV.1. H.I.I.T. Subtema IV.2. Tonificación con soporte musical Subtema IV.3. Running Subtema IV.4. Crosfit Subtema IV.5. Adestramento excéntrico e isoinercial Subtema IV.6. Adestramento en suspensión: TRX Subtema IV.7. Core-training Subtema IV.8. Adestramento propioceptivo Subtema IV.9. Stretching Global Activo Subtema IV.10. F.N.P. Subtema IV.11. Método Pilates
TEMA 3. Aspectos didácticos e metodolóxicos do exercicio físico con soporte musical.	SUBTEMA IV: Actividades de fitness: tendencias actuais Subtema IV.12. Tonificación con soporte musical

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	5	20
Traballo tutelado	4	15	19
Prácticas de laboratorio	26	9	35
Presentación	4	15	19
Resolución de problemas de forma autónoma	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	2	8	10
Traballo	6	20	26
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudante. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver.
Traballo tutelado	Resolución de exercicios na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor
Prácticas de laboratorio	Realización práctica de diferentes tendencias do fitness e desenvolvemento de sesións básicas
Presentación	Actividade práctica onde o alumno debe ser responsable do seu deseño, planificación e abordaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Procura de información con base dunha posterior abordaxe práctica dos contidos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Na aula teórica ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.

Traballo tutelado	Na aula práctica ou en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.
Presentación	Na aula teórica ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.
Resolución de problemas de forma autónoma	Nas sesións teóricas, prácticas e en horario de titoría ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.
Prácticas de laboratorio	Na aula práctica ou en horario de titorías ou por medios telemáticos no campus remoto, a plataforma MOOVI ou correo electrónico con concertación previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Presentación	Os alumnos desenvolverán unha sesión de fitness completa como monitores responsables.	20	CG2 CG5 CG12 CG13 CG25 CG26	CE9 CE24 CE26 CE28 CE29
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos: O exame teórico poderá constar de preguntas curtas e/ou tipo test dos diversos contidos da materia.	50	CG2 CG5 CG12 CG13 CG25 CG26	CE9 CE24 CE26 CE28 CE29
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	O alumno debe recompilar as sesións (contidos, obxectivos e tarefas) das clases prácticas analizando críticamente cada unha delas.	15	CG5 CG13 CG24 CG26	CE9 CE26 CE28 CE29
Traballo	Os alumnos desenvolverán diversas tarefas propostas a través da plataforma de teledocencia Moovi que terán unha data límite de presentación para poder ser avaliadas.	15	CG2 CG5 CG12 CG13 CG25 CG26	CE9 CE24 CE26 CE28 CE29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

a) Avaliación ALUMNADO ASISTENTE (asiste, polo menos, ao 85% das sesións prácticas programadas):

- É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación míima de 5 puntos para aprobar a materia. De non ser así, o resto de cualificacións manteñen a sea validez en posteriores convocatorias.

- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

- Na segunda convocatoria do mesmo curso académico se manterán as cualificacións da primeira convocatoria.

b) Avaliación ALUMNADO NON ASISTENTE (non asiste a más dun 15% das sesións prácticas programadas):

- En todo caso manteñen a súa vixencia os criterios de avaliación e serán consultados previamente co docente da materia cando os alumnos non asistan de maneira regular durante o curso.

- As competencias da materia serán avaliadas nunha proba única de natureza teórica (50%) e práctica (50%) que debe ser superada cunha cualificación mínima dun 5.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte: http://fcced.uvigo.es/gl/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Salinas, N., **Manual para el técnico de sala de fitness.**, Paidotribo, 2005

Earle, R.W. y Baechle, T.R., **Manual NSCA. Fundamentos del entrenamiento personal.**, Paidotribo, 2008

Hoeger, W.W.K. y Hoeger, S.A., **Fitness and wellness**, 9a, Wadsworth, Cengage Learning., 2009
Thompson, W.R., **ACSM´s guidelines to exercise testing and prescription.**, Lippincott, Williams & Wilkins., 2009

Bibliografía Complementaria

Colado Sánchez, J.C., **Fitness en las salas de musculación**, INDE, 1996
American College of Sports Medicine, **ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription**, 7a, Lippincott, Williams & Wilkins., 2006
Isidro, F., Heredia, J.R., Pinsach, P. y Costa, M.R., **Manual del entrenador personal. Del fitness al wellness.**, Paidotribo, 2007
Dwyer, G.B., & Davis, S.E., **ACSM´s helth-related physical fitness assessment manual.**, Lippincott, Williams & Wilkins., 2008
Lieberman et al., **Foot strike patterns and collision forces in habitually barefoot versus shod runners**, Nature, 2010
Klika B. & Jordan C., **HIGHI NTENSITY CIRCUIT TRAINING USING BODY WEIGHT: Maximum Results With Minimal Investment**, ACSM'S Health & Fitness Journal, 2013
S A Costigan, N Eather, R C Plotnikoff, D R Taaffe, D R Lubans, **High-intensity interval training for improving health-related fitness in adolescents: a systematic review and meta-analysis**, Br J Sports Med, 2015
Alonso-Fernandez et al., **Effect of a HIIT Programme vs. Extensive Continuous Training on Inexperienced Individuals**, Apunt. Educación Física y Deportes, 2017
Alonso-Fernandez et al., **Changes in muscle architecture of biceps femoris induced by eccentric strength training with nordic hamstring exercise**, Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sp, 2018
Aguilera-Castells et al., **Muscle activation in suspension training: a systematic review**, SportS BiomechanicS, 2018
Alonso-Fernandez et al., **Impact of a HIIT protocol on body composition and VO2max in adolescents**, Science & Sports, 2019
Alonso-Fernandez et al., **Changes in rectus femoris architecture induced by the reverse nordic hamstring exercises**, Journal sports Med Phys Fitness, 2019
Alonso-Fernandez et al., **Effects of the Functional Heel Drop Exercise on the Muscle Architecture of the Gastrocnemius**, Journal of Sport Rehabilitation, 2019
Espejo-Antúnez et al., **The impact of proprioceptive exercises on balance and physical function in institutionalized older adults: A randomized controlled trial**, ARCHIVES OF PHYSICAL MEDICINE AND REHABILITATION, 2020
Vera-Garcia et al., **Progressions of core stabilization exercises based on postural control challenge assessment**, European Journal of Applied Physiology, 2020
Xu et al., **Effects of Foot Strike Techniques on Running Biomechanics: A Systematic Review and Meta-analysis**, SPORTS HEALTH, 2020
Gardiner et al., **injury risk and injury incidence rates in crossfit**, The Journal of Sports Medicine and Physical Fitnes, 2020
Matos et al., **Analysis of the pain symptoms, flexibility, and hydroxyproline concentration in individuals with low back pain submitted to Global Postural Re-education and stretching**, Pain Management, 2020
Schimidt et al., **Influence of Pilates Method on Nonspecific Lumbar Pain**, Arquivos Brasileiros de Neurocirurgia, 2020
Rustaden et al., **Similar Energy Expenditure During BodyPump and Heavy Load Resistance Exercise in Overweight Women**, Frontiers in Physiology, 2020
Alonso-Fernandez et al., **Impact of Askling L-PROTOCOL on muscle architecture, flexibility and sprint performance**, Int. Journal of Sports Medicine, 2021
Alonso-Fernandez et al., **Acute impact of Nordic hamstring exercise on sprint performance after 24, 48 and 72 hours**, Sports Biomechanics, 2021
Alonso-Fernandez et al., **Effects of Copenhagen Adduction Exercise on Muscle Architecture and Adductor Flexibility**, IJERPH, 2022
Alonso-Fernandez et al., **Impact of High-Intensity Interval Training on Body Composition and Depressive Symptoms in Adults under Home Confinement**, IJERPH, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de exercicio físico e benestar/P02G050V01910

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101
Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201
Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Outros comentarios

Para afrontar a asignatura e importante ter unha boa base teórica de:

- Anatomía e kinesioloxía humana.
- Fisioloxía do exercicio.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xerontoloxía e actividade física				
Materia	Xerontoloxía e actividade física			
Código	P02G050V01902			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaz de comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte nas persoas maiores.	CG2
Coñecer e ser capaz de identificar os efectos que a práctica da actividade física e deporte en persoas maiores provocan en aspectos *fisiológicos e *biomecánicos.	CG3
Ser capaz de identificar os efectos que a práctica da actividade física e deporte en persoas maiores provocan en aspectos *comportamentales e sociais.	CG4
Ser capaz de identificar os efectos que a práctica da actividade física e deporte provocan sobre a *estructuctura de diferentes manifestacións da *motricidad humana en persoas maiores.	CG7
Coñecer e ser capaz de aplicar os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional no ámbito das persoas maiores.	CG11
Saber utilizar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte no ámbito das persoas maiores.	CG12
Ser capaz de identificar e aplicar hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional en lle ámbito das persoas maiores.	CG13
Coñecer e ser capaz de promover e avaliar a formación de hábitos *perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte nas persoas maiores.	CG16
Ser capaz de identificar habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo no ámbito das persoas maiores.	CG25
Ser capaz de identificar e adaptarse a novas situacións, aplicar a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma no ámbito das persoas maiores.	CG26

Adquirir coñecementos básicos para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas para persoas maiores.	CG3 CG4 CG22

Contidos	
Tema	
Bloque temático 1. Xerontoloxía e actividade física: aspectos físicos, biolóxicos, sociais e psíquicos relacionados coa actividade física e a corporeidade das personas maiores.	Tema 1. Cambios na anatomía e fisioloxía dos órganos e sistemas durante o envellecemento. Tema 2. Aspectos psicolóxicos e sociais do envellecemento.
Bloque temático 2. Epidemioloxía e demografía do envellecemento	Tema 3. Definicións e conceptos. Tema 4. Epidemoloxía e demografía do envellecemento. Tema 5. Teorías do envellecemento no ser humano.
Bloque temático 3. Características da motricidade humana en idade avanzada. O corpo e a vellez.	Tema 6. Autonomía funcional e valoración. Tema 7. Capacidades físicas e coordinativas.
Bloque Temático 4. Políticas de promoción da saude e calidade de vida no envellecemento.	Tema 8.Políticas de promoción da saude e calidade de vida
Bloque temático 5. O lecer activo nas persoas maiores. Características, necesidades e demandas de actividades das persons maiores.	Tema 9. O lecer activo nas persoas maiores.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	0	19	19
Traballo tutelado	28	14	42
Lección maxistral	22	22	44
Actividades introdutorias	2	1	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	29	29
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Nas clases presenciais exporanse diferentes situacións que esixan capacidade de reflexión, relación de contidos, contraste de datos, realizar diagnósticos.
Traballo tutelado	Nas clases prácticas fundamentalmente exporanse situacións que deberán resolver coa axuda do profesor ou con traballo autónomo. Realizásense de individual ou colectiva, segundo a actividade. Será necesario realizar procura bibliográfica e manexarase bibliografía actual sobre temáticas relacionadas cos contidos da materia.
Lección maxistral	Nas clases presenciais desenvolveranse os aspectos conceptuais da materia, que deberán ser complementados polo alumno con estudo autónomo.
Actividades introdutorias	Nos primeiros días de clase explicarase o programa da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Nas clases presenciais desenvolveranse os aspectos conceptuais da materia, que deberán ser complementados polo alumno con estudo autónomo.
Estudo de casos	Nas clases presenciais exporanse diferentes situacións que esixan capacidade de reflexión, relación de contidos, contraste de datos, realizar diagnósticos.
Traballo tutelado	Nas clases prácticas fundamentalmente exporanse situacións que deberán resolver coa axuda do profesor ou con traballo autónomo. Realizásense de individual ou colectiva, segundo a actividade. Será necesario realizar procura bibliográfica e manexarase bibliografía actual sobre temáticas relacionadas cos contidos da materia.
Probas	**Descrición**
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades de apoio en horario de titoría destinadas a orientar e/ou supervisar as tarefas da materia.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Estudo de casos	Traballo temático e memoria de prácticas	40	CG2 CG11 CG12 CG13 CG16 CG22 CG25 CG26
Traballo tutelado	Proposta de sesión	10	CG3 CG7 CG16 CG25 CG26
Lección maxistral	Exame de contidos	40	CG2 CG3 CG4 CG7 CG16 CG22 CG26
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e entrega de traballos prácticos	10	CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

É necesario alcanzar un 5 no exame e no traballo temático para poder acceder ás notas dos outros dous apartados da avaliación e calcular a media da materia. A realización do traballo ten carácter obrigatorio e é requisito fundamental para poder supera-la materia.

As notas dos diferentes apartados gardaranse para a segunda convocatoria.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/calendario-academico

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un único exame que terá o valor do 100% da nota. O exame constará de preguntas curtas, tema e suposto práctico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BELSKY, J.K., **Psicología del envejecimiento. Teoría, investigaciones e intervenciones**, Ed. Masson. Barcelona,

BERMEJO GARCÍA, L., **Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores: Guía de buenas prácticas.**, Panamericana: Madrid,

BUENDÍA, J., **Gerontología y salud. Perspectivas actuales**, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid.,

JONES, C. & ROSE, D., **Physical activity instruction of older adults**, Human Kinetics. Champaign, Il, EEUU.,

MELÉNDEZ ORTEGA, A., **Actividad física para personas mayores: las razones para hacer ejercicio**, Ed. Gymnos. Madrid,

MORROW,J. R.; JACKSON, A. W.; DISCH, J. G. & MOOD, D. P., **Measurement and evaluation in human performance**, Human Kinetics. Champaign, IL, EEUU.,

SPIRDUSO, W. W. & ECKERT, H. M., **Physical activity and aging. Human Kinetics**, Champaign, Il, EEUU.,

SPIRDUSO, W., **Physical dimensions of aging.**, Human Kinetics. Champaign,IL, EEUU,

VELLAS, B.; LAFONT, C.; ALLARD,M. y ALBAREDE, J.L., **Transtornos de la postura y riesgo de caida. Del envejecimiento satisfactorio a la pérdida de autonomía.**, Ed. Glosa. Barcelona,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503
Novas tecnoloxías para a educación musical na escola/P02G110V01942

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604
Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101
Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Biomecánica da técnica deportiva				
Materia	Biomecánica da técnica deportiva			
Código	P02G050V01903			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais Física aplicada			
Coordinador/a	Silva Alonso, Telmo Cabaleiro Álvarez, David			
Profesorado	Cabaleiro Álvarez, David Mato Corzón, Marta María Silva Alonso, Telmo			
Correo-e	telmosilva@uvigo.es dacabaleiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento e aplicación das leis da mecánica para a análise da técnica deportiva coa intención de mellorar o rendemento e reducir a incidencia de lesións.			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde
CE23	Capacidade para identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumno será capaz de coñecer os principios e aplicacións da biomecánica á práctica deportiva	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
O alumno será capaz de comprender como a cinemática, a dinámica e a mecánica de fluídos son o fundamento da biomecánica	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
O alumno será capaz de coñecer e utilizar distintos tipos de análise biomecánicos da técnica deportiva	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
O alumno será capaz de coñecer e usar ferramentas de análises biomecánico de simulación e predición	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28

Contidos	
Tema	
Principios da mecánica clásica aplicados á biomecánica deportiva	Obxectivos Aplicacións
Técnicas instrumentais da análise biomecánico da técnica deportiva	Análise cuantitativa Análise cualitativa Análise conforme a criterios de rendemento Avaliación da técnica deportiva
Ferramentas de simulación e predición da realización dunha técnica deportiva	Obxectivos Características Aplicacións
Equilibrio dunha estrutura músculo esquelética e do corpo humano	Fundamentos Aplicacións
Elasticidade dos tecidos dunha estrutura músculo esqueletica	Fundamentos Aplicacións
Cinemática aplicada á técnica deportiva	Fundamentos Aplicacións
Dinámica aplicada á técnica deportiva	Fundamentos Aplicacións
Mecánica de fluídos aplicada á técnica deportiva	Fundamentos Aplicacións

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	30	30	60
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Cartafol/dossier	0	44	44
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	-Aplicación dos principios biomecánicas na resolución de problemas e casos prácticos. -Determinación de objetivos, obtención, tratamento, presentación e análise de datos en situación experimentáis e reais.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de contidos teóricos fundamentais da materia

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	O alumno dispoñerá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos teóricos suscitados na clase. As sesións de titorización poderán realizarse no despacho físico ou por medios telemáticos (Correo electrónico institucional do profesorado implicado na materia disponible na web da Facultade, videoconferencia mediante o uso das aplicacions telemáticas integradas no Campus Remoto da Universidade de Vigo, foros en FAITIC,...) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	O alumno dispoñerá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas, e casos prácticos suscitados nos seminarios. As sesións de titorización poderán realizarse no despacho físico ou por medios telemáticos (Correo electrónico institucional do profesorado implicado na materia disponible na web da Facultade, videoconferencia mediante o uso das aplicacions telemáticas integradas no Campus Remoto da Universidade de Vigo, foros en FAITIC,...) baixo a modalidade de concertación previa.
Probas	**Descrición**
Cartafol/dossier	O alumno dispoñerá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas relacionadas coa realización e presentación dos informes de prácticas. As sesións de titorización poderán realizarse no despacho físico ou por medios telemáticos (Correo electrónico institucional do profesorado implicado na materia disponible na web da Facultade, videoconferencia mediante o uso das aplicacions telemáticas integradas no Campus Remoto da Universidade de Vigo, foros en FAITIC,...) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Seminario	Avaliación continua, entrega en tempo e forma dos problemas propostos e informes relativos a as análises suscitadas durante os seminarios.	35	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
Cartafol/dossier	Avaliación continua, entrega en tempo e forma dos informes e traballos requiridos.	30	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28

Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas de resposta curta ou tipo test dos contidos da materia	35	CG2 CG3 CG7 CG8 CG18 CG20 CG25 CG26	CE3 CE8 CE16 CE23 CE28

Outros comentarios sobre a Avaliación

No caso de avaliación continua negativa e segunda convocatoria, o alumno realizará unha proba final sobre os contidos da materia consistente na resposta curta e resolución de problemas que contará o 70% da nota final. Para avaliación positiva da materia, será requisito indispensable ademais de unha avaliación positiva na proba final, a presentación en papel ou formato digital dos informes e traballos realizados durante o curso que contará ata un máximo do 30% da nota final.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Izquierdo, Mikel, **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte**,

Bibliografía Complementaria

Aguado, Xabier, **Eficacia y Técnica Deportiva**, 2º edición,
Hay and Prentice-Hall, **The Biomechanics of Sport and Exercise**,
Bartlett, **Sport Biomechanics**, 1º edición,
Bartlett y Hong, **Routledge Handbook of Biomechanics and Human Movement Science**,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201
Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G050V01302
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Deportes náuticos				
Materia	Deportes náuticos			
Código	P02G050V01904			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A materia Deportes Naúticos impártese no segundo cuadrimestre do terceiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte. Nesta materia proporciónase unha visión xeral do Remo e do Piragüismo. Desde unha perspectiva teórica, abórdanse diferentes aspectos desde un punto de vista xeral referentes a sua estructura externa,o medio no que se desenvolven,os tipos de embarcacións e as suas modalidades, a técnica básica,maniobras,fundamentos do seu adestramento, tipos de competicións,didáctica, aspectos recreativos, etc. Desde unha perspectiva práctica, realízase un percorrido a través de distintos tipos de embarcacións. Debido ó medio no que se desenvolven as prácticas (río Lérez) é requisito imprescindible saber nadar.			

Competencias	
Código	
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	CG7
Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	CG10
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CG14
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	CG23
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25

Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	CE1
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	CE8
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	CE9
Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo	CE10

Contidos

Tema	
TEMA 1: Fundamentación teórica dos deportes náuticos	- Definición - Oríxenes e evolución histórica - Análise do remo e do piragüismo e os seus factores - As reglaxes das embarcacións: . Reglaxes en banco fixo . Reglaxes en banco móvil . Reglaxes en piragüismo e kayak
TEMA 2: Fundamentos técnico-tácticos e didácticos dos deportes náuticos: remo e piragüismo	-Técnica básica do remo e do piragüismo - Fases da palada no remo - Técnica básica de banco fixo - Técnica básica de banco móvil - Defectos técnicos mais frecuentes no remo - Técnica básica do piragüismo - Maniobras no piragüismo. Transporte, vuelco e vaciado. De equilibrio e conducción. De propulsión e combinadas - A palada en kayak. Fases da palada. Exercicios e corrección de erros. - Fundamentos tácticos: .A regata. Tipos. Partes . A estratexia - Postos específicos: . Postos específicos no remo de banco fixo . Postos específicos no remo de banco móvil . Postos específicos no piragüismo
TEMA 3: Estructura formal e funcional dos deportes náuticos: remo e do piragüismo	- Modalidades e especialidades - Categorías - Distancias de competición - Características das embarcacións - Características do sistema de masas - Distancias e tempos de competición - Frecuencia de palada en competición - Relación distancia/tempo de competición/tipo de esforzo - Tipos de competicións no remo e no piragüismo: . En función do recorrido . En función do sistema de competición . Programa olímpico
TEMA 4: O proceso de iniciación deportiva nos deportes náuticos	- Didáctica do remo e do piragüismo: . Ensinanza e aprendizaxe . Iniciación e metodoloxía . Etapas de formación - O medio acuático: . Natural: ríos, lagos, mar . Artificiales: pantanos, pistas . Normas de seguridade . Variables medioambientais externas
TEMA 5: Os deportes náuticos na sua vertiente recreativa e de rendemento	- Aspectos recreativos - O club. Organización - Aspectos de rendemento: . Tecnoloxía aplicada . Materiais - Estructura biomecánica do remo e do piragüismo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	3	25
Prácticas de laboratorio	26	20	46

Traballo tutelado	1	0	1
Seminario	0	12.5	12.5
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	26	26
Exame de preguntas obxectivas	1	14.5	15.5
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos teóricos sobre a materia obxeto de estudo.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense no río Lérez.
Traballo tutelado	O estudiante, de manera individual elabora unha memoria de prácticas sobre a materia.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da mesma e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia a través das TIC e de xeito autónomo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que se reserva para atender e resolver as dúbidas do alumnado en relación a materia. As sesións de titorización poderanse realizar por medios presenciais (despacho 217) se as condicións sanitarias o permiten, ou ben telemáticos: correo electrónico ou despachos virtuais dos profesores a través do Campus Remoto, baixo a modalidade de cita previa: Profesor Ramón Rial Fernández (Remo) Sala 2138. Profesor Pablo Tenreiro Varela (Piragüismo) Sala 2540.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	Polo carácter da materia, haberá que participar activamente como mínimo no 80% das sesións prácticas de remo e no 80% das sesións prácticas de piragüismo como requisito previo para superar a materia no cuatrimestre (a participación debe ser activa, de forma que se o alumno/a asiste á sesión pero non interven nas actividades propostas, a asistencia non será contabilizada). Isto supon que o tope máximo de faltas (enfermidade, lesión, asuntos persoais, etc.) é de 3 entre remo e piragüismo (dúas a remo e unha a piragüismo ou ao revés: dúas a piragüismo e unha a remo), non podendo de ningunha maneira faltar a 3 prácticas de cada unha das dúas disciplinas (3 faltas a remo ou 3 faltas a piragüismo). As prácticas supoñen o 60% da cualificación final e realizaránse no río Lérez (tamén poderá facerse algunha práctica en terra nos ergómetros). A avaliación da docencia práctica realizaráse de forma continua mediante o control de asistencia diaria do alumnado con participación activa e a observación sistemática por parte do profesor do seu rendemento e o nivel técnico acadado ao longo do cuatrimestre (avaliaráse o transporte do material, o seu axuste, o manexo e maniobrabilidade técnica da embarcación, etc.). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado. O profesor pasará un parte diario de firmas de asistencia ás prácticas de laboratorio e ademais o día de presentación da materia, proporcionará unha ficha ao alumnado para que a devolvan ó profesor coa sua fotografía e os datos pertinentes, dentro da primeira semana de comenzo das prácticas.	60	CG7 CG10 CG13 CG23 CG24 CG25 CG26	CE1 CE8 CE9 CE10
Exame de preguntas obxectivas	Encamiñada a avaliar a integración dos contidos teóricos por parte do alumnado. Enténdese tamén por contido teórico calquera explicación ou concepto que se manexe nas sesións prácticas. Esta proba realizaráse na data oficial e constará de 50 preguntas tipo test (25 de remo e 25 de piragüismo) con 4 opcións de resposta, sendo obrigatorio respostar a todas as preguntas; as respostas erróneas non descontarán. A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.	20	CG7 CG10 CG14 CG24	CE1 CE8 CE9 CE10

Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Ao rematar primeiro as prácticas de remo e logo as de piragüismo o alumnado, de xeito individual, deberá presentar unha memoria de todas as prácticas feitas.Para elaborar esta memoria o profesorado facilitará un modelo tipo de ficha o primeiro día das prácticas de laboratorio. Para completar este informe, o profesor, antes de comenzar cada sesión práctica, indicará brevemente no pantalán ao alumnado os obxetivos, características, contidos, etc. da mesma e os alumnos deberán tomar as notas oportunas; do mesmo xeito o alumnado ao rematar a sesión e traballando pola sua conta deberán completar a ficha. No caso de que os profesores detectasen que as memorias fosen copiadas entre dous ou mais alumnos ou alumnas, éstes deberán facer un traballo individual relacionado coa materia. Unha vez remate a parte práctica de remo habilitarase un espazo en Moovi cun tempo límite dunha semana para que o alumnado poida subir as memorias en formato PDF, e farase o propio cando rematen as prácticas de piragüismo (fora deste prazo non se admitirá ningunha memoria). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.	20	CG7 CG10 CG12 CG23 CG26	CE1 CE8 CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Observacións: Unha vez cumprido o requisito de asistencia a un mínimo do 80% con participación activa ás prácticas tanto de remo como de piragüismo, a cualificación final do alumno/a será a nota media ponderada de cada un dos tres apartados (60%-20%-20%) sempre coa premisa de haber alcanzado unha puntuación mínima de 5 en cada un dos tres apartados. Se o alumno non chega a 5 en calquera dos tres apartados a sua cualificación na nota final será de suspenso. A cualificación positiva de unha ou duas partes conservaráse únicamente ata a seguinte convocatoria de xuño/xullo. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño/xullo.

Aqueles alumnos/as que non cumprisen co requisito previo de asistir a lo menos ao 80% das prácticas con participación activa tanto a remo como a piragüismo ou ben figuren como non presentados/as dentro do cuatrimestre, non poderán superar nin a avaliación continua da parte práctica da materia nin o informe de prácticas na primeira convocatoria e deberán presentarse a convocatoria de xuño/xullo. Nesta convocatoria de xuño/xullo terán que facer un exámen práctico da materia, polo que se lles recomenda que previamente fagan as pertinentes prácticas en algún club de remo e/ou piragüismo (esta proba ponderará un 60% nesta convocatoria); ademais deberán presentarse e superar o exámen teórico da materia no caso de que non o fixeran na primeira convocatoria (o exámen teórico ponderará un 40% nesta convocatoria de xuño/xullo)

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Molina Castillo, C., **Remo de Competición**, 1ª ed, Wanceulen, 1997

Bennett, Jeff, **Manual del kayakista de aguas bravas**, 1ª ed, Paidotribo, 2001

De Bergia Cervantes, E. y otros, **Iniciación al Piragüismo**, 1ª ed, Gymnos, 1997

Isorna-Folgar, M. y otros, **Entrenamiento en piragüismo de aguas tranquilas: avances para la mejora en preparación física, técnica, táctica, psicológica, nutricional y tecnológica**, 1ª ed, 2.0 Editora, 2014

Francisco García, José Manuel y García Soidán, José Luis, **Iniciación al Remo**, 1ª ed, Xunta de Galicia (Secretaría Xeral para o Deporte), 1991

Francisco García, José Manuel, **Remo de Banco Fixo**, 1ª ed, Lea, 1996

Bibliografía Complementaria

Briones Pérez de La Blanca, Enrique, **Remo: Entrenamiento de Base y de Elite**, 1ª ed, Wanceulen, 1990

Escuela Nacional de Entrenadores, **Apuntes del Curso Nacional de Entrenador de Club: Bloque Específico**, F.E.R., 2002

Sánchez Hernández, J.L. y otros, **Piragüismo I**, Comité Olímpico Español, 1993

Sánchez Hernández, J.L. y otros, **Piragüismo II**, Comité Olímpico Español, 1993

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Especialización en deportes colectivos				
Materia	Especialización en deportes colectivos			
Código	P02G050V01906			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
- Ser capaz de controlar o rendemento e estado de forma nestas especialidades.	CB3 CB4	CG1 CG1 CG2 CG3 CG4 CG25 CG26	CE1 CE5 CE8 CE9 CE11	CT1 CT3 CT4 CT5 CT9
- Ser capaz de deseñar ferramentas para a detección, e o desenvolvemento de talentos (plans de formación a medio e longo prazo)	CB4 CB5	CG6 CG17	CE5 CE9 CE11	
- Adquirir habilidades de dirección de persoas	CB1 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG6 CG25	CE4 CE5 CE9 CE11	CT1 CT3 CT4 CT5 CT8

Contidos
Tema

TEMA 1: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DO RENDEMENTO TÉCNICO, TÁCTICO E ESTRATÉXICO TEMA 2. OPTIMIZACIÓN E CONTROL DA CONDICIÓN FÍSICA TEMA 3: XESTIÓN DO ESTADO DE FORMA EN DEPORTES COLECTIVOS. TEMA 4: DETECCIÓN, SELECCIÓN E DESENVOLVIMENTO DE TALENTOS EN DEPORTES COLECTIVOS TEMA 5: DIRECCIÓN DE EQUIPOS	1.1. O adestramento deportivo nos deportes colectivos. 1.2. Estrutura dos deportes colectivos e Factores de rendemento diferenciais 1.3. O calendario de preparación e as fases da forma como condicionantes o proceso de adestramento-competición. Densidade competitiva en longos períodos 1.4. O adestramento-competición como realidade sistémica. O adestramento integrado 2.1. Optimización e control das capacidades Técnico-coordinativas nos deportes colectivos 2.2.A técnica deportiva nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidad 2.3. Desenvolvemento do mapa técnico-coordinativo dos deportes colectivos 2.4. Adestramento e control dos contidos técnicos nos deportes colectivos 2.5. Optimización e control das capacidades Táctico-decisionales nos deportes colectivos 2.6. A estratexia e táctica deportiva nos contextos de colaboración-oposición 2.7. Desenvolvo do mapa táctico-decisional nos deportes colectivos 2.8. Adestramento e control dos contidos tácticos nos deportes colectivos 2.9. Optimización e control das capacidades Físico-condicionais nos deportes colectivos 2.10. Análises da carga externa e interna 2.11. Desenvolvemento do mapa condicional nos deportes colectivos 2.12. Adestramento e control dos contidos físicos nos deportes colectivos: forza, velocidade, resistencia e flexibilidade. 3.1. Deseño da carga de adestramento: Modelos de planificación nos deportes colectivos. 3.2. Planificación contemporánea. Deseños con cargas concentradas. Microestructuración. Periodización táctica 3.3. O deseño do plan de adestramento-competición en deportes de longo período competitivo 4.1. Detección e selección de talentos nos deportes colectivos 4.2. O proceso de identificación de talentos Construción do perfil de referencia para o alto rendemento no os deportes colectivo 4.3. Probas e medidas para a selección de talentos nos deportes colectivos 4.4. Desenvolvemento do talento: As etapas de formación nos deportes colectivos 4.5. Planificación a longo prazo nos deportes colectivos. As diferentes etapas de formación e especialización 4.6. Establecemento do curriculum na área física ou condicional, área técnica ou coordinativa, área táctica ou decisional 5.1. observación e análise da competición como medio para a dirección de equipos Valoración do rendemento nos deportes colectivos: análise da competición 5.2. O proceso de recollida de datos: a observación. Os instrumentos de recollida e análises informatizadas. Os labores de scouting A modelización do proceso de adestramento: a acción 5.3. A dirección de equipos deportivos por parte do adestrador - Concepto de dirección de equipos: Determinantes que configuran a dirección. Modelos ou estilos de dirección - A dirección durante o adestramento. A dirección antes do partido. A dirección durante o partido. A atención á prensa 5.4. O adestrador como xestor de recursos humanos nos grupos deportivos. - O adestrador como xestor de recursos humanos: a dirección de profesionais. Modelos de liderado por parte do adestrador - A cohesión grupal do equipo e a dinámica de grupo - O equipo multidisciplinar de traballo: o staff deportivo PRÁCTICA 1: adestramento integrado como recurso metodolóxico nos deportes colectivos PRÁCTICA 2: adestramento técnico nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidad: metodoloxía analítica vs global PRÁCTICA 3: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo I PRÁCTICA 4: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo II PRÁCTICA 5: adestramento das capacidades físicas: resistencia PRÁCTICA 6: adestramento das capacidades físicas: forza PRÁCTICA 7: deseños de sesións de adestramento: contidos simuladores e rexenerativos PRÁCTICA 8: observación e análise do rendemento nos deportes colectivos PRÁCTICA 9: probas e tests para a detección de talentos nos deportes colectivos PRÁCTICA 10: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios técnico-tácticos PRÁCTICA 11: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios físicos PRÁCTICA 12: dirección de equipos: role playing PRÁCTICA 13: xestión de recursos humanos: caso NASA

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10	20
Estudo de casos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	30	17	47
Traballo tutelado	0	8	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	1	4
Traballo	0	41	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas impartidas polo docente
Estudo de casos	Nas clases se resolverán clases prácticos reales
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas impartidas polo docente
Traballo tutelado	Os estudantes deberán facer traballos tutelados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O docente atendrá aos estudantes que o requiran
Traballo tutelado	O docente atendrá aos estudantes que o requiran

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	Valorarase a participación activa nas prácticas.	5	CG17 CG25 CG26	CE5 CE8 CE9 CE11
Resolución de problemas e/ou exercicios	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	60	CG3 CG4 CG6 CG17	CE9 CE11
Traballo	O traballo de aplicación versará sobre a Planificación do proceso de adestramento-competición nun deporte colectivo. Poderá ser realizado por parellas, e poderá seleccionarse de entre dúas temáticas: - Proposta de deseño de planificación dunha tempada nun deporte colectivo - Proposta de secuenciación de contidos en planificación a longo prazo nas etapas de formación nun deporte colectivo Data de entrega: día do exame. A súa extensión non poderá superar as 100 páxinas	35	CG1 CG3 CG4 CG6	CE5 CE9 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).

a) Na convocatoria do primeiro cuadrimestre (xaneiro-febreiro) o exame terá unha valoración do 50%, o traballo-proxecto un 35% e a participación activa nas sesións prácticas un 15% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluirá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de preguntas cortas e aplicación. É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame terá unha valoración do 65% e o proxecto-traballo un 35%. Gardaranse as notas do exame e traballo da convocatoria do primeiro cuadrimestre se fose o caso.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bompa, T., **Entrenamiento de equipos deportivos.**, Paidotribo, 2009
Carling, C., **Performance assessment for field sports: physiological, and match notational assessment in practice**, Routledge, 2009
Lago, C., **La preparación física en el fútbol**, Biblioteca Nueva, 2002
Martin, R. y Lago, C., **Deportes de equipo. Comprender la complejidad para elevar el rendimiento.**, INDE, 2005

Bibliografía Complementaria

Bompa, T. O., **Periodización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000
Campos, J., Cervera, V.R., **Teoría y planificación del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001
Garcia, J. M., **Alto rendimiento: La adaptación y la excelencia deportiva**, Gymnos, 1999
Hughes, M y. Franks, I.A., **Notational analysis of sport: systems for better coaching and performance in sport**, Routledge, 2004
Manno, R., **Fundamentos del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2005
Martin, D.; Carl, K.; Lehnertz, K., **Manual de Metodología del Entrenamiento Deportivo**, Paidotribo, 2001
Matveiev, L., **Teoría general del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001
Platonov, V. N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001
Riera, J., **Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas**, INDE, 1989
Riera, J., **Habilidades en el deporte**, INDE, 2005
Thiess, G., Tschiene, P. y Nickel, H., **Teoría y metodología de la competición deportiva**, Paidotribo, 2004
Vasconcelos, A., **Planificación y organización del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2000
Verkhoshansky, Y., **Teoría y metodología del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2002
Viru, A. y Viru, M., **Análisis y control del rendimiento deportivo**, Paidotribo, 2003
Zhelyazkoz, T., **Bases del entrenamiento deportivo**, Paidotribo, 2001

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303
Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Especialización en deportes individuais				
Materia	Especialización en deportes individuais			
Código	P02G050V01907			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	*Analisis do proceso de ensino-aprendizaxe da *natación			

Competencias	
Código	
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Demostrar coñecemento e comprensión da especialización en deportes individuais.	CG3	CE7
Coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG4	CE8
Hábitos de calidade e excelencia no exercicio profesional.	CG5	CE9
	CG6	CE11
	CG24	
	CG25	
	CG26	

Contidos	
Tema	
1. Optimización e control do rendemento técnico, táctico e estratéxico.	1.1.- Adestramento técnico do *crol 1.2.- Adestramento técnico das costas 1.3.- Adestramento técnico da braza 1.4.- Adestramento técnico da bolboreta 1.5.- Adestramento técnico de movemento *ondulatorio *subacuático 1.6.- Adestramento técnico de saídas e viraxes
2. Optimización e control da condición física.	2.1.- Análise cuantitativa nos diferentes estilos
3. Análise sistemática do deporte.	3.1.- Regulamento de *natación en piscina e augas abertas
4. Desenvolvemento e adestramento técnico e táctico das diferentes capacidades.	4.1.- Desenvolvemento e adestramento técnico/táctico da resistencia 4.2.- Desenvolvemento e adestramento técnico/táctico da velocidade 4.3.- Desenvolvemento e adestramento técnico/táctico da forza 4.4.- Adestramento da forza para a prevención de lesións

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27	0	27
Resolución de problemas	1	1	2
Seminario	2	4	6
Traballo tutelado	2	4	6
Prácticas de laboratorio	40	80	120
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia *objecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	O profesor exporá os aspectos básicos da materia
Seminario	Asistencia a actividades formativas, para analizar o funcionamento de programas acuáticos
Traballo tutelado	Desenvolvemento de traballo en grupo sobre a temática da materia e *tutorizados polo docente.
Prácticas de laboratorio	Desenvolveranse os conceptos prácticos sobre o deporte

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante todo o curso académico. Para as consulta do horario de titorías e o lugar debese consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (http://fcced.uvigo.es/gl/)

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Lección maxistral	En relación coa docencia impartida nas clases teóricas e prácticas está previsto que se realice un control para valorar as aprendizaxes da materia. O valor desta proba representa o 70% da nota final.	35	CG3 CG4 CG5 CG6 CG24 CG25 CG26	CE7 CE8 CE9 CE11
Traballo tutelado	Desenvolveranse traballos propostos polo docente nos cales o alumno mediante o traballo en grupo terá que analizar os puntos que se determinen no temario. Si a planificación permíteo estes traballos exporanse e defenderán en clase.	15	CG3 CG4 CG5 CG6 CG24 CG25 CG26	CE8 CE9
Prácticas de laboratorio	A asistencia ás prácticas que se realizarán en clase será o 30% da nota final da materia. Nesta valoración terase en conta non soamente a participación do alumno senón tamén todas as preparacións e intervencións do alumno nos contidos expostos. Traballos dirixidos individuais e *grupales así como a actividade autónoma do alumno-a. O alumno-a debe asistir a clase práctica coa roupa adecuada.	15	CG3 CG4 CG5 CG6 CG24 CG25 CG26	CE7 CE8 CE9 CE11
Exame de preguntas obxectivas	En relación coa docencia impartida nas clases teóricas e prácticas está previsto que se realice un control para valorar as aprendizaxes da materia. O valor desta proba representa o 70% da nota final.	35	CG3 CG4 CG5 CG6 CG24 CG25 CG26	CE7 CE8 CE9 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación
Será necesario superar o exame para aprobar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arellano, R., **Entrenamiento técnico de natación**, Cultivalibros, 2010

Bompa, T.; Buzzichelli, C.A., **Periodización del entrenamiento deportiva**, Paidotribo, 2016

Cancela Carral, José Mª; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, **Tratado de Natación. De la iniciación al perfeccionamiento (Vol1)**, 1ª, Paidotribo, 2008

Cuartero, M.; Castillo, J.A.; Torrallardona, X.; Murio, J., **Entrenamiento de las especialidades en natación**, Cultivalibros, 2010

Federación Española de Natación, **Reglamento de natación**, 1ª, Federación Española de Natación, 2005

Hall, G.; Murphy, D., **Fundamentals of Fast Swimming: How to Improve Your Swim Technique**, The Race Club Inc., 2020

Navarro, F.; Oca, A.; Rivas, A., **Planificación del entrenamiento y su control**, Cultivalibros, 2010

Bibliografía Complementaria

American College of Sport Medicine., **Manual ACSM para la valoración y prescripción del ejercicio**, Paidotribo, 2005

Arufe, V.; Martinez-Patiño, M.J. (eds), **Tratado de Atletismo en el Siglo XXI (Vol I-II-III)**, 1ª, ACUGA, 2005

Badillo, J.; Serna, J.R., **Bases de la Programación del entrenamiento de fuerza**, Inde, 2002

Cancela Carral, José Mª; Ramirez Farto, Emerson, **La iniciación deportiva: La natación**, 1ª, Wanceulen, 2003

Cancela Carral, José Mª; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, **Tratado de Natación. De perfeccionamiento al Alto rendimineto (Vol2)**, 1ª, Paidotribo, 2008

Campos Granell, J.; Gallach, J., **Técnicas de Atletismo. Manual práctico de enseñanza.**, 1ª, Ed. Paidotribo, 2004

Delavier, F., **Guía de los movimientos de Musculación. Descripción anatómica**, Paidotribo, 2001

Fleck, S.J.; Kraemer W.J., **Designing Resistance Training Programs**, Human Kinetics, 2004

Franco, Pedro; Navarro, Fernando, **Natación. Habilidades acuáticas para todas las edades. Ed. Hispano-Europea**, 1ª, Hispano-Europea, 1980

García Manso, J.M.; Navarro, M.; Ruiz, J.A., **Bases teóricas del entrenamiento deportivo. Principios y aplicaciones.**, Gymnos, 1996

González-Badillo, J.J.; Gorostiaga, E., **Fundamentos del entrenamiento de la fuerza. Aplicación al alto rendimiento deportivo**, Inde, 2002

Gónzalez, J.J.; Villegas, J.A., **Valoración del deportista. Aspectos biomédicos y funcionales**, FEMEDE, 1999

Haff, G.G.; Triplett, N.T., **Essentials of strength training and conditioning**, Human Kinetics, 2016

Issurin, V., **Entrenamiento deportivo: periodización en bloques**, Paidotribo, 2012

Izquiero, M., **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y deporte**, Panamericana, 2008

Matveev, L.P., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001

McDougall, J.D.; Wenger, H.A.; Green, A.J., **Evaluación fisiológica del deportista**, Paidotribo, 2000

Naclerio, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones en diferentes deportes**, Panamericana, 2011

Navarro, F., **La velocidad**, Gymnos, 1998

Navarro, F., **La resistencia**, Gymnos, 1998

Ortiz Cervera, V., **Entrenamiento de fuerza y explosividad para la actividad física y el deporte de competición**, Inde, 1996

Platonov, V.N., **Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico**, Paidotribo, 2001

Tous, J., **Nuevas tendencias en fuerza y musculación**, Ergo, 1999

Weineck, J., **Entrenamimento total**, Paidotribo, 2005

Wasserman, K.; Hansen, J.E.; Sue, D.Y.; Casaburi, R.; Whipp, B.J., **Principles of exercise testing and interpretation**, Lippincott Williams & Wilkins, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes individuais II/P02G050V01916

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes individuais/P02G050V01304

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Outros comentarios

Ningún

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Programas de exercicio físico e benestar				
Materia	Programas de exercicio físico e benestar			
Código	P02G050V01910			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
O alumnado terá a capacidade de valorar distintas situacións persoais para planificar a práctica de actividade física de forma individualizada.	CG2 CG5 CG6 CG13 CG14 CG16 CG18 CG26	CE25 CE26 CE29
O alumnado mostrará hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13 CG24	
O alumnado será capaz de adaptarse a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26	CE25
O alumnado mostrará habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG12 CG13 CG24 CG26	

O alumnado comprenderá a literatura científica do ámbito do exercicio físico e o benestar	CG1 CG2	
O alumnado mostrará a capacidade de identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde	CG26	CE25 CE26 CE29

Contidos	
Tema	
1. Novas Tendencias do fitness, wellness, & healthy	1.1. Programas de exercicio físico e benestar nos servizos deportivos actuais. 1.2. Novas Tendencias de programas con orientación físico saudable.
2. O Adestramento persoal.	2.1. A figura do adestrador persoal. 2.2. Mercadotecnia e comunicación. 2.3. Aplicación dos programas de exercicio físico e benestar ao adestramento persoal.
3. Fundamentos, estrutura, deseño e control de programas de exercicio físico e benestar segundo o obxectivo do usuario.	3.1. Segmentos poboacións nos practicantes de servizos deportivos.
4. Equipamentos de fitness, wellness, & healthy	4.1. As tendencias no equipamento dos servizos deportivos e o fitness 4.2. Equipamentos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	26	16	42
Resolución de problemas	2	10	12
Presentación	2	5	7
Traballo tutelado	2	22	24
Flipped Learning	2	13	15
Lección maxistral	17	2	19
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	30	31
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación de coñecemento a situacións concretas e adquisición de habilidades básicas e procesuais relacionadas coa materia estudada. Dependendo do contido, pódense desenvolver en espazos especiais con equipamento especializado
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a ejercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección magistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor.
Flipped Learning	O estudante recibirá a través da plataforma de teledocencia faitic documentación para que poida traballar sobre ela e posteriormente poder expor ao profesor dubidas ou problemas de aprendizaxe relacionada con estes contidos
Lección maxistral	O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistrais e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións practicas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia: As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Prácticas de laboratorio	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.
Resolución de problemas	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.
Traballo tutelado	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Prácticas de laboratorio	A asistencia, a participación activa ea resolución das actividades propostas serán valoradas	15		CE25 CE26 CE29
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...	5	CG6 CG12 CG13 CG24 CG26	CE25 CE26 CE29
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor	20	CG2 CG5 CG12	CE25 CE26 CE29
Resolución de problemas e/ou exercicios	O exame teórico poderá constar de preguntas curtas e/ou tipo test dos diversos contidos da materia	60	CG13 CG16 CG18 CG24 CG26	CE25 CE26 CE29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo el alumnado asista o no a las aulas, tiene derecho a ser evaluado (mediante examen o según establezca la guía docente).

a) En la 1ª convocatoria el examen tendrá una valoración del 60%, el trabajo un 20%, exposiciones 5%, y las sesiones prácticas un 15% (Deberán asistir como mínimo al 80% de las sesiones prácticas). Los alumnos que no cumplan el 80% de asistencia práctica, deberán realizar un examen práctico y/o se incluirá una pregunta/s extras de desarrollo en el examen de respuesta corta / test.

Es indispensable superar el examen teórico con una calificación mínima de 5 puntos para aprobar la materia.

b) De no tener superada la materia en la primera convocatoria, las competencias no adquiridas serán evaluadas en la 2ª edición. En esta 2ª convocatoria el examen tendrá una valoración del 80%, y el trabajo 20% (este será requisito para poder realizar el examen).

c) Las fechas oficiales de los exámenes se pueden consultar en la web de la facultad

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American College of Sports Medicine, **ACSM´s guidelines to exercise testing and prescription**, Lippincott Williams & Wilkins, 2009

Bouchard, C., Blair, S.N., Haskell, W., **Physical activity and health**, Human Kinetics, 2007

Buckley, J.P., Redgrave, A., Redgrave, S., **Exercise physiology in special populations**, Churchill Livingstone.-Dwyer, 2008

Coburn, J. W., Malek, M. H., **Manual NSCA. Fundamentos del Entrenamiento Personal**, Paidotribo, 2014

Dwyer, G.B., Davis, S.E., **ACSM´s helth-related physical fitness assessment manual**, Lippincott Williams & Wilkins, 2008

Earle, R., **Fundamentos del entrenamiento personal.**, Paidotribo, 2008

García-García, O. y Serrano Gómez, V., **Entrenamiento personal. Guía para el desarrollo profesional**, Medica Panamericana, 2017

Riva, L., **Physical activity and health guidelines. Recommendations for various ages, fitness levels, and conditions from 57 authoritative sources**, Human Kinetics., 2010

Werner, W.K., Hoeger, S.A., **Fitness and wellness.**, 8, Wadsworth, 2009

Bibliografía Complementaria

American College of Sports Medicine, **Exercise management for persons with chronic diseases and disabilities**, Human Kinetics, 2003
Busquet, L, **Las cadenas musculares (tomo I)**, Paidotribo, 2000
Colado, JC, **Acondicionamiento físico en el medio acuático**, Paidotribo, 2004
Gomariz, J.R., **Estiramientos de cadenas musuclares**, La liebre de marzo, 2009
Isidro, F., Heredia, JR, Pinsach, P., Ramón-Costa, M., **Manual del entrenador personal: del fitness al wellness**, Paidotribo, 2007
Ratames, N, **Manual ACSM de Entrenamiento de la Fuerza y del Acondicionamiento Físico**, Paidotribo, 2015
Souchard, P, **RPG. Principios de la reeducación postural global**, Paidotribo, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades de fitness/P02G050V01901

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Actividades de fitness/P02G050V01901
Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicoloxía do adestramento deportivo				
Materia	Psicoloxía do adestramento deportivo			
Código	P02G050V01911			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Identificar e planificar planes de adestramento psicolóxico.	CG4 CG5 CG7 CG15 CG25 CG26	CE2
Comprensión da psicoloxía específica de cada modalidade deportiva, así como tratar cos deportistas e adestradores.	CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CG15 CG17 CG25 CG26	CE2

Coñecemento das estratexias máis efectivas para traballar no ambito da psicoloxía do adestramento deportivo	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG15 CG17 CG25 CG26	CE2

Contidos	
Tema	
1. A psicoloxía no adestramento e na competición.	1. A importancia da psicoloxía no deporte. 2. A importancia da psicoloxía no adestramento. 3. A impotencia da psicoloxía na Competición. 4. A figura do psicólogo do deporte.
2. Avaliaciónn, Planificación e Intervención Psicolóxica	1. Concepto de adestramento mental 2. Niveis de asesoramento mental 3. Avaliación e planificación do adestramento mental 4. Preparación psicolóxica dos adestramentos 5. Preparación psicolóxica das competicións
3. Programas de Adestramento Mental.	1. Psicoloxía do atletismo 2. Psicoloxía do tenis 3. Psicoloxía do golf 4. Psicoloxía do motociclismo 5. Psicoloxía do automobilismo 6. Psicoloxía do surf
4. Preparación psicolóxica das competicións.	1. Psicoloxía do fútbol 2. Psicoloxía do baloncesto 3. Psicoloxía do voleyball
5. Estratexias psicolóxicas de intervención.	1. Tecnicas de intervención psicolóxica 2. Establecemento de obxectivos 3. Relaxación 4. Visualización 5. Ténicas cognitivas 6. Tecnicas de biofeedback e neurofeedback 7. Técnicas de habilidades de comunicación
6. Asesoramento Psicolóxico a Adestradores, Pais, Directivos e Árbitros.	1. Enfoque educativo da iniciación deportiva 2. Motivos para comezar e abandonar un deporte 3. Do triángulo ao pentágono da iniciación deportiva 4. Os compoñentes do pentágono da iniciación deportiva

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	0	2
Debate	16	30	46
Lección maxistral	28	28	56
Exame de preguntas obxectivas	2	35	37
Observación sistemática	2	0	2
Traballo	2	5	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumno dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver en grupos.
Debate	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profeso..
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Presentación	Os alumnos deberán presentar unha planificación dunha temporada.

Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Os alumnos deberán facer unha proba tipo test de 40 preguntas con 3 alternativas de resposta.
Traballo	Os alumnos deberán presentar un traballo, tanto a nivel individual como en equipo, con formato tipo debate.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación final consistirá nunha proba tipo test de 40 pregunta, con 3 alternativas de resposta e só unha verdadeira. Cada dúas respostas incorrectas restarán unha correcta.	100	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG15 CG17 CG25 CG26	CE2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nas sucesivas convocatorias se mantendrán os mesmos criterios para aprobar que na primeira.

Débese ver a data da avaliación na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dosil, J. (Ed), **El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención.**, 2, Síntesis, 2002

Dosil, J. (Ed), **The Sport Psychologist Handbook: a guide for sport-specific performance enhancement.**, 1, John Wiley & Sons, 2006

Dosil, J., **Psicología de la actividad Física y del Deporte**, 2, MCGraw-Hill, 2008

Bibliografía Complementaria

Buceta, J.M., **Psicología del entrenamiento deportivo**, 1, Dykinson, 1998

Weinberg, R. y Gould, D., **Fundamentos en Psicología del Deporte**, 3, Panamericana, 2009

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte/P02G050V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socorrismo e a súa didáctica				
Materia	Socorrismo e a súa didáctica			
Código	P02G050V01912			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Correo-e	roberto.barcala@uvigo.es			
Web	http://http://remoss.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Materia para a formación especializada en salvamento e socorrismo acuático e nos primeros auxilios.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
CE15	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
CE23	Capacidade para identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos sobre o socorrismo e a súa didáctica.	CB1 CB2	CG3 CG11	CE1 CE10
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo no ámbito do socorrismo.	CB3	CG20	CE15
Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que influen no socorrismo.	CB4	CG23	CE17
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas e as medidas de actuación urxente fronte a eles.	CB5	CG24 CG25	CE23 CE26
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcta intervención das maniobras urxentes.		CG26	CE29
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ó socorrismo e a súa didáctica.			

Contidos	
Tema	
1.- A prevención de accidentes na actividade física e a educación. Instalacións e espazos acuáticos naturais.	1.1. Prevención de accidentes en espazos acuáticos naturais. 1.2. Previr accidentes ou situacións de emerxencia en instalacións acuáticas, velando pola seguridade dos usuarios.
2.- Socorrismo, primeiros auxilios e os CC. Do Deporte	2.1. Primeiro intervinte ante incidentes en contornas acuáticas. Condutas de autoseguridade. PAS. 2.2. Graos do afogado 2.2. Valoración Primaria 2.3. Reanimación Cardiopulmonar 2.4. Obstrución de vía aérea 2.5. Tratamento do paciente traumático 2.6. Primeiros auxilios básicos para socorristas e primeiros intervintes. 2.7. Primeiros auxilios en tempos de COVID-19
3.- Socorrismo acuático	3.1. Rescate de accidentados en espazos acuáticos naturais. 3.2. Rescate de persoas en caso de accidente ou situación de emerxencia en instalacións acuáticas.
4.- Didáctica do socorrismo	4.1. Proceso de ensino aprendizaxe das técnicas de natación adaptadas ao socorrismo. 4.2. Proceso de ensino aprendizaxe dos mecanismos de prevención. 4.3. Proceso de ensino aprendizaxe das técnicas de rescate. 4.4. Proceso de ensino aprendizaxe dos primeiros auxilios

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	10	7.5	17.5
Simulación	11.5	20	31.5
Traballo tutelado	0	40	40
Lección maxistral	10	0	10
Simulación ou Role Playing	20	0	20
Proxecto	1	29	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Obradoiro	Talleres para a aprendizaxe de habilidades e técnicas referidas ao contido da materia (eminentemente prácticos. Os talleres de rescate acuático realizaranse en contornas acuáticas naturais -praia ou río)
Simulación	Simulación clínica de casos de estudo (ben virtual ou ben *presencialmente) dos contidos da materia (tanto en praia como en piscina).
Traballo tutelado	Traballo tutelado referido ao último bloque de contidos da materia. O alumno deberá elaborar un traballo a modo de proxecto para a formación nalgún colectivo da educación, deporte ou salvamento de cada unha das unidades dos módulos formativos dos certificados de profesionalidade de socorrismo.
Lección maxistral	Presentación dos contidos da materia por parte do docente (*telemáticamente ou *presencialmente)

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	O temario estará dispoñible en faitic, e atenderanse titorías sobre as dúbidas de cada contido. Esta atención personalizada será a través de titorías virtuais e/ou presenciais.

Traballo tutelado	O traballo tutelado consistirá na elaboración dun traballo que será presentado en forma de proxecto avaliable. O traballo terá relación sobre o último tema dos contidos. O alumnado recibirá apoio por parte do docente, en titorías (telemáticas ou presenciais) para o correcto seguimento deste traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Simulación ou Role Playing	Simulación 1. Realizarase unha proba de rescate acuático na que se deberán aplicar correctamente técnicas específicas de salvamento (indicaranse antes do exame e atenderán os contidos da materia). Despois do rescate, debería realizar unha RCP de 20 minutos alcanzando un valor de polo menos o 70%. As notas ponderaranse en relación co tempo e a calidade da RCP. (40% da nota) Simulación 2. Presentarase un caso clínico ligado a calquera dos contidos da materia (prevención, vixilancia, salvamento ou primeiros auxilios ou unha combinación de varios, tanto espazos acuáticos naturais como instalacións acuáticas) para ser resolto individualmente ou en grupo. (40% da nota)	90	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG11 CG20 CG23 CG24 CG25 CG26	CE1 CE10 CE15 CE17 CE23 CE26 CE29
Proxecto	Preparación e presentación dun proxecto audiovisual para a impartición de calquera dos módulos dos certificados de profesionalidade relacionados cos primeiros auxilios e / ou proxecto para a impartición dalgúns contidos asociados nunha poboación vinculada a deportes ou educación. (10% da nota)	10	CB2 CB3 CB4	CG26	CE1

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será eminentemente práctica. Os contidos teóricos serán avaliados e integrados na simulación práctica. Se a simulación se realiza en grupo, a avaliación será sempre individual. Esta avaliación consistirá nun conxunto de probas relacionadas cos primeiros auxilios e outro conxunto de probas relacionadas co rescate acuático.

A presentación do proxecto pode ser individual ata un máximo de 5 participantes. No caso de ser un grupo, todos os participantes recibirán a mesma nota e, polo tanto, ponderada no proxecto. Este proxecto tamén pode integrarse na parte avaliadora da simulación, sempre que os estudantes asistisen regularmente e previamente co profesor da materia.

Será necesario acadar polo menos o 50% da porcentaxe de cada unha das dúas probas de avaliación (superar ambas partes). Se se suspende unha peza, non se manterá a CUALIFICACIÓN DA PRÓXIMA CONVOCATORIA PARA A PROBA DE SIMULACIÓN OU ROLE PLAYING

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Biernes, J., **Handbook on Drowning Prevention, Rescue, Treatment**, 978-3-540-29656-0, Springer, 2014

Fernández F., Palacios J., Barcala R, Oleagordia A., **Primeros auxilios y socorrismo acuático. Prevención e intervención**, 9788497326490, Paraninfo, 2008

David Szpilman, M.D., Joost J.L.M. Bierens, M.D., Ph.D., Anthony J. Handley, M.D., and James P. Orlo, **Drowning**, 10.1056/NEJMra1013317, N Engl J Med, 2012

Bibliografía Complementaria

PUBMED,

SCOPUS,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104
Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Outros comentarios

Recoméndase que os estudantes teñan neopreno xa que se realizarán moitas prácticas nun ambiente natural.
Recoméndase que, se existe unha condición de saúde preexistente que poida supor un risco para actividades acuáticas intensas e extremas (como enfermidades cardíacas, epilepsia, mareos, etc.), escolla outro tema con menos risco ou avalíe o seu risco a través dun médico consello.
Se o alumno que presenta unha patoloxía que podería ser potencialmente perigosa para esta materia, decide cursala, deberá poñerse en contacto co servizo de prevención de riscos laborais para que, xunto co profesor, adopte as medidas preventivas específicas para a situación persoal.

Esta materia implica unha intensa actividade práctica en ambientes inestables. O estudante na súa matrícula debe avaliar as súas capacidades físicas e limitacións, así como o seu nivel de natación anterior, a tolerancia á hipotermia ou o afrontamento emocional con situacións simuladas relacionadas con emerxencias acuáticas / deportivas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte				
Materia	Emprendemento e innovación nas ciencias do deporte			
Código	P02G050V01913			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://https://login.campusremotouvigo.gal/cas/login?service=https%3A%2F%2Fcampusremotouvigo.gal%2Flogin%2F%3Fforce_sso%3Dtrue%26_%3D1244183002			
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE19	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas
CE20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados
CE21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas	CE19
Capacidade para xestionar os servizos deportivos públicos e privados	CE20
Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	CE21

Contidos	
Tema	
Tema-1 Modelos de negocio en Ciencias do Deporte	1.1. Deporte profesional 1.2. Xestión de instalacións 1.3. Consultoría e asesoria (fiscal,laboral,contable) 1.4. Fitness/Wellness 1.5. Apostas deportivas online 1.6. eSports 1.7. Fabricación/venda de material e equipamento 1.8. Outros 1.9. Terminoloxía básica
Tema-2 Innovación en Ciencias do Deporte	2.1. As razóns da innovación 2.2. O concepto de innovación:IDEA-VALOR-RESULTADO 2.3. Unha metodoloxía de innovación: o modelo VERNE 2.4. Estudo de casos en Ciencias do Deporte 2.5. Terminoloxía básica

Tema-3 Emprendemento en Ciencias do Deporte	3.1. Introdución 3.2. A necesidade non satisfeita 3.3. A idea para satisfacer a necesidade 3.4. O plan para facer da idea un negocio 3.5. O estudo da viabilidade do negocio 3.6. A posta en marcha do negocio 3.7. Terminoloxía básica

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Prácticas con apoio das TIC	0	30	30
Traballo tutelado	0	60.75	60.75
Exame de preguntas obxectivas	0	1	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	1	1
Proxecto	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos fundamentais da materia obxecto de estudo de forma interactiva.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través do TIC de forma autónoma.
Traballo tutelado	Actividade práctica (competencia procedimental) realizada polo alumnado de forma autónoma sobre un aspecto da temática da materia seguindo as indicacións do profesor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).
Prácticas con apoio das TIC	En función das circunstancias, o alumnado recibirá atención individualizada en modo presencial (horario de titorías previa cita) ou non presencial (correo electrónico).

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva (test) con 4 opcións na que cada resposta incorrecta resta.	25	CG12 CG25 CG26	CE19 CE20 CE21
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado resolverá unha serie de problemas/exercicios a través do TIC de forma autónoma e non presencial seguindo as indicacións do profesor. Os exercicios deberán estar cumprimentados e entregados en dentro do prazo establecido.	40	CG12 CG25 CG26	CE19 CE20 CE21
Proxecto	O alumnado elaborará un proxecto sobre un aspecto específico do temática obxecto de estudo da materia, seguindo as indicacións do profesor, que deberá estar activo dentro do prazo establecido.	35	CG12 CG25 CG26	CE19 CE20 CE21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Establécese un sistema de avaliación continua cuxo resultado dependerá da ponderación dos 3 apartados:

a) Proba obxectiva (exame).
b) Resolución de problemas e/ou exercicios de forma individual.
c) Proxecto colaborativo en equipo.

Para superala materia haberá que obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada un dos tres apartados da avaliación.

De non superar a materia na 1ª convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria

de xullo e seguintes

O 100% da calificación da materia dependerá do resultado dunha proba global (exame) que será 3 partes:

- **Preguntas obxectivas (test) cun peso do 33% sobre a calificación final (Grupo-A)**
- **Preguntas de resposta curta cun peso do 33% sobre a calificación final (Grupos-C)**
- **Preguntas de desenvolvemento cun peso do 34% sobre a calificación final (Grupos-B)**

Para superala materia haberá que obter un mínimo de 6 puntos sobre 10 en cada unha das 3 partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lorente, Joaquín, **Piensa, es gratis.**, Planeta, 2009

Cornella, Alnos, **Cómo innovar sin ser google**, Profit, 2019

Blan, Steve y Dorf Bob, **El manual del emprendedor**, Centro libros PAPF, 2012

WordPress, **https://es.wordpress.com/**,

Global sport Innovation Center, **https://sport-gsic.com/?lang=es**,

Red profesional Linkedin, **https://www.linkedin.com**,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702
Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Adestramento de readaptación para a actividade física e o deporte				
Materia	Adestramento de readaptación para a actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01914			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia			
Correo-e	vserrano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

CE12	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo, adecuado para cada tipo de actividade de adestramento deportivo
CE13	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde
CE14	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación adulta, maiores e discapacitados
CE15	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Definir adestramento de readaptación, adestramento preventivo, reaprendizaje motor, retorno á actividade física cotiá e retorno á práctica deportiva.	CB4	CG1 CG2	CE16 CE17
Diferenciar entre alta médica, alta deportiva e alta funcional.	CB1 CB3	CG1 CG2	CE10 CE16 CE17 CE18
Entender os roles e as relacións entre os compoñentes dun equipo interdisciplinar para a planificación e o desenvolvemento dun proceso de readaptación.	CB1 CB2	CG2 CG8 CG14 CG17 CG18 CG19 CG20	CE7 CE8 CE9 CE15 CE16
Describir os protocolos de adestramento físico máis habituais en procesos de recuperación de lesións.	CB1 CB2 CB4	CG18 CG19 CG21	CE7 CE8 CE10 CE13 CE14 CE15 CE18
Explicar os aspectos fundamentais que se deben considerar nun proceso de adestramento de readaptación.	CB1 CB4 CB5	CG1 CG2 CG17 CG18 CG19	CE7 CE8 CE9 CE11 CE12
Identificar as lesións do aparello locomotor con maior prevalencia nun contexto de práctica de actividade física.	CB1 CB5	CG7 CG17 CG18 CG19 CG23	CE10 CE11 CE13 CE14
Determinar os obxectivos, os métodos e os sistemas para o control da calidade nun adestramento de readaptación.	CB3 CB4	CG18 CG19 CG20 CG21	CE7 CE8 CE11 CE18
Programar de forma individual, segura e controlada os contidos seleccionados para un adestramento de readaptación.	CB1 CB3 CB5	CG2 CG13 CG17 CG18	CE7 CE11 CE13 CE14 CE15 CE17 CE18
Determinar a carga óptima que mellore a seguridade e eficacia en programas de intervención.	CB1 CB5	CG1 CG2 CG3 CG12 CG13 CG14 CG19 CG20	CE7 CE8 CE11 CE15 CE16 CE17

Aplicar estratexias de prevención para diferentes contextos de práctica.	CB1 CB2 CB3	CG5 CG7 CG19 CG20 CG23	CE7 CE8 CE13 CE14 CE16 CE17 CE18

Contidos	
Tema	
1. Definición de conceptos crave.	Contextualización. Conceptos. Obxectivos e principios básicos. Competencias do readaptador.
2. Modelo multidisciplinar para a recuperación de lesións.	Equipo multidisciplinar como parte activa do proceso.
3. Lesións do aparello locomotor: prevalencia, factores de risco e efecto do exercicio físico en prevención, calidade de vida e recuperación.	Principios fundamentais das lesións deportivas. Factores de risco e efecto do exercicio na prevención e calidade de vida. Etapas e obxectivos do proceso lesivo. Lesións máis frecuentes do aparello locomotor.
4. Criterios metodológicos para o adestramento de readaptación.	Criterios metodológicos e de valoración. Prevención e planificación da recuperación funcional.
5. Estratexias de adestramento físico para a prevención de lesións do aparello locomotor.	A prevención de lesións a partir do adestramento físico. Casos de prevención de lesións do aparello locomotor.
6. Estratexias de adestramento físico para a recuperación da condición física en poboación deportista e poboación non deportista.	Recuperación de lesións a partir do adestramento en diferentes tipos de poboacións. Casos de recuperación de lesións en poboación deportista e non deportista.
7. Procedementos de avaliación e control nun proceso de adestramento de readaptación	Valoración das calidades físicas do deportista lesionado. Volta ao deporte desde unha perspectiva objetivable e cuantificable.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	1	40	41
Lección maxistral	18	0	18
Estudo de casos	4	10	14
Resolución de problemas	4	10	14
Cartafol/dossier	1	15	16
Prácticas de laboratorio	20	7.5	27.5
Presentación	2	10	12
Flipped Learning	1	5	6
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, en pequeno grupo, elabora un documento sobre a temática da materia acordada previamente co profesor/a.
Lección maxistral	O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistrais e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións practicas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma TEMA (http://www.uvigo.es/faitic), co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia: As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.
Estudo de casos	Actividade na que se formulan estudos de caso e exercicios relacionados coa materia que o alumno debe desenvolver
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a ejercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Cartafol/dossier	Documento onde se recollen prácticas e exercicios resoltos.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo.

Presentación	Presentación e exposición de traballos e prácticas
Flipped Learning	O estudante recibirá a través da plataforma de teledocencia faitic documentación para que poida traballar sobre ela e posteriormente poder expor ao profesor dubidas ou problemas de aprendizaxe relacionada con estes contidos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Flipped Learning	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.
Traballo tutelado	As dúbidas concretas sobre os contidos resolveranse durante o horario de titoría, esta poderá ser acordada de forma presencial, a través das oficinas virtuais do profesorado, correo electrónico e/ou plataforma Moovi.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O estudante, en pequeno grupo, elabora un documento sobre a temática da materia acordada previamente co profesor/a.	20	
Cartafol/dossier	Dossier de exercicios e prácticas	15	
Presentación	Presentación/ exposición de traballos e prácticas	5	
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas obxectivas	60	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).
a) Na 1ª convocatoria o exame terá unha valoración do 60%, o traballo un 20%, exposicións 5%, e o dossier/ sesións prácticas un 15% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluirá unha pregunta/ s extra/ s de desenvolvemento no exame de resposta curta / test.
É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.
b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª edición. Nesta 2ª convocatoria o exame terá unha valoración do 80%, e o traballo 20% (leste será requisito para poder realizar o exame).
c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bahr, R., **Lesiones deportivas: diagnóstico, tratamiento y rehabilitación.**, Médica Panamericana, 2007

Freese, J., **Fitness Terapeútico.**, Paidotribo, 2006

Bibliografía Complementaria

Balius, R., Pedret, C., **Lesiones musculares en el deporte.**, Médica Panamericana, D.L., 2013

Boyle, M., **El entrenamiento funcional aplicado a los deportes.**, Ed. Tutor., 2017

Chicharro, J.L. y Sánchez, D., **Fisiología y Fitness para corredores.**, Ed. Prowellness, 2014

Doral, M. y Karlsson, J., **Sports Injuries: Prevention, Diagnosis, Treatment and Rehabilitation.**, Ed. SpringerVerlag., 2015

García, O. & Serrano, V. (Coord.), **Entrenamiento Personal. Guía para el desarrollo profesional**, Médica Panamericana, 2017

Hall, C.M., Brody, L.T., **Ejercicio terapéutico. Recuperación Funcional.**, Paidotribo, 2006

Joyce D., Lewindo D., **Sports Injury Prevention and Rehabilitation : Integrating Medicine and Science for Performance Solutions. London.**, Taylor and Francis Ltd., 2016

Mayr, H. y Zaffagnini, S., **Prevention of Injuries and Overuse in Sports: Directory for Physicians, Physiotherapists, Sport Scientists and Coaches**, Ed. ESSKA, 2015

Romero, D., Tous, J., **Prevención de lesiones en el deporte. Claves para un rendimiento deportivo óptimo**, Médica Panamericana, 2010

Salom Moreno, S., **READAPTACION TRAS LAS LESIONES DEPORTIVAS: UN TRATAMIENTO MULTIDISCIPLINAR BASADO EN LA EVIDENCIA**, Médica Panamericana, 2020

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Programas de exercicio físico e benestar/P02G050V01910

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201
Actividades de fitness/P02G050V01901
Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604
Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Novas tendencias de exercicio físico en adultos maiores con patoloxías				
Materia	Novas tendencias de exercicio físico en adultos maiores con patoloxías			
Código	P02G050V01915			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Cancela Carral, José María			
Profesorado	Cancela Carral, José María			
Correo-e	chemacc@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Analise e deseño de novas tendencias de exercício físico para persoas maiores con patologías			

Competencias	
Código	
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	Competencias
El estudiante será capaz de proponer el desarrollo de diferentes programas de ejercicio físico adecuándolos a las necesidades del adulto mayor en función de la patología presente, y establecer el control de la carga dentro de la planificación del ejercicio físico.	CG5 CG12 CG20 CG26
El estudiante será capaz de aplicar los principios fisiológicos, biomecánicos, comportamentales y sociales, para justificar el efecto que provoca el programa de ejercicio físico en el adulto mayor en función de la patología existente.	CG2 CG19 CG20
El estudiante será capaz de identificar los riesgos, que se derivan para la salud del adulto mayor, de la práctica inadecuada de ejercicio físico.	CG11 CG20 CG26
El estudiante será capaz de seleccionar y saber utilizar el material y equipamiento deportivo adecuado para desarrollar cada programa de ejercicio físico en función de la patología presente.	CG12 CG19 CG25
El estudiante será capaz de actuar dentro de los principios éticos necesarios para el correcto ejercicio profesional	CG11 CG26

Contidos	
Tema	
1. Adulto maior: Aproximación conceptual	Tipos e características de adultos maiores.
2. As patoloxías do adulto maior: As súas características e consecuencias.	Patoloxías crónicas máis comúns: 1. Patoloxías neurodexenerativas (Parkinson, deterioración cognitiva, Alzheimer,...) 2. Patoloxías metabólicas (hipertensión arterial, obesidade, diabetes,...) 3. Patoloxías osteomusculares (sarcopenia, osteoporose, artrose...) 5. Patoloxías xenitourinario (incontinencia urinaria). 6. Outras patoloxías comúns: depresión, cancro, infarto, hipertensión pulmonar..

3. Instrumentos de diagnóstico e avaliación.	1. Cuestionarios 2. Test e baterias de test 3. Material especifico como: Acelerometros, pulsometros, wiva, plataformas de equilibrio,..
4. Exercicio físico: Pautas de intervención vinculadas á patoloxía.	1. Principios do adestramento adaptado a los adultos maiores. 2. Planificiación do adestramento en este colectivo.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Traballo tutelado	0	95	95
Prácticas de laboratorio	27	0	27
Saídas de estudo	3	0	3
Traballo	0.5	0	0.5
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Esta metodoloxía será aplicada en aqueles contidos introductorios dos temas vinculados os contidos.
Traballo tutelado	Se desarrollará traballos en base a los temas definidos por el PDI de la materia
Prácticas de laboratorio	Se realizarán prácticas de laboratorio vinculados a los principales contenidos de la materia
Saídas de estudo	Realizarase unha saida de estudio, para analizar a posta en funcionamiento dunha programa de exercicio físico en adultos maiores.

Atención personalizada	
Probas	**Descrición**
Traballo	Se realizaran titorías para levar a cabo o seguimiento do traballo planteado.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo	Traballo sobre os contidos da materia e definidos polo PDI, que seráprésentado diante dos estudantes.	60	CG2 CG5 CG11 CG20 CG25 CG26
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas obxetivas sobre os contidos teóricos e práticos desenvoltos durante o curso	40	CG5 CG12 CG19 CG20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será preciso aprobar cada unha das dúas probas de avaliación. A nota final da materia será a suma de ambas as partes, a condición de que se cumpra o criterio anterior.

O alumnado que non supere o 80% de asistencia ás clases prácticas, deberá realizar unha serie de exercicios teórico-prácticos (a coordinar co profesorado) vinculados á temática de devanditas clases.
En caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

So se gardará a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico.
As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enlace:
http://fcced.uvigo.es/*gl/docencia/*exames

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Chodzko-Zajko, W., **ACSM's exercise for older adults**, 1, Lippincott Williams & Wilkins, 2014

Bibliografía Complementaria

Chodzko-Zajko, W. J., Proctor, D. N., Singh, M. A. F., Minson, C. T., Nigg, C. R., Salem, G. J., &am, **Exercise and Physical Activity for Older Adults**, Medicine & Science in Sports & Exercise, 2009

Sparling, P. B., Howard, B. J., Dunstan, D. W., & Owen, N., **Recommendations for physical activity in older adults**, 1, BMJ, 2015

Cancela, JM, **Juegos de motricidad para la tercera edad**, 1, Paidotribo, 2020

C.M.C. Nascimento, S. Varela, C. Ayan y J.M. Cancela, **Effects of physical exercise and basically orientations for prescription in Alzheimer's disease**, 1, Scielo, 2016

Irimia Mollinedo Cardalda, Karina Pitombeira Pereira Pedro, Adriana López Rodríguez, José María Canc, **Aplicación de un programa de ejercicio físico coordinativo a través del sistema MOTOmed® en personas mayores diagnosticadas de Enfermedad de Parkinson moderado-severo. Estudio de casos.**, 1, Retos, 2021

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesioloxía humana/P02G050V01201
Xerontoloxía e actividade física/P02G050V01902
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Especialización en deportes individuais II				
Materia	Especialización en deportes individuais II			
Código	P02G050V01916			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ramírez Farto, Emerson			
Profesorado	Ramírez Farto, Emerson			
Correo-e	emerson@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
CG3	Coñecemento e compresión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentales e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
CG6	Coñecemento e compresión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecemento e comprensión dos factores fisiológicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG3 CG4	CE8 CE9
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	CG5 CG6	CE11
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	CG17 CG24	
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva en a poboación que realiza adestramento deportivo.	CG25 CG26	
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo.		

Contidos	
Tema	
Tema I Demandas condicionais da Natación competitiva.	1. A idade do comezo do adestramento Basees para o alto rendemento 2. Análise xenérico das diferentes vertentes do adestramento deportivo vinculado á formación de nadador/a. 3. A entrenabilidade das capacidades físicas segundo a idade

Tema II Componentes da preparación do nadador nas categorías de desenvolvemento.	1. Preparación Técnica nas categorías de desenvolvemento en Natación. 2. A preparación física nas categorías de desenvolvemento en Natación. 3. A preparación Táctica nas categorías de desenvolvemento en Natación. 4. A preparación psicolóxica nas categorías de desenvolvemento en Natación. 5. A preparación Teórica nas categorías de desenvolvemento en Natación.
Tema III Xestión do estado de forma en deportes individuais.	1. Desenvolvemento das diferentes capacidades físicas-motoras por idades na Natación competitiva. 2. Peridiozación das diferentes capacidades condicionais nas categorías en desenvolvemento. 3. Modelos de planificación aplicados nas diferentes categorías da Natación.
Tema IV Metodoloxía do adestramento aplicado a Natación competitiva.	1. Demandas condicionais básicas e específicas en Natación. 2. Métodos de adestramento da resistencia aerobia en Natación. 3. Métodos do adestramento da resistencia anaerobica láctica en Natación. 4. Métodos de adestramento da velocidade de reacción, máxima e resistencia á velocidade en Natación. 5. Adestramento asistido e resistido. 6. Métodos de adestramento de forza específica en Natación.
Tema V Planificación e control do adestramento deportivo nos deportes individuais.	1. Calendario competitivo en Natación 2. Esixencias competitivas en Natación. 3. Diferentes modelos contemporáneos en Natación. 4. Periodización da distribución das capacidades condicionais nas diferentes especialidades en Natación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	18	0	18
Lección maxistral	22	28	50
Traballo tutelado	8	0	8
Traballo	6	42	48
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1	24	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	O estudante poderá entregar unha memoria de prácticas se de o o caso de non poder realizar as prácticas.
Lección maxistral	Nas clases presenciais desenvolveranse os aspectos conceptuais da materia, que deberán ser complementados polo estudante con estudo autónomo
Traballo tutelado	1. Traballo individual sobre os contidos da asignatura planteados polo profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de non ser suficiente no horario de titorías
Probas	**Descrición**
Traballo	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de non ser suficiente no horario de titorías
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de non ser suficiente no horario de titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballo	Traballo teórico individual de investigación científica de procura bibliográfica na diferentes base de datos. Deberán ler e resumir 10 artigos científicos.	10	CG3 CG4 CG17 CG24 CG25 CG26	CE8 CE9 CE11

Exame de preguntas de desenvolvemento	Realizarase unha proba teórico-práctica: test, resposta curta e/ou resolución de supostos prácticos.	60	CG3 CG4 CG17 CG24 CG25 CG26	CE8 CE9 CE11
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Traballo individual sobre os contidos da asignatura planteados polo profesor.	30	CG3 CG4 CG17 CG24 CG25 CG26	CE8 CE9 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Requisitos básicos a cumprir para a superación da materia:. Entregar o traballo teórico individual de investigación científica exposto polo profesor/a vinculados co desenvolvemento dos contidos.. Entregar o Traballo individual (informe de practicas) en que consiste en realizar unha vivencia dunha ou mais competicións.. Obter unha calificación de polo menos 5 puntos na nota global.
Traballos a realizar polos estudantes:1. Entregar o traballo teórico de investigación cuxo guión estará publicado na plataforma MOOVI.2. Entregar o traballo individual sobre os contidos da asignatura planteados polo profesor.
Proporción de incidencia na calificación dos diferentes tipos de valoración.
. Calificación obtida pola realización do traballo teórico de investigación (Resumen artículos científicos): 10%. Calificación obtida pola realización do informe do traballo individual sobre os contidos programáticos da asignatura: 30%. Calificación obtida no exame: 60%
A entrega dos mesmos será con data (publicada en MOOVI) determinada polo profesor/a durante o curso. Na 2ª convocatoria, se mantendrán as notas dos traballos planteados polo profesor, é dicir, os criterios de puntuación serán os mesmos que na 1ª convocatoria. Quen non realicen/presentado os traballos durante a 1ª convocatoria, NON PUNTUARÁN NESTE APARTADO.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ramirez Farto, E., **Natação: Desenvolvimento da resistência aerobia e anaerobia**, Sport Training, 2014

Arellano Colomina, R, **Entrenamiento técnico de natación**, Cultivalibros, 2010

Valdivielso, F.N; Oca Gaya, A; Rivas Feal, A, **Planificación del entrenamiento y su control**, Cultivalibros, 2010

Cuartero, M; DEl Castllo, J.A; Torrallardona, X; Murio J., **Entrenamiento de las especialidades de Natación**, Cultivalibros, 2010

Navarro Valdivielso, F; Oca Gaya, A., **Entrenamiento físico en Natación**, Cultivalibros, 2011

Ramirez Farto, E., **Bases metodológicas del entrenamiento en natación: Teoría y práctica.**, Editorial Wanceulen, 2008

Salo, D., **SprintSalo**, Sports Support Syndicate inc., 1993

Bibliografía Complementaria

Seifert,L; Chollet D; Mujika, I., **World Book of Swimming: From Science to performance**, Nova, 2011

Maglischo, E., **Natación: Técnica, entrenamiento y competición**, Paidotribo, 2003

Mason, P., **Swim Better Swim faster**, Bloomsbury, 2014

Laughlin, T., **Swimming made easy**, Total inmersion, 2001

G. Jhon Mullen, **Swimming Science: Optimizing Trainig and performance**, The University of Chicago press, 2018

Riewald, S; Rodeo, S., **Science of swimming faster**, Human Kinetics, 2015

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G050V01302
Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas: Practicum				
Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	P02G050V01981			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado	Paz García, Maria Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/feduc/index.php?id=179,0,0,1,0,0			
Descrición xeral	Coa realización das prácticas académicas externas preténdense alcanzar os seguintes fins: - Contribuír para a formación integral do estudantado complementando a súa aprendizaxe teórica e práctico. - Facilitar o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional na que o futuro profesorado haberá de operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. - Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. - Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción no comprado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura. - Favorecer a innovación e creatividade e o emprendemento.			

Competencias	
Código	
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentales e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar as TIC en Educación Física	CG12 CG13
Utilización de bibliografía e bases de datos	CG13 CG14 CG26

Planificación e deseño de actividades en diferentes contextos, situacións e en diferentes tipos de poboacións.	CG13 CG15 CG16 CG17 CG18 CG19 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26

Contidos	
Tema	
Estudo e análise de a institución, programación, intervención, e avaliación do traballo desenvolvido no periodo de prácticas en empresas ou institucións, orientadas ben á docencia, á xestión, ao adestramento deportivo, á saúde, ou á recreación. Considérase como un conxunto de actividades orientadas a unha aprendizaxe baseada na acción e na experiencia e á apropiación e integración de destrezas e coñecementos. O practicum debe realizarse en servizos ou entidades desde as que se desenvolven traballos relacionados coa actividade física e o deporte en calquera dos ámbitos anteriormente relacionados e que sexan recoñecidos como centros colaboradores para a formación en prácticas mediante os correspondentes convenios. Neste sentido, existe actualmente un número importante de convenios con diferentes entidades ou institucións que desde distintos ámbitos traballan en actividade física e deporte e que garante que todos os alumnos poidan desenvolver as súas prácticas de forma adecuada.	Observación, planificación, intervención e avaliación das prácticas.
Seguimiento e control tutelado do periodo de prácticas.	Estancia de prácticas
Memoria do periodo de prácticas.	Planificación e temporalización das prácticas. Intervención ou simulación de intervención no centro de prácticas. Elaboración da memoria de prácticas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0	5	5
Lección maxistral	0	5	5
Seminario	0	45	45
Traballo tutelado	0	100	100
Prácticum, Practicas externas e clínicas	180	0	180
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	115	115
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. O titor ou titora co seu grupo de prácticum organizarán as tarefas de prácticas.

Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias. Trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía vinculada ao prácticum
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nos centros de prácticas

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a todo o alumnado nas que se explica e matiza o como se van a desenvolver as prácticas
Lección maxistral	Reunións co alumnado para facer seguimento do desenvolvemento das prácticas
Traballo tutelado	Realizase traballos solicitados tanto polo titor do centro de prácticas como polo titor académico, cando estes considéreno necesario na súa formación práctica
Seminario	Organización de reunións grupais para a mellora da formación práctica
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nos centros de prácticas, baixo a supervisión das persoas que titorizan o proceso
Probas	**Descrición**
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Realización da memoria de prácticas, que deberá incluir un diario da experiencia. Todo o proceso será supervisado e orientado pola persoa que titoriza as prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo correspondente.	50	CG12 CG13 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG19 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Avaliación da memoria de prácticas	50	CG12 CG13 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG19 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A titora ou titor académico de a universidade evaluará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidad cos criterios e fontes de información sinalados.

2. A titora ou titor de o centro escolar, como indica o art. 13 de o Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas de os estudantes universitarios, realizará e remitirá a o titor/a académico de a Universidade a avaliación final.

3. Para superar a materia de o Prácticum o estudante deberá alcanzar o aprobado en cada un de os criterios de avaliación establecidos infórmesnos, tanto de o titor/a de o centro de prácticas como de o titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.

4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes de o inicio de as prácticas, o/a coordinador/a de o Practicum remitiralle a o centro escolar a folla de avaliación en a que se reflictan as diferentes competencias obxecto de mesma.

5. Conforme a normativa vigente, con independencia de ser estudantes asistente como non asistente, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, en canto a a Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria de as prácticas desenvolverase segundo o establecido en o art. 14 de o Real decreto 1707/2011, de 18 deNoviembre.

2. A través de a guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendaciones precisas para unha correcta elaboración de a Memoria.

3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará con a correspondente folla de avaliación.

4. As datas de entrega de a Memoria de Prácticas de cada convocatoria figuran reflectidas en o calendario académico de a Facultade, podendo consultarse en o apartado de organización académica de a web de a facultade: http://fcced.uvigo.es/gl/

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VVAA, **Memoria Verifica do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte**,

VVAA, **Documentos oficiais de prácticum do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte da FECD**,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriulares de a Universidade de Vigo e de a Facultade de Ciencias de a Educación e de o Deporte.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P02G050V01991			
Titulacion	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado	Paz García, Maria Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor/a titor/a, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias	
Código	
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados
CE20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados
CE21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado
CE22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
CE24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
1. Coñecementos sobre os modos de presentación do traballo técnico-científico.	CG13	CE1
	CG21	CE4
	CG23	CE17
	CG25	CE18
	CG26	CE20
		CE24

2. Coñecemento dos modos de inserción do Traballo Fin de Grao no ámbito profesional.	CG14 CG21	CE1 CE2 CE3 CE4 CE17 CE20 CE22 CE26
3. Coñecemento dos modos de escritura relacionados coa realización, exhibición e presentación dos proxectos técnicos-profesionais e a súa elaboración.	CG23 CG25 CG26	CE1 CE2 CE3 CE4 CE20 CE21 CE26
4. Capacidade para a procura, análise e incorporación da información necesaria para a elaboración dun proxecto técnico-profesional	CG23 CG25 CG26	CE1 CE2 CE17 CE18 CE20 CE21 CE22 CE24 CE26

Contidos	
Tema	
Elaboración de una planificación adecuada a la realidad técnico-profesional de alguno de los ámbitos profesionales vinculados al Grado.	Elaboración e desenrolo dun TFG.
Presentación e defensa do traballo elaborado.	Presentación do TFG. Defensa do TFG.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	20	100	120
Seminario	2	15	17
Lección maxistral	2	0	2
Presentación	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A tutorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Seminario	O titor poderá establecer titorias grupais para dar as indicacions xerais para cada fase do traballo
Lección maxistral	Existirán titorias en pequeno grupo para expoñer toda a reglamentacion relativa ó TFG

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Traballos asociados ao desenvolvemento do traballo fin de grao

Avaliación		
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Traballo tutelado	Informe da titora ou titor académico sobre o seguimento do traballo do alumnado	30	CG13 CG14 CG21 CG23 CG25 CG26	CE1 CE2 CE3 CE4 CE17 CE20 CE21 CE24 CE26
Presentación	Informe do tribunal sobre a memoria doTFG, exposición e defensa	70		

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación será a suma ponderada da calificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será o promedio aritmético das notas atribuidas por cada un dos seus membros.
O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.
Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.
As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade:http://fcced.uvigo.es/gl/
No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.
Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cordón, J.A.; López, J.; Vaquero, J., **Manual de investigación bibliográfica y documental**, Piramide, 2001
Gutiérrez Dávila, Marcos, **Metodología de las Ciencias del Deporte**, Sintesis, 2005
Regulamento de Traballo de Fin de Grao da Universidade de Vigo,
Normativa de Traballo de Fin de Grao da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.,

Bibliografía Complementaria

Jurado Rojas, Yolanda, **Técnicas de investigación documental: manual para la elaboración de tesis, monografías, ensayos e informes académicos**, Thompson, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.